

İMAN VE İSLÂM

Giriş

Soru: İman nedir?

CEVAP:

İman, bildirilen altı esasa inanmak ve **Allahü teâlâ** tarafından bildirilen, **Muhammed** aleyhisselamın **Allahü teâlâ** tarafından getirdiği emir ve yasakların hepsine inanmak ve inandığını dil ile söylemek demektir.

Amentü şöyledir:

Âmentü billahi ve melaiketihî ve kütübihî ve rüsûlihî vel yevmil ahiri ve bilkadere hayrihi ve şerrihi minallahi teâlâ vel ba'sü ba'del mevti hakkun. **Eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü.**

[Yani, Allah'a, meleklerine, gönderdiği kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna, öldükten sonra dirilmeye inanıyorum. Allah'tan başka ilah olmadığına ve **Muhammed** aleyhisselamın da Allah'ın kulu ve son **Peygamberi** olduğuna şahadet ediyorum.]

İman, **Muhammed** aleyhisselamın, **Peygamber** olarak bildirdiği dini, akla, tecrübeye ve felsefeye uygun olup olmadığına bakmadan tasdik etmek yani kabul edip, beğenip, inanmaktır. Akla uygun olduğu için tasdik etmek, akli tasdik etmek olur, Resulü tasdik etmek olmaz. Yahut Resulü ve akli birlikte tasdik etmek olur ki, o zaman **Peygambere** itimat tam olmaz. Tam olmayınca, iman olmaz. **Allahü teâlâ**, (Onlar gayba [görmedikleri halde Resulümün bildirdiği her şeye] iman ederler) buyuruyor. (**Bakara** 3) Resulü de, (Dini [hükümleri, dinde bildirilenleri] akli ile ölçenden daha zararlısı yoktur) buyurdu. (**Taberani**)

Nazara yani göz değmesine inanmayan bir kimse, (Bugün fen, gözle görülemeyen şuaların iş yaptığını açıklıyor. Mesela bir kumanda ile TV'yi, radyoyu veya arabamızı açıp kapatabiliyoruz. Bunun için gözlerden çıkan şuanın zarar verebileceğine artık inanıyorum) dese bunun kıymeti olmaz. Çünkü bu insan dine değil, kumandadan çıkan şuaya inanıyor. Yahut şua ile birlikte **Peygambere** inanıyor. Yani fen kabul ettiği için, şuaların etkisini gözü ile gördüğü için inanıyor ki bu iman olmaz. Dinde bildirilen her şeyi, fen ispat edemese de, fayda veya zararını gözü ile görmese de, yine inanmak lazımdır. Hakiki iman gayba inanmaktır yani görmeden inanmaktır. Gördükten sonra artık o iman olmaz. Gördüğünü itiraf etmek olur. **Bakara** suresinin 3. âyetinde, gayba inanmak, görmeden inanmak övülüyor. İmanın altı şartı da gayba inanmayı gerektirmektedir. Çünkü hiç birini görmüş değiliz.

Peygamber efendimiz, aşağıda bildirilen iman ile ilgili âyetleri açıklayarak imanı şöyle tarif etti:

(İman; Allah'a, meleklerle, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe, [yani Kıyamete, Cennete, Cehenneme, hesaba, mizana], kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna, ölüme,

öldükten sonra dirilmeye, inanmaktır. Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim Onun kulu ve resulü olduğuma şahadet etmektir.) [Buhari, Müslim, Nesai]

Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Asıl iyilik; Allah'a, ahirete, meleklerle, kitaplara, nebilere inanmaktır.) [Bakara 177]

(Onlar gayba [Allah'a, meleklerle, kıyamete, cennete, cehenneme görmedikleri halde] inanırlar.) [Bakara 3]

(Onlar, sana indirilene, senden önceki kitaplara ve ahirete iman ederler.) [Bakara 4]

Bu üç âyette, Allah'a, ahirete, meleklerle, kitaplara, peygamberlereve gayba inanmak bildiriliyor.

(Allah, onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir.) [Bakara 255]

(Ölümü Allah'ın iznine bağlı olmayan hiç kimse yoktur.) [Al-i İmran 145]

(Ölüm zamanını takdir eden ancak Allah'tır.) [Enam 2]

Bu üç âyet, takdirin Allah tarafından olduğunu bildirmekte, kadere iman etmeyi göstermektedir.

(Kendilerine bir iyilik dokununca, "Bu Allah'tan" derler; başlarına bir kötülük gelince de "Bu senin yüzünden" derler. "Küllün min ındillah" [Hepsi Allah'tandır] de, bunlara ne oluyor ki bir türlü laf anlamıyorlar.) [Nisa 78]

Bu âyet, hayır ve şerrin Allah'tan olduğunu bildirmektedir.

(**Muhammed** [aleyhisselam], Allah'ın Resulü ve nebilerin sonuncusudur.) [Ahzab 40]

Bu âyet de, **Resulullah**ın peygamber olduğunu bildirmektedir.

Amentü'nün manası

Allah'a inanmak:

Allahü teâlânın varlığına, birliğine, Ondan başka ilah olmadığına, her şeyi yoktan yarattığına, Ondan başka yaratıcı olmadığına kalben inanmak, kabul etmek demektir. Âlemlere rahmet olarak gönderdiği son **Peygamberi Muhammed** aleyhisselam vasıtasıyla bildirdiği dinin hepsini kabul etmek, beğenmek demektir. Bir âyet-i kerime mealı:

(Allah'a ve ümmi nebi olan Resulüne iman edin!) [Araf 158]

Meleklerle inanmak:

Melekler nurani cisimlerdir. Hiçbirinde erkeklik dişilik yoktur. Hepsinin günahsız, emin olduğunu kabul etmek, tasdik etmek, yaptıkları işleri beğenmek şarttır. Bir âyet-i kerime mealı:

(Asıl iyilik; Allah'a, ahirete, meleklerle, kitaplara, nebilere inanmaktır.) [Bakara 177]

Kitaplara inanmak:

Zebur, Tevrat, İncil, Kur'an ve diğer kitapların **Allahü teâlâ** tarafından gönderildiğine, hepsinin hak olduğuna inanmak lazımdır. Ancak, Kur'an-ı kerimden önceki kitapların insanlar tarafından değiştirildiğini, Allah kelamı olmaktan çıktıklarını bilmek, bunu kabul ve tasdik

etmek demektir. Önceki kitapların hiç biri değişmemiş bile olsa, **Allahü teâlâ** tarafından nesh edildiğine yani yürürlükten kaldırıldığına iman etmek gerekir. Bir âyet-i kerime mealî:

(Onlar, sana indirilene [Kur'an-ı kerime], senden önceki indirilen kitaplara iman ederler.) [Bakara 4]

Peygamberlere inanmak:

Peygamberlerin hepsinin **Allahü teâlâ** tarafından seçilmiş olup, sadık, doğru sözlü, gûnahtan masum olduklarını kabul ile tasdik etmek demektir. Onlardan birini bile kabul etmeyen, beğenmeyen kimse, kâfir olur. **Peygamber**lerin ilkinin Âdem aleyhisselam ve sonuncusunun, **Muhammed** aleyhisselam olduğuna iman etmek, kabul ve tasdik etmek demektir. **Peygamber** efendimizin bildirdiği dini hükümlerin hepsini, en güzel şekilde ve eksiksiz tebliğ ettiğine inanmak, bu emir ve yasakların hepsini kabul edip, hepsini beğenmek demektir. Bir âyet-i kerime mealî:

(Bütün **Peygamber**lere iman edip, hiçbirini diğerinden ayırmayanlar Allah'ın mükafatına kavuşacaktır.) [Nisa 152]

Kaza ve kadere inanmak:

Allahü teâlânın insanlara cüzi irade verdiğini, insanların bu cüzi iradeye göre tercih ettikleri ve yaptıkları her şeyi **Allahü teâlâ**nın yarattığına iman etmek demektir. Hayır ve şer, her şeyi kulların talep ettiklerini, Allah'ın da bunu dilediği takdirde yarattığını bilmek, bunu kabul ile tasdik etmek ve beğenmek demektir. Bir âyet-i kerime mealî:

(Allah'ın emri mutlaka yerine gelecek, yazılmış bir kaderdir.) [Ahzab 38]

Ahirete inanmak:

İnsanların kıyamet kopunca, dirileceklerine, hesap ve mizandan sonra, Müslümanların Cennete, kâfirlerin Cehenneme gideceklerine ve orada ebedi kalacaklarına iman etmek, bunu kabul etmek ve beğenmek demektir. Bir âyet-i kerime mealî:

(Onlar [Müslümanlar], ahiret gününe iman ederler.) [Bakara 4]

Kelime-i şehadete inanmak şöyle olmalı:

Ben şehadet ederim ki, yani görmüş gibi bilirim ve bildiririm ki, Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki, **Muhammed** aleyhisselam Onun kulu, resulü ve son **Peygamber**idir. İki âyet-i kerime mealî:

(**Muhammed** [aleyhisselam], Allah'ın Resulü ve nebilerin sonuncusudur.) [Ahzab 40]

(Allah'a ve resulüne inananlara, rableri katında nurları ve ecirleri vardır.) [Hadid 19]

İnanmak ne demek?

Soru: Müslüman olmak için Amentü'deki altı esasa inanmak şarttır, ama inanmak ne demektir?

CEVAP:

İnanmak, görmüş gibi, kabul etmek, tasdik etmek, beğenmek demektir. Bir insanın Müslüman olabilmesi için, iman sahibi olması, yani dinimizin emir ve yasaklarına inanması

şarttır. Yalnız inanması da kâfi değildir; bu emirleri beğenmesi ve sevmesi de şarttır. Bu da bir bilgi işidir. Yapıp yapmamak ayrı, bunları kabul etmek, beğenmek ve sevmek ayrı şeydir. Yapıp yapmamak günah ve sevapla ilgili, kabul etmek ve beğenmek imanla ilgilidir. İmanın altı esası bir bütün olup, çok önemlidir. Ufak bir şüphe götürmez. İnanıldığı halde, birini bile beğenmemek kâfirliktir.

İmanın tarifi nedir?

İmanı şöyle tarif ediyorsunuz:

"İman, **Muhammed** aleyhisselamın, peygamber olarak bildirdiği şeyleri, tahkik etmeden, akla, tecrübeye ve felsefeye danışmaksızın, tasdik ve itikat etmektir, inanmaktır. Akla uygun olduğu için tasdik ederse, akli tasdik etmiş olur, resulü tasdik etmiş olmaz. Veya, resulü ve akli birlikte tasdik etmiş olur ki, o zaman peygambere itimat tam olmaz. İtimat tam olmayınca, iman olmaz. İman, Amentü'deki 6 esasa kesin olarak inanmaktır. Çünkü iyiler övülürken, (Onlar gayba inanır) buyuruluyor." Bu tarif, Kur'ana zıttır, **Bakara** suresinin 62. âyetine aykırıdır. İman sadece Allah'a ve ahirete olması gerekir. Bu tarifi **Muhammedi** tavırla hiç bir alakası yoktur.

CEVAP:

(**Muhammedi**) ifadesi uygun değildir. Bu, **Peygamber** efendimizin Allah'ın Resulü olduğuna inanmayan, Kur'anın Allah'ın kelamı değil, **Muhammed** aleyhisselamın sözü olduğunu savunan müsteşriklerin ve misyonerlerin ifadesidir. İman edilmesi gereken hususlar sadece **Bakara** 62 de mi bildiriliyor? Diğer âyetleri niye gizliyorsunuz? Güneş balçıkla sıvanmaz. İman sadece Allah'a ve ahirete değil, Amentü'deki altı esasa inanmaktır. **Bakara** suresinin 3. âyetinde, gayba inanmak, görmeden inanmak övülüyor. İmanın altı şartı da gayba inanmaktır. Çünkü hiç birini görmüş değiliz.

Peygamberlerden sonra bütün insanların en üstünü olan Hazret-i Ebu Bekir bu üstünlüğe kavuşup nasıl Siddık lakabını aldı biliyor musunuz? (Allah ne diyorsa doğrudur, Allah'ın resulü ne diyorsa doğrudur) demesi yüzünden bu dereceye yükselmiştir. Kâfirler, (**Muhammed**, Ebu Bekir'e galiba sihir yapmış, çünkü görmeden inanıyor, bir anda onun Miraca gidip geldiğini tasdik ediyor) diye hayrette kaldılar.

İslamiyet'i beğenmek

Soru: Bir kimse, Amentü'nün altı şartına inansa, fakat Allah'ın emir ve yasaklarından birini beğenmese, mesela (Cehennem lüzumsuzdur) veya (Şarabın haram edilmesi anlamsızdır) dese, bu kimse, iman şartlarının hepsini kabul ettiği için imanlı sayılmaz mı?

CEVAP:

Sayılmaz. Amentü'nün içinde Allah'a iman vardır. Allah'a iman, bütün sıfatlarıyla birlikte Ona imandır. Ayrıca emir ve yasaklarının yani İslamiyet'in doğru ve yerinde olduğuna da inanmak şarttır. Böyle inanmayan iman etmiş sayılmaz. Demek ki, Amentü'ye inanan kimsenin İslamiyet'i beğenmesi şarttır, çünkü İslamiyet, **Allahü teâlâ**nın emir ve yasaklarıdır. Emir ve yasakların birini bile beğenmemek küfür olur.

Bunun gibi hubb-i fillah, buğd-i fillah da imanın esaslarındandır. **Allahü teâlâyı** sevmek de, emir ve yasaklarının hepsini yerinde ve güzel bulmakla olur. Allah'ı ve onun dostlarını sevmek, sevmediklerini sevmemek de lazımdır. Bir hadis-i şerif:

(Allah için seven, Allah için buğzeden, Allah için veren, Allah için yasaklayan, gerçek iman sahibidir.) [Ebu Davud]

İman herkese lazım

Soru: İman etmek akıl icabı değil midir?

CEVAP:

İmanı olmayan kimsenin sonsuz olarak Cehennem ateşinde yanacağını **Peygamber** efendimiz haber verdi. Bu haber elbette doğrudur. Buna inanmak, **Allahü teâlânın** var olduğuna, bir olduğuna inanmak gibi lazımdır. Sonsuz olarak ateşte yanmak ne demektir? Herhangi bir insan, sonsuz olarak ateşte yanmak felaketini düşünürse, korkudan aklını kaçırmaması lazım gelir. Bu korkunç felaketten kurtulmak çaresini arar. Bunun çaresi ise, çok kolaydır. (**Allahü teâlânın** var ve bir olduğuna ve **Muhammed** aleyhisselamın Onun son **Peygamberi** olduğuna ve Onun haber verdiği şeylerin hepsinin doğru olduğuna inanmak ve beğenmek) insanı bu sonsuz felaketten kurtarmaktadır.

Bir kimse ben bu sonsuz yanmaya inanmıyorum, bunun için böyle bir felaketten korkmuyorum, bu felaketten kurtulmak çaresini aramıyorum derse, buna, (İnanmamak için elinde senedin, vesikan var mı? Hangi ilim, hangi fen inanmana engel oluyor?) denirse ne cevap verecektir? Elbette hiçbir vesika gösteremeyecektir. Senedi, vesikası olmayan söze ilim, fen denir mi? Buna zan ve ihtimal denir. Milyonda, milyarda bir ihtimali olsa da, (sonsuz olarak ateşte yanmak) korkunç felaketinden sakınmak lazım olmaz mı? Az bir aklı olan kimse bile, böyle felaketten sakınmaz mı? Sonsuz ateşte yanmak ihtimalinden kurtulmak çaresini aramaz mı? Görülüyor ki, her akıl sahibinin iman etmesi lazımdır.

İman etmek için vergi vermek, mal ödemek, yük taşımak, zevkli tatlı şeylerden kaçınmak gibi sıkıntılara katlanmak lazım değildir. Yalnız kalb ile, ihlas ile, samimi olarak inanmak yeterlidir. Bu inancını inanmayanlara bildirmek de şart değildir. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki, (Sonsuz ateşte yanmaya inanmayanın, buna çok az da bir ihtimal vermesi, zannetmesi akıl icabıdır). Sonsuz olarak ateşte yanmak ihtimali karşısında, bunun yegane ve kesin çaresi olan iman nimetinden kaçınmak, ahmaklık, hem de çok büyük şaşkınlık olmaz mı?

İmandan mahrum olan

Soru: (İman edenin, neyi yok; imandan mahrum olanın neyi var ki?) sözü, ne demektir?

CEVAP:

Hüküm, neticeye göre verilir. Ebedi kâr ve zarara bakılır. Ebedi nimetlere kavuşmanın veya ebedi azaplara düşmenin sebebi, insanda bir hazinenin varlığına veya yokluğuna bağlıdır. Bu hazine imandır, Müslüman olmaktır. Bu hazineye malik olanın her şeyi var demektir. Bu hazineden mahrum kalanın da, hiçbir şeyi yok demektir. Mesela dünyanın en fakir insanı salih bir Müslüman olsun. Bu çok fakir Müslümana, (Dünyanın bütün servetini,

her şeyin tapusunu sana vereceğiz, dünyanın lideri de, sen olacaksın, ama; imanını bırak) deseler. O, çok fakir Müslüman, bunu asla kabul etmez. Demek ki, iman sahibi, dünyadaki bütün servetin satın alamayacağı bir hazineye ve erişilemeyecek bir makama sahiptir.

Netice olarak, **Allahü teâlâ**ya iman eden kimse, o haliyle de ölürse, ebedi Cennetlidir. Başka hiç bir şeyi olmasa da, ne önemi var? İmandan mahrum olanın akıbeti ise, ebedi Cehennemdir. Bütün dünya onun olsa da, neye faydası olur? Onun için bir iş yaparken, bu işten **Allahü teâlâ** razı mı, değil mi ona bakmak gerekir. O, razı ise başka hiç kimse razı olmasa da, önemi yoktur. O razı değilse, herkes razı olsa da, beğense de, hiç kıymeti olmaz. O halde her işte ölçümüz, **Allahü teâlâ**nın rızası olmalıdır.

Dil ile ikrar

Soru: Bir İngiliz arkadaşım var. Müslüman olmuş, namaz kılıyormuş ama, hiç kimseye söylememiş. İngilizler Müslüman olduğunu duyarsa, iyi gözle bakmayacaklarını söylüyor. Kitaplarda okumuş, kalb ile tasdik, dil ile ikrar etmek gerekiyor, şimdi benim kaç kişinin yanında Müslümanlığımı ikrar etmem gerekir diyor. İkrar etmeden veya edemeden ölsem Müslüman sayılmaz mıyım diyor.

CEVAP:

Evet iman etmek için kalb ile tasdik dil ile de ikrar gerekir. Ancak, onun dil ile başkalarına ikrar etmesi gerekmez. İslam ülkesinde ikrar etmesi gerekir ki, Müslüman olarak bilinsin ve Müslümanlara yapılan muamele ona yapılsın ve Müslüman mezarlığına defnedilsin.

İnanmak ve beğenmek

Soru: Cennete, Cehenneme ve Allah'a inanan herkes mümindir ve Cennete gider deniyor. Böyle bir şey var mıdır?

CEVAP:

Çok yanlış bu! Şeytan da Allah'a inanıyor, o da Cennete Cehenneme inanıyor. Hatta imanın diğer şartlarına da inanıyor. Meleklerle inanıyor, **Peygamber**lere inanıyor, gönderilen kitaplara inanıyor. Öldükten sonra dirilmeye inanıyor. Hesaba, kitaba inanıyor yani bunları biliyor. Demek ki Amentü'ye sadece inanmakla, bunları bilmekle iman olmuyor. Amentü'de bildirilen altı esasa inanmakla birlikte, **Allahü teâlâ** tarafından bildirilen emir ve yasakların tamamını kabul etmek ve hepsini beğenmek de şarttır. Birini bile beğenmeyen müslüman olamaz. Bir de, Hubb-i fillah, buğd-i fillah ile gayba iman var. Yani Allah dostlarını dost, düşmanlarını düşman bilmek ve gayba inanmak gerekir. Tersine, yani Allah dostlarını düşman, düşmanlarını da dost bilen ve gayba inanmayan kimse mümin olamaz.

Demek ki Amentü'ye şeytan da inanıyor, hepsini teker teker biliyor. Ancak şeytan, inandığı, teker teker bildiği bu şeyleri kabul etmiyor, beğenmiyor ve Allah dostlarını düşman, düşmanlarını da dost biliyor. Şeytan gibi bilen ve inanan kimse mümin olmaz.

En faziletli iman

Soru: En faziletli iman nedir?

CEVAP:

İmanın altı şartına inanıp, hubb-i fillah ve buğd-i fillah ile gayba inandıktan sonra, hep **Allahü teâlâ**yı hatırlamak, her işini dine uygun olarak, Allah için yapmaktır.

Bir hadis-i şerif meali:

(En faziletli iman, nerede olursan ol, **Allahü teâlâ**nın seninle beraber olduğunu bilmendir.) [Taberani]

İman mahlûk mudur?

Soru: İman mahlûk mudur, yani sonradan mı yaratılmıştır?

CEVAP:

İslam âlimleri buyuruyor ki: İman, **Allahü teâlâ**nın hidayeti olması bakımından mahlûk değildir; fakat kulun tasdik ve ikrar etmesi bakımından mahlûktur. İş sahibi, işi yaratan değil, bu işi yapandır. İnsan, mahlûk olduğu gibi, insanın küfrü de, imanı da mahlûktur.(Milel ve Nihal)

Müslüman olmak için

Soru: İlmihalde (Müslüman olmak için, hiçbir formaliteye, müftüye, imama gitmeye lüzum yoktur) denildikten sonra, Makamat-i Mazheriyye'den, (**Allahü teâlâ**ya, Resulüne ve Onun **Allahü teâlâ**dan getirdiklerinin hepsine inandım. Beğendim, kabul ettim. **Allahü teâlâ**nın ve Resulünün dostlarını severim ve düşmanlarını sevmem demek kâfidir) diye naklediliyor. Sanki buradan, (Müslüman olmak için imanın altı esasına inanmaya gerek yok) gibi anlaşılıyor. İmanın altı esasına inanmayan nasıl Müslüman olur?

CEVAP:

O ifade eksik değildir. Orada imanın esası veciz olarak anlatılmıştır. (**Resulullah**'ın bildirdiği her şeye, onun bildirdiği şekilde inandım, kabul ettim hepsini beğendim) denince özet olarak her şey bildirilmiş oluyor.

Bir insan, imanın altı esasına inansa da, yine Müslüman olmayabilir. Her maddenin şartları vardır. Amentüyü okuyup hepsine inandım demek yetmez. Her birine birer örnek verelim:

1- **Allah'a inanmak:** (Allah'a inandım) demek yetmez. Bir kimse, (Allah kutuplardadır) veya (Merih gezegenindedir) yahut (Arş'tadır) dese kâfir olur. Çünkü Allah mekândan münezzehtir. (Allah'ın her şeye gücü yetmez) diye inansa küfür olur. Demek ki, sadece (Allah'a inanıyorum) demek yetmez. Bildirilen kâmil sıfatlarıyla Allah'a inanmak lazımdır.

2- **Meleklerle inanmak:** (Meleklerle inandım) demek yetmez. Hristiyanlar gibi, (Melekler Allah'ın kızlarıdır) diye inansa kâfir olur. Demek ki, sadece (Meleklerle inanıyorum) demek yetmez. Dinimizin bildirdiği sıfatlarıyla meleklerle inanmak lazımdır.

3- **Kitaplara inanmak:** (Kitaplara inandım) demek yetmez. Bozuk kitaplardaki yanlış iman bilgilerine inansa kâfir olur. O hâlde dinimizin bildirdiği şekilde kitapların vasıflarına da inanmak lazımdır.

4- **Peygamberlere inanmak:** (Peygamberlere inandım) demek yetmez. **Peygamber**lere hâşâ (Yalancı, cahil kimselerdir) diye inansa kâfir olur. Demek ki, dinimizin bildirdiği şekilde peygamberlerin vasıflarına da inanmak lazımdır.

5- **Âhirete inanmak:** (Âhirete inandım) demek yetmez. (Âhirette Cennet ve Cehennem diye bir şey yok) veya (Cennet Cehennem var, ama ebedî değildir) dese kâfir olur. O hâlde, âhiretle ilgili dinimizin bildirdiği her şeye inanmak lazımdır.

6- **Hayır şer Allah'tandır:** (Hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna inandım) demek yetmez. Mesela bir kimse, (Şer, kötülüktür, günahdır. Allah bize kötülüğü, günahı zorla işletiyor) diye inansa kâfir olur. Demek ki, hayra, şerre dinimizin bildirdiği şekilde inanmak lazımdır.

Bu örneklerden anlaşıldığı gibi, bu saydıklarımızı kabul etmeden (İmanın altı esasına inandım) dese Müslüman olamaz. Makamat-ı Mazheriyye'deki husus, şahane bir bilgidir. Orada, (**Allahü teâlâ**dan getirdiklerinin hepsine inandım. Beğendim, kabul ettim) deniyor. **Allahü teâlâ**dan getirdiklerinin içinde, imanın altı şartı da vardır. Altı şarta nasıl inanılacağı da vardır. Haramların, helâllerin, ibadetlerin hepsi vardır. Yani tek eksik yoktur. Bu şekilde inanan kimse, tam Müslüman olur.

Kalble inanmak yeter mi?

Soru: Din kitaplarında, (**Muhammed** aleyhisselamın, **Allahü teâlâ**dan getirip bildirdiği şeylerin hepsine kalble inanıp, dille de ikrar etmeye, yani söylemeye, (İman) denir) buyuruluyor. Bir gayrimüslim, dinimizin bildirdiği gibi inansa, fakat Müslüman olduğu duyulursa, kendisine bir zarar geleceğinden korktuğu için, imanını gizlese, yani dille ikrar etmese, Müslüman sayılır mı?

CEVAP:

Elbette Müslüman sayılır. Çünkü kitaplarda, (Söylemeye mâni bulunduğu zaman, söylememek affolur) buyuruluyor.

Dille ikrarın faydalarından biri, o kimseye Müslüman muamelesi yapılır, ölünce cenaze namazı kılınır ve Müslüman mezarlığına konur. Müslümanlar ona dua eder. Dille ikrar etmezse, bunlardan mahrum kalır. Onun için bir mâni yoksa, göğsümüzü gere gere, (Elhamdülillah ben Müslümanım) demelidir. Amentü'yü sonuna kadar okumalıdır.

İman; tasdik ve ikrardır

Soru: **Ehl-i sünnet** âlimlerinin kitaplarında, imanın tarifi yapılırken, (**Muhammed** aleyhisselamın, **Allahü teâlâ**dan getirip bildirdiği şeylerin hepsine kalble inanıp, dille de ikrar yani söylemektir) deniyor. Bir gayrimüslim iman etse, fakat herhangi bir sebeple bunu hiç kimseye söylemese, o hâliyle ölse, imansız mı ölmüş olur?

CEVAP:

İman ettiğini dil ile de söylemeye mâni bulunduğu zaman, söylememek affolur. Mesela korkutulunca [zarar görme durumu varsa], hasta, dilsiz veya söyleyecek vakit bulamadan öldüğü zaman, söylemek icap etmez. (İslam Ahlakı)

Hanefî mezhebindeki âlimlerin çoğuna göre, iman; dille ikrar, kalble tasdiktir. Muhakkik zatlara göre, ikrar etmek yani dille de söylemek, dünyada İslâm ahkâmının icrası için şarttır. Bu âlimlere göre, imanı kalbiyle tasdik eden kimseden, her ne zaman diliyle söylemesi istenir de, bir mâni olmadan söylemezse, bu inat küfrüdür ki, kalbindeki tasdiki fayda vermez. (Dürr-ül muhtar)

Sualin cevabı şöyle oluyor: Çevresinden zarar görme veya başka bir mazeretten dolayı Müslüman olduğunu söylemeyen kimse, imanla ölmüş olur.

İmanın ve İslam'ın şartları

Soru: Her müslümanın bilmesi gereken zaruri iman bilgilerini kısaca bildirir misiniz?

CEVAP:

Zaruri gereken iman bilgisi, imanın ve İslam'ın şartlarıdır. Kısaca aşağıda bildiriyoruz. Geniş olarak Amentü'nün esasları kısmında bilgi var.

İmanın şartları şunlardır:

1- Allah'a inanmak

Allahü teâlâ, vacib-ül-vücut [varlığı lazım olan] ve hakiki mabud ve bütün varlıkların yaratıcısıdır. Ondan başka ilah yoktur. **Allahü teâlâ** zamandan, mekandan münezzehtir. Hiçbir şeye benzemez.

Allahü teâlânın, sıfat-ı zatiyyesi altıdır:

Vücut,

Kıdem,

Beka,

Vahdaniyyet,

Muhalefet-ün lil-havadis,

Kıyam bi-nefsihi.

[**Vücut** var olmak, **Kıdem** varlığının öncesi olmamak, **Beka** varlığı sonsuz olmak, hiç yok olmamak, **Vahdaniyyet** ortağı, benzeri olmamak, **Muhalefet-ün lil-havadis** hiçbir şeyinde, hiçbir mahluka, hiçbir bakımdan benzememek, **Kıyam bi-nefsihi** varlığı kendinden olmak, hep var olması için, hiçbir şeye muhtaç olmamaktır.]

Sıfat-ı sübutiyyesi de sekizdir:

Hayat,

İlm,

Sem',

Basar,

Kudret,

İrade,

Kelam,

Tekvin.

[Hayat diri olmak, ilm bilmek, sem' işitmek, basar görmek, kudret gücü yetmek, irade istemek, kelam söylemek, tekvin yaratmaktır.] Bu sıfatları da kadimdir.

2- Meleklerle inanmak

Melekler, hayat sahibi, diri, nurani yaratıklar olup, akıl sahibidir. Allahü tâlânın sevgili ve kıymetli kullarıdır, ortakları ve kızları değildir. **Allahü teâlâ**nın emirlerine itaat ederler, isyan etmezler. Günah işlemezler. Kendilerine verilen emirleri yapmaktan başka işleri yoktur. Erkek ve dişi değildir. Evlenmezler, doğurmazlar, çoğalmazlar, çocukları olmaz, yiyip içmezler. Meleklerin kanatları var, ama, nasıl olduğunu bilemeyiz.

Her insanın bütün işlerini yazan meleklerle, Kiramen katibin denir. Sual meleklerine Münker ve Nekir denir. Meleklerin en üstünleri şunlardır: Cebrail, İsrail, Mikail, Azrail.

3- Kitaplara inanmak

Allahü teâlânın gönderdiği kitaplar çoktur. Din kitaplarımızda bildirilen ise, 104 kitaptır. Bunlardan 100'ü küçük kitaptır. Bu küçük kitaplara suhuf denir.

100 suhuf şu Peygamberlere inmiştir:

10 suhufu, **Âdem** aleyhisselama,

50 suhufu, **Şit** aleyhisselama,

30 suhufu, **İdris** aleyhisselama,

10 suhufu, **İbrahim** aleyhisselama.

Dört büyük kitap ise şu Peygamberlere inmiştir:

Tevrat, Musa aleyhisselama,

Zebur, Davud aleyhisselama,

İncil, İsa aleyhisselama,

Kur'an-ı kerim, **Peygamber** efendimiz **Muhammed** aleyhisselama.

4- Peygamberlere inanmak

Peygamberlerin ilki Âdem aleyhisselam ve sonuncusu, bizim **Peygamber**imiz **Muhammed** aleyhisselamdır. Bu ikisinin arasında, çok **Peygamber** gelmiş ve geçmiştir. Sayıları belli değildir. 124 binden çok oldukları meşhurdur.

Peygamberlere iman etmek, aralarında hiçbir fark görmeyerek, hepsinin **Allahü teâlâ** tarafından seçilmiş sadık, doğru sözlü olduklarına inanmak demektir. Onlardan birine inanmayan kimse, hiçbirine inanmamış olur.

Âdem aleyhisselamdan, son **Peygamber Muhammed** aleyhisselama kadar bütün **Peygamber**ler, hep aynı imanı bildirmiş, ümmetlerinden aynı şeylere iman etmelerini istemişlerdir. Yahudiler, Musa aleyhisselama inanıp, İsa aleyhisselama ve **Muhammed** aleyhisselama inanmazlar. Hristiyanlar, İsa aleyhisselama inanıp, **Muhammed**

aleyhisselama inanmazlar. Müslümanlar ise, bütün **Peygamber**lere inanırlar yani kabul ederler.

Peygamberlerin sıfatları şunlardır:

Emanet [emindir],

Sıdk [her işi doğrudur, yalan söylemez],

Tebliğ [Dini eksiksiz bildirir],

Adalet [her işte hakkı gözetir],

İsmet [günah işlemez],

Fetanet [çok akıllı, anlayışlı, zeki],

Emnül-azl [peygamberlikten azledilmez yani peygamberlik ellerinden alınmaz.]

Allahü teâlâ, ilk insan ve ilk **Peygamber** olan Âdem aleyhisselamdan beri, her bin senede din sahibi yeni bir Resul vasıtası ile, insanlara dinler göndermiştir. Bunlar aracılığı ile, insanların dünyada rahat ve huzur içinde yaşamaları ve ahirette de sonsuz saadete kavuşmaları yolunu bildirmiştir. Kendileri ile yeni bir din gönderilen **Peygamber**lere (Resul) denir. Resullerin büyüklerine (Ülülazm) **Peygamber**ler denir. Bunlar, Âdem, Nuh, İbrahim, Musa, İsa ve **Muhammed** aleyhimüsalatü vesselamdır. Yeni bir din getirmeyip, insanları, daha önceki dine davet eden **Peygamber**e Nebi denir.

Peygamber efendimizden sonra, hiç **Peygamber** gelmeyecektir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(**Muhammed** [aleyhisselam], Allah'ın Resulü ve **Peygamber**lerin sonuncusudur.)
[Ahzab 40]

5- Ahiret gününe inanmak

Herkes öldükten sonra dirilecek, hesaptan sonra Cennet veya Cehenneme gidecektir. Cennet ve Cehennem şimdi vardır. İkisi de sonsuzdur. Müslümanlar Cennette ebedi, kâfirler de Cehennemde ebedi kalacaklardır.

Kıyametin ne zaman kopacağı bildirilmedi. Fakat, **Peygamber** efendimiz kıyametin birçok alametlerini ve başlangıçlarını haber verdi:

Hazret-i Mehdi gelecek, İsa aleyhisselam gökten inecek, Deccal çıkacak. Yecüc Mecüc denilen kimseler her yeri karıştıracak. Güneş batıdan doğacak. Büyük depremler olacak. Din bilgileri unutulacak, kötülük çoğalacaktır.

6- Kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmak

İnsanlara gelen hayır ve şer, fayda ve zararın hepsi, **Allahü teâlâ**nın takdir etmesi iledir.

Kader, **Allahü teâlâ**nın ezeli ilmi ile, insanların ve diğer mahlukatın yapacağı işleri bilmesi ve dilemesidir. Bunun yaratılmasına kaza, ikisine birden kaza ve kader denir.

Her şeyi ve insanların iyi, kötü her işini **Allahü teâlâ** yaratıyor ise de, insanlara İrade-i cüziyye vermiştir. İnsan, irade-i cüziyyesini kullanarak iyilik yaratılmasını isterse sevap,

kötülük yaratılmasını isterse günah kazanır. İnsan günah işlerse cezasını, sevap işlerse mükafatını görür. Yani **Allahü teâlâ** hiç kimseye zorla günah işletmez.

İslam'ın Şartları

1- Kelime-i şehadet getirmek

[Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne **Muhammed**en abdühü ve resulühü] demek. Manası şudur:

(Ben şehadet ederim ki, [Yani görmüş gibi bilirim ve bildiririm ki] Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki, **Muhammed** aleyhisselam Onun kulu ve resulüdür.) [Resulullah'a inanmak demek, Onun bildirdiklerinin tamamını kabul etmek, inanmak ve hepsini beğenmek demektir.]

2- Namaz kılmak

Akıl baliğ olmuş yani ergenliğe girmiş akıllı her müslümana günde beş vakit namaz kılmak çok önemli bir farzdır. Namaz dinin direğidir. Namaz kılmamak en büyük günahlardan biridir. Kılmayanın imanla ölmesi çok zordur. **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Namaz kılan kıyamette kurtulur, kılmayan perişan olur.) [Taberani]

3- Zekât vermek

Nisap miktarı yani borçlarını düştükten sonra alacaklarıyla beraber elinde 96 gram değerde, para veya ticaret malı olanın kırkta birini zekât vermesi farzdır. Meyve ve tarla mahsulünün de onda birini fakire vermek farzdır. Bu onda bir zekâta da uşur denir.

(Zekât vermeyene **Allahü teâlâ** lanet eder.) [Nesai]

4- Oruç tutmak

Ramazan ayında, bir ay oruç tutmak farzdır. Tutmamak büyük günahdır.

5- Hac etmek

Mekke-i mükerreme şehrine gidip gelinceye kadar, geride bıraktığı çoluk-çocuğunu geçindirmeye yetişecek maldan fazla kalan para ile oraya gidip gelebilecek kimsenin, ömründe bir kere, Kâbe-i şerifi tavaf etmesi ve **Arafat**'ta durması farzdır.

İnandım demek yeter mi?

Soru: **Hadis-i şerif**lerde Kelime-i şehadeti getiren Müslüman olur deniyor. Bir kimse, inanmadan kelime-i şehadet söylese veya inansa, ancak Amentü'deki esaslara inanmasa yine Müslüman mıdır?

CEVAP:

İman tarif edilirken, dil ile ikrar kalb ile tasdik deniyor. Kalb ile tasdik etmedikçe Müslüman olamaz.

Kelime-i şehadet, **Allahü teâlâ**nın var ve bir olduğuna, Ondan başka ilah olmadığına ve **Muhammed** aleyhisselamın Allah Resulü ve son **Peygamberi** olduğuna ve bildirdiklerinin hepsine inanmak, hepsini beğenmek demektir. Yoksa, tarihi bir olayı anlatır gibi, öyle bir **Peygamber** vardır demek değildir. Ben O yüce **Peygambere** ve bildirdiklerinin

hepsine iman ettim, hepsini beğendim, hepsi doğrudur, yanlış olma ihtimali yoktur diye kesin inanmak demektir. Dolayısıyla, Amentü'deki bütün esaslara inanması gerekir. İnanmadıkça, hatta inanıp da beğenmezse yine Müslüman olamaz. İmanın şartlarının birini kabul etmeyen veya dindeki meşhur bir farzı, bir sünneti veya bir haramı kabul etmeyen, beğenmeyen de Müslüman olamaz. İslamiyet'i bir bütün olarak kabul etmesi ve beğenmesi gerekir.

Hadis-i şerifler, İslam âlimlerinin açıklaması olmadan okunup anlamaya çalışılırsa tehlikeli olur, insanı küfre kadar götürür. Mesela aşağıdaki hadis-i şerifi, yukarıdaki açıklamalar dahilinde anlamak gerekir:

(Rab olarak **Allahü teâlâ**ya, din olarak İslâm'a, [son] Resul olarak **Muhammed** aleyhisselama [Onun bildirdiklerinin hepsine] inanıp razı olan, beğenen kimse [Müslüman'dır ve bu imanla ölürse] Cenneti hak eder.) [Müslim, **Nesai**]

İnanmak, sevmek ve beğenmek

Soru: Bir kimse, Amentü'deki imanın şartlarına inansa ve dille de söylese, ama bazı Müslümanları sevmese, bazı gayrimüslimleri sevse veya dinin emirlerinden bazılarını, kabul etmekle beraber beğenmese, imanına zararı olur mu?

CEVAP:

Bunları yapan kimse, Müslümansa kâfir olur. Mesela, (Kapanmanın Allah'ın emri olduğunu biliyorum, ama bu hüküm eski asırlar için geçerliydi, günümüzde tesettüre gerek yok) demek veya (Hristiyanların kâfir olması, o zamana aittir, günümüzdekiler kâfir değildir) demek yahut (Hazret-i Osman'ı sevmem, ama Ebu Leheb kâfir de olsa, **Peygamber** efendimizin amcası olduğu için onu severim) demek küfürdür, çünkü imanın esası, temeli Allah'ın dostlarını [Müslümanları] sevmek ve düşmanlarını [kâfirleri] sevmemektir. Çünkü **Peygamber** efendimiz, (İmanın temeli, Allah'ın dostlarını sevmek ve Onun düşmanlarını sevmemektir) buyuruyor. (**İ. Ahmed**)

Hadis-i şerifte bildirilenin aksini yapan yani, Ebu Leheb'i seven, Hazret-i Osman'ı sevmeyen, imanın temelini dinamitlemiş ve İslâm binasını yıkmış olur.

Allahü teâlâ, dinimizde eksiklik bırakmadığını, Kur'an-ı kerimdeki hükümlerin Kıyamete kadar devam edeceğini bildirirken, (Tesettür, eski insanlar içindi) ve (Eski Hristiyanlar kâfirdi, şimdikiler Müslümandır) demek, Allah'ın emrini beğenmemek olur. Bu ise küfürdür.

Peygamberler üstündür

Soru: Din kitaplarında, meleklerle iman anlatılırken, peygamberlerden önce bildiriliyor. Bu, meleklerin peygamberlerden üstün olduğunu göstermez mi?

CEVAP:

Hayır, göstermez. Melekler, her canlıdan önce yaratıldığı için, önce meleklerle iman edilmesi bildirildi. Kitaplara iman da, peygamberlerden önce bildiriliyor. Kur'an-ı kerimde de, inanılacak şeylerin ismi, bu sırayladır. (Herkes Lazım Olan İman)

Peygamberler, meleklerden üstündür. İslamiyet'e uyan Müslüman, yükselir, meleklerden üstün olur. Nefsine ve kötü arkadaşına uyararak, İslamiyet'ten uzaklaşan, alçalır, hayvanlardan daha aşağı olur. (İslam Ahlakı)

Aşağıdaki âyet-i kerimede de, melekler, kitaplardan ve peygamberlerden önce bildirilmiştir.

(Asıl iyilik, Allah'a, âhiret gününe, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanmak...)
[Bakara 177]

Doğru iman ve imanı korumak

Soru: Ahirette kurtulmak neye bağlıdır?

CEVAP:

Bazıları Allah'a inanan herkesin Cennete gideceğini sanıyor. Bu çok yanlıştır. Amentü'deki altı esastan birine inanmayanın imanı geçersizdir. Bunun için inanmak değil, doğru inanmak önemlidir. Ahirette kurtulmak, ibadetin çok olmasına değil, doğru imana bağlıdır. İhlaslı ameli az da olsa, hatta hiç ameli olmasa, zerre kadar doğru imanı olsa yine Cennete girer. Bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:

(Kalbinde zerre kadar imanı olan Cehennemde kalmaz.) [Buhari, Müslim]

Dünyadan herkes ahirete yolculuk yapıyor. Herkes bir vasıtaya binip gidiyor. Bir vasıtaya binmek değil, doğru vasıtaya binmek önemlidir. Yanlış vasıtaya binen, istediği yere değil, vasitanın gittiği yere gider. Kâbe'ye gitmek için niyet edip Paris'e giden uçağa binen, niyeti halis olsa da Kâbe'ye varamaz.

Allahü teâlâ, doğruyu azıcık merak edene, doğruyu arayana doğru yolu yani hakiki İslamiyet'i nasip edeceğine söz vermiştir. [Ankebut 69, Şûra 13], Allah sözünden dönmez. (Al-i imran 9)

Demek ki bâtil yollardaki insanlar istemek bir yana merak bile etmiyorlar. **Allahü teâlâ** rızka kefildir ama imana kefil değildir. Doğru iman sahibi olmaya çalışmalıdır. İtikadı düzeltmeden önce ibadet etmenin faydası olmaz. Doğru itikad, ehl-i sünnet itikadıdır. Doğru itikad 1 rakamı gibidir. İhlaslı ibadetler sağına konan sıfır rakamı gibidir. Bir sıfır konunca 10, iki sıfır konunca 100 olur. Sağına ne kadar 0 konursa değeri artar. 1 çekilirse hepsi 0 olur. İhlassız, yani riya ile yapılan ameller de, soldaki sıfır gibi yani 1 rakamının soluna konan sıfır gibi değersizdir. İtikad doğru olunca ibadetleri arttırmak, insanın gayretine, ihlasına, ilmine bağlıdır. İstediği kadar artırır. Ancak, doğru itikadı, yani ehl-i sünnet itikadı yoksa ibadetlerinin hiç faydası olmaz, soldaki sıfır gibi değersizdir.

Mutezile ve benzeri akılcı gruplara göre ibadetler imandan bir parçadır. Onlara göre günah işleyen ve farzları yapmayan kâfir olur, yani iman X amel diyorlar. Bunlardan biri sıfır olursa netice de sıfır olur diyorlar. Yani imansız amel de amelsiz iman da makbul değil diyorlar. **Ehl-i sünnet**e göre, amelsiz iman makbul, imansız amel makbul değildir. **Ehl-i sünnet**e göre amel X ihlas denebilir. Ancak amel işlemeden, (Param olsaydı şu fakire yardım ederdim diye ihlasla düşünen de, vermediği halde, amel işlemediği halde ihlaslı niyetinden dolayı sevaba kavuşur. Bir kimsenin ihlası ne kadar çoksa, amel ile çarpılınca netice büyük olur. Bizim ihlasımız 1 ise, bin fakire birer ekmek versek, 1x1000 = bin sevap

eder. **Eshab-ı kiram**ın ihlası çok kuvvetli olduğu için, mesela onların ihlası 1 milyon olsun, bir fakire bir ekmek verse bir milyon sevap alır. Nitekim hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

(Yemin ederim ki, bir kimse, Uhud dağı kadar altın sadaka verse, eshabımdan birinin bir avuç kadar arpa sadakasının sevabına kavuşamaz.) [Buhari]

Eshab-ı kiramın imanları çok kuvvetli ve ihlasları çok fazla olduğu için böyle sevaplara kavuşuyorlar. **Eshab-ı kiram**dan biri diğerinden daha yüksek idi. Bunun için Hazret-i Ebu Bekir'in verdiği bir avuç hurmanın sevabı, diğer sahabeden birinin vereceği sevap arasında dağlar kadar fark vardır. Bir hadis-i şerifte de buyuruluyor ki:

(Benden sonra, Eshabımın ihtilaf edecekleri meseleler hakkında sual ettim. Rabbim bana "Senin eshabın benim yanımda gökteki yıldızlar gibidir. Bazısı diğerinden daha parlaktır. Onlardan birine uyan hidayet üzerindedir" buyurdu.) [Deylemi]

Doğru iman nedir?

Soru: İmanın doğru olması için gerekli şartlar nelerdir?

CEVAP:

İman doğru olmadıkça, ibadetlere sevap verilmez. Onun için, doğru imanı öğrenip ona göre iman etmek şarttır. İmanın doğru olması için gerekli şartlardan bazıları:

1- İmanda sabit olmak: (Üç yıl sonra İslamiyet'i bırakıp Hristiyan olacağım) diyen, o anda dinden çıkıp kâfir olur.

2- Havf ve recâ arasında olmak: Yani Allah'ın azabından korkmak ve rahmetinden ümit kesmemek gerekir.

3- Can boğaza gelmeden iman etmek: Ölürken, âhiret hâllerini gördükten sonra kâfirin imanı geçerli olmaz, fakat o anda da, Müslümanın günahlardan tevbesi kabul olur.

4- Güneş batıdan doğmadan önce iman etmek: Güneş batıdan doğunca tevbe kapısı kapanır.

5- Gaybı yalnız **Allahü teâlâ** bilir: Allah bildirirse peygamberin veya evliyanın da bilebileceğine inanmak gerekir.

6- Kâfirliğe sebep olan bir şeyi kullanmamak ve söylememek: Mesela haç takmamak, şakadan da olsa, (Ben kâfirim) dememek gerekir.

7- Dînî bir hükümde şüphe etmemek: Mesela (Namaz ve tesettür farz mı, şarap haram mı?) diye tereddüt etmemek gerekir.

8- İtikadını İslam dininden almak: Tarihçilerin, felsefecilerin değil, **Resulullah**'ın bildirdiği ve **Ehl-i sünnet** âlimlerinin açıkladığı şekilde iman etmek.

9- Amentü'deki altı esasa inanmak: Hayrın, şerrin ve her şeyin Allah'tan olduğuna inanmak gerekir. İnsanda irade-i cüziyye vardır. İşlediği günahlardan mesuldür. İmanın şartını beşe indiren ve yediye çıkararak sapıklar varsa da, imanın şartlarından herhangi birini inkâr eden veya yeni şart ilave eden kâfir olur.

10- Hubb-i fillah, buğd-i fillah üzere olmak: Sevgi ve nefreti yalnız Allah için olmak. Allah düşmanlarını sevmek, onları dost edinmek, Allah dostlarına düşman olmak küfrü gerektirir. Mesela kâfir olan Sokrat'ı sevmek, İmam-ı Gazali'ye düşman olmak gibi.

11- Ehl-i kitabın da cehennemlik olduğuna inanmak: Onların Cennete gireceğine inanan kâfir olur.

12- **Ehl-i sünnet** vel cemaate uygun itikad etmek:

Bu itikattan bazıları şunlardır:

1- **Allahü teâlâ** zamandan, mekândan münezzehtir. (Allah gökte veya Arş'ta) demek küfürdür.

2- **Allahü teâlâ** hiçbir şeye benzemez. Mesela (Eli var, ayağı var, yürür, iner, çıkar) gibi insanlara benzetmek küfür olur.

3- **Muhammed** aleyhisselam son peygamberdir. Ondan sonra peygamber gelmez. (Nebi gelmez, ama resul gelir) gibi şeyler söylemek küfürdür.

4- Ehl-i kibleye [namaz kılan ve küfre sebep olan inanışı olmayan Müslümana], işlediği günahlardan dolayı kâfir dememek. İbadetler, imandan parça değildir. Yani ibadet etmeyen ve günah işleyen mümine kâfir denmez. **Allahü teâlâ**, dilerse küçük günaha azap edebilir, büyük günahları affedebilir.

5- Cennetteki Müslümanların **Allahü teâlâ**yı görecekler. **Mutezile** buna inanmaz.

6- İman ya vardır, ya yoktur, artıp eksilmez. Parlaklığı, kuvveti artıp eksilir.

7- Kur'an-ı kerim mahlûk [yaratık] değildir.

8- Mest üzerine mesh etmek caizdir.

9- Mirac ruh ve bedenle birlikte olmuştur.

10- Mucize ve keramet haktır.

11- Sahabenin hepsini sevip, hiçbirini kötülememeli, çünkü hepsi cennetlidir.

12- Ebu Bekr-i Sıddık, **Eshab-ı kiramın** en üstünüdür.

13- Ruh ölmez.

14- Kabir ziyareti caizdir. Kabirdeki peygamber, şehit ve evliya zatlardan yardım istemek caizdir.

15- Kabir suali ve kabir azabı haktır. Kabir azabı ruh ve bedene olur.

16- Şefaate, sırata, hesaba ve mizana inanmak.

17- Okunan Kur'an-ı kerimin ve verilen sadakanın sevabını ölümlere bağışlamak caizdir. Bu sevablar ve dualar ölümlere ulaşarak, azaplarının azalmasına veya kalkmasına sebep olur.

18- Öldürülen, intihar eden de eceliyle ölmüştür.

19- **Peygamberler**, küçük büyük, hiçbir günah işlemez.

20- Cennet ve Cehennem ebedî yani sonsuzdur. Cennet ve Cehennem şu anda vardır. Günahkâr müminler, Cehennemde sonsuz kalmaz, kâfirler sonsuz kalır.

21- Bugün için, dört hak mezhepten birinde olmak şarttır. Birinde bulunmayan **Ehl-i sünnet**ten ayrılır.

22- Kıyamet alametlerinden olan Deccal'in, Dabbet-ül-arz'ın, Hazret-i Mehdî'nin geleceğine, Hazret-i İsa'nın gökten ineceğine, Güneş'in batıdan doğacağına ve diğer bildirilenlere tevilsiz inanmalı.

23- Sultana, halifeye isyan caiz değildir.

(Bu bilgiler, Fıkh-ı ekber, Nuhbet-ül-leali, R. Nasihin, Mektubat-ı Rabbani, F. Fevaid'den alındı.)

İmanından şüphe etmek

Soru: Kitaplarda, (Şimdi imanım var mı veya imanım devam edecek mi diye şüphe etmek küfür olur) denirken, (Son nefeste imansız gitmekten korkmak gerekir, korkmayan imansız gider) de deniyor. Bunların ikisi aynı değil mi?

CEVAP:

Hayır, aynı değildir. İbadetleri yapan kimse, imanının bozulmasında şüphe eder ve günahım çoktur, ibadetlerim beni kurtarmaz diye düşünürse, imanının kuvvetli olduğu anlaşılır. İmanının devam edeceğinden şüphe eden kâfir olur. Şüphe etmeyi beğenmezse, mümin olduğu anlaşılır. (**Bezzaziyye**)

İmanı olduğundan veya imanının hep devam edeceğinden şüphe etmek caiz değildir, küfür olur. Mümin şimdiki ve gelecekteki imanı hakkında hiç şüphe etmemeli, ölünceye kadar imanlıyım demelidir.

Son nefes için ise, korku ve ümit arasında olmalı. Son nefeste imansız gitmekten korkmak, şüphe değil iman alametidir. **Ehl-i sünnet** âlimleri, (Son nefeste imansız gitmekten korkmayan, imansız ölür) buyurmuştur; çünkü son nefese kadar bu imanı muhafaza edip etmeyeceğimiz belli değildir. Bunun için, daima korku içinde yaşamak, haramlardan kaçmak, dinimizin bütün emirlerini yapmak ve Allah'ın rahmetinden de ümit kesmemek gerekir.

İmanı korumak için

Soru: En kıymetli nimet iman olduğuna göre, bunu korumak için ne yapmak gerekir?

CEVAP:

İmanı korumak için şunlara uymak gerekir:

1- Gayba iman etmiş olmalı. Melekleri, Cenneti, Cehennemi gösterecekler, gözümüzle gördüğümüz için, "Cennet, Cehennem vardır" demek iman olmaz. Gayrimüslimlerin hepsi, ölürken Cenneti Cehennemi görüp, "İman ettik" diyecekler; ama kabul olmayacaktır. Müminler övülürken, (Onlar gayba inanırlar) buyuruluyor. (**Bakara** 3)

2- Gaybı yalnız Allahü teâlânın bildiğine inanmaktır. Peygamber, melek, cin gaybı bilmez. Ancak Allahü teâlâ dilerse, bildirebilir. Bu bakımdan mucizeyi, kerameti inkâr etmek caiz değildir.

3- Haramı haram, helali helal bilmek yani kabul etmek. Kasten, harama helal, helale haram diyen dinden çıkar.

4- Allahü teâlânın azabından emin olmamak ve gazabından çok korkmak gerekir. Kur'an-ı kerimde, Rabbin azabından korkanların, Onun azabından emin olmadığı bildiriliyor. (Mearic 27-28)

5- Bir insan ne kadar çok günah işlerse işlesin, kendini garanti Cehennemlik bilmemeli.

Bir hadis-i kudsi meali:

(Kulum, göklere ulaşacak günah işlese; fakat rahmetimden ümidini kesmeyip, benden mağfiret dilerse, affederim.) [Tirmizi]

Bir âyet meali:

(De ki, ey çok günah işlemekle haddi aşan kullarım, Allah'ın rahmetinden [bizi affetmez diye] ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah, [iman ehlinin] bütün günahlarını hiç şüphesiz affeder. Elbette O, sonsuz mağfiret ve nihayetsiz merhamet sahibidir.) [Zümer 53]

6- Allah'ın azabından emin olmamalı, rahmetinden de ümit kesmemeli! Bir hadis-i şerif meali:

(Mümin havf ve reca [korcu ile ümit] arasında bulunursa, Allahü teâlâ, o kuluna ümit ettiğini verir ve korktuğundan onu emin kılar.) [Tirmizi]

7- Hubb-i fillah, buğd-i fillah üzere olmak. Yani sevdiğini Allah için sevmek, sevmediğini de Allah için sevmemektir. Bu, imanın temelidir. Bir hadis-i şerif meali:

(İmanın temeli Müslümanları sevmek ve Allah düşmanlarını sevmemektir.) [İ. Ahmed]

Cenab-ı Hak, Hazret-i İsa'ya buyurdu ki:

(Yer ve göklerdeki bütün mahlukatın ibadetlerini yapsan, dostlarımı sevmedikçe ve düşmanlarıma düşmanlık etmedikçe, hiç faydası olmaz.) [K.Saadet]

8- İmanın makbul olması ve korunması için gerekli şartlardan bazıları da şunlardır:

Allahü teâlâ, vacib-ül-vücut ve hakiki mabud ve bütün varlıkların yaratıcısıdır.

Dünya ve ahiret âleminde bulunan her şeyi, maddesiz, zamansız ve benzersiz olarak yoktan var eden, ancak Allahü teâlâdır.

Tevekkül farzdır.

Zaruri olarak ve icma ile bilinen, inanılacak şeylerde, kıyas olmaz. Bunlarda ictihad veya kıyas edip yanılan kâfir olur. Zaruri olarak ve icma ile bildirilmemiş olan iman bilgilerinde ictihad edip de yanılan, kâfir olmaz ise de, bid'at sahibi olur.

İman artıp eksilmez. Yani iman edilmesi gereken şeyler yönünden artıp eksilmez, fakat yakîn ve tasdik yönünden parlaklığı, kuvveti artıp eksilir. Müminler, iman ve tevhid hususunda birbirlerine eşittir. Fakat amel itibarıyla birbirlerinden farklıdır.

İtikadını İslam dininden almak. **Resulullah** efendimizin bildirdiği şekilde iman etmek.

Günah işleyen, fakat tevbe etmeden mümin olarak ölen kimseyi Allah dilerse ona Cehennemde azap eder, dilerse affeder ve hiç azaba uğratmaz.

Melekler, kâfirlerin dediği gibi, **Allahü teâlâ**nın ortakları veya kızları değildir. Günah işlemezler. Meleklerde erkeklik dişilik yoktur.

Kur'an-ı kerimdeki veya diğer din kitaplarımızdaki dini bir hükümden şüphe etmemek: Mesela tesettür acaba farz mı diye şüphe etmemek.

Helal da haram da rızktır. Herkes kendi rızkını yer, kimse kimsenin rızkını yiyemez.

Elfaz-ı küfürden bir sözü, anlamını kabul etmese de söyleyen kâfir olur. [Yani şaka olarak veya güldürmek için söylese yine küfür olur. Mesela şakadan ben peygamberim dese küfür olur.]

Sarhoş iken, elfaz-ı küfrü söyleyene kâfir dememelidir.

Bu kâinat sonradan yaratılmıştır. [Felsefeciler, bunu kabul etmiyor, kâinat böyle gelmiş, böyle gider diyerek kâfir oluyolar.]

Ehl-i kibleyi tekfir etmemek, yani namaz kılan müslümana işlediği günahlardan dolayı kâfir dememek. [Ehl-i kible denilen kimsenin bir inanışı, manası çok açık olan kati bir delile zıt ise, küfür olur. Böyle bir kimse, namaz kılsa da, her ibadeti yapsa da kâfir olur.]

Tasavvufu inkâr etmemek. (**Avarif-ül-mearif**)

Peygamberlerden sonra insanların en faziletlisi, Hazret-i Ebu Bekir, sonra sırası ile diğer üç halifedir.

Eshab-ı kiramın hepsi Cennetliktir. (**Hadid** suresi 10)

Allahü teâlânın **Eshab-ı kiram**dan razı olduğu Kur'an-ı kerimde bildiriliyor. Onlardan birini kötölemek, bu âyet-i kerimelere inanmamak olur. (Tathir-ül-cenan)

İnsanlara gelen hayır ve şer, fayda ve zararın hepsi, **Allahü teâlâ**nın takdir etmesi iledir.

Kader, **Allahü teâlâ**nın ezeli ilmi ile, insanların ve diğer mahlukatın yapacağı işleri bilmesi ve dilemesidir. Bunun yaratılmasına kaza, ikisine birden kaza ve kader denir.

Allahü teâlâ, dilediğini bir lütuf olarak hidayete ulaştırır. Dilediğini de adaletinin gereği olarak sapıklığa düşürür. Çünkü insanların işlerini **Allahü teâlâ** yaratır, fakat insana da irade-i cüziye vermiş, yaptığından sorumlu tutmuştur.

Öldürülen de, intihar eden de eceliyle ölmüştür. Ecelsiz ölüm olmaz. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Hiç kimse, ecelinin önüne geçemez ve onu geciktiremez.) [**Araf** 34]

İntihar eden müslümanın namazı kılınır. (**Dürr-ül-muhtar**)

Öldükten sonra herkes dirilecektir.

Kabir suali kabirde ruhun cesede iadesi ve kâfirler ile günahkâr müminler için kabir azabı vardır.

Müminlerin, Cennete girmesi Allah'ın fazlındandır. Çünkü kimse ameliyle Cenneti hak edemez.

İnsanlar, dirilince hesaba çekileceklerdir. Ameller mizanda tartılacaktır.

Peygamberler, âlimler ve salihler, günahkârlara şefaate edecektir. **Peygamber** efendimizin şefaati büyük günah işleyenlerdir. Dağlar kadar büyük günahı olanlar da, az veya çok şefaate kavuşacaktır. Affa ve şefaate kavuşanlardan başka bütün günahkârlar, günahlarının cezalarını çekeceklerdir. **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Her peygamberin, müstecab [kabul olan] bir duası vardır. Ben duamı, ümmetime şefaate etmek için ahirete sakladım.) [Buhari]

Şefaati inkârdan sakınmalı. Çünkü hadis-i şerifte, (Şefaate inanmayan, ona kavuşamaz) buyruldu. (Şir'a)

Kıyamet alametlerine inanmak: **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Şu alametler çıkmadan kıyamet kopmaz: Güneş batıdan doğar, üç yer batar, İsa gökten iner, Duman, Dabbetül arz, Deccal, Yecüc Mecüc ve Aden'den bir ateş çıkar.) [Müslim]

Hazret-i Mehdinin geleceğine inanmak da, **Ehl-i sünnet** itikadındandır. **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Kıyamet kopmadan önce, **Allahü teâlâ**, benim evladımdan birini yaratır ki, ismi benim ismim gibi, babasının ismi, benim babamın ismi gibi olur. Ondandır önce dünya zulümle dolu iken, onun zamanında adaletle dolar.) [Tirmizi, İ. Asakir]

[Bu bilgilerin hepsi, Fıkh-ı ekber, Emali, R. Nasihin, Mektubat-ı Rabbani, Feraidül fevaid kitaplarından alınmıştır. Başka kitaplardan alınanların ise kaynağı sonunda bildirildi.]

Doğru itikadın önemi

Soru: İtikad üzerinde çok durmanızın sebebi nedir?

CEVAP:

Çünkü, itikadı düzeltmeden önce ibadet etmenin faydası olmaz. Doğru itikad, ehl-i sünnet itikadıdır. Doğru itikad 1 rakamı gibidir. İhlaslı ibadetler sağına konan sıfır rakamı gibidir. Bir sıfır konunca 10, iki sıfır konunca 100 olur. Sağına ne kadar 0 konursa değeri artar. 1 çekilirse hepsi 0 olur. İhlassız, [riya ile] yapılan ameller de, soldaki sıfır gibi yani 1 rakamının soluna konan sıfır gibi değersizdir. **Ehl-i sünnet** itikadı yoksa ibadetlerinin hiç faydası olmaz, soldaki sıfır gibi değersizdir. İşte bu kadar önemli olduğu için Ubeydullah-i Ahrar hazretleri (Bütün kerametleri bize verseler, fakat itikadımız düzgün değilse, hâlimiz haraptır. Eğer bütün çirkinlikleri verseler itikadımız düzgün ise, hiç üzülmez) buyuruyor.

İtikadı düzgün olan

Soru: İtikadı düzgün Müslümanlar Cehenneme girmez deniyor. Günahları ne olacaktır?

CEVAP:

Haramlardan kaçan ve ibadetlerini yapan Müslüman Allah'ın dostudur. Allah dostunu Cehenneme koymaz. Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Vallahi, Allah dostunu ateşe atmaz.) [[Cami-us-sagir](#)]

Eğer Müslüman küfre düşmemişse, dünyada çektiği sıkıntılar günahlarına kefarete olur, şefaate de kavuşur ve Cehenneme hiç girmez.

Ehl-i sünnet yolunun iki esası

Soru: Ehl-i sünnet bilgilerinin bozulmadan günümüze kadar gelmesinin sebebi nedir?

CEVAP:

Ehl-i sünnet âlimlerinin gayretleri sayesinde bozulmaktan korunarak gelmiştir.

Ehl-i sünnet âlimleri şu iki şeye titizlikle riayet etmişlerdir:

Birincisi: Olduğu gibi muhafaza edip, ondan hiçbir şey çıkarmadılar.

İkincisi: Ona bir şey ilave etmediler. Yani sünnete uyup, bidate karşı çıktılar.

Sünnete uymak demek, İslam'a uymak demektir; ama bildirildiği şekilde, hiç değiştirmeden uymak gerekir. Onun için **Ehl-i sünnet** âlimleri, **Resulullah**'tan gelene, hiçbir şey ilave etmemişler, bir şey de çıkarmamışlardır. Metni aynen almışlar, ona şerhler yapmışlar yani açıklamışlardır. İşte bu sebeple, **Ehl-i sünnet** bilgileri günümüze kadar bozulmadan gelmiştir.

İmanı muhafaza

Soru: İmanı muhafaza etmek için nelere dikkat etmeli?

CEVAP:

İman, beş katlı bir kaleye benzer. Bunlar, bakır, demir, tunç, gümüş ve altın katıdır.

1- Bakır katı, edeplerdir.

2- Demir katı, sünnetlerdir.

3- Tunç katı, farzlardır.

4- Gümüş katı, ihlâstır.

5- Altın katı, **Allahü teâlâ**nın rızasıdır.

Edepleri gözetmeyen, sünnete yol bulamaz. Sünnete uymayan, farza yol bulamaz. Farzı tutmayan, ihlâsa yol bulamaz. İhlâsı olmayan da, **Allahü teâlâ**nın sevgisine kavuşmaya yol bulamaz. (Ey Oğul İlmihali)

Demek ki, son yani beşinci kata çıkabilmek için, sırayla, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü katlardan geçerek çıkmak gerekir. Diğer katları geçmeden beşinci kata çıkılamaz.

Felaketlerin en büyüğü

Soru: Felaketlerin en büyüğü nedir?

CEVAP:

En büyük felaket imansız ölmektir. İmansız, yani kâfir olarak ölmek için, ilim sahibi olmak, ihlâsla amel etmek, haramlardan kaçıp ibadetleri yapmak şarttır. İnsan nasıl yaşarsa öyle ölür. O hâlde, imanlı yaşamak lazımdır. İmanlı yaşamak için de, haramlardan sakınmak ve ibadetleri yapmak gerekir.

İkinci bir felaket de, bir kimse, bir sözüyle, bir işiyle küfre düşer yani kâfir olur da, kendini Müslüman zanneder. Yaptığı işin küfür olduğunu bilmediği için tevbe de etmez, imansız olarak ölebilir. Günahı bilmemekten daha kötüsü, günahı ibadet olarak işlemektir. Bid'at inanış ve diğer bid'atler böyledir. Bu felaketlerden kurtulmak için, İmam-ı Rabbani hazretleri, (İlim, amel ve ihlâs şarttır) buyuruyor. Yani dinimizi doğru olarak öğrenip, ihlâsla amel edeceğiz. Bilmeden yapmak felaket olduğu gibi, bildiklerini de ihlâssız yapmak felakettir.

İmanın esas şartı

Soru: İmanın altı şartına inanan kimse mutlaka mümin midir?

CEVAP:

Topluma bakınca, herkesin mutlaka mümin olduğu söylenemez.

Birkaç örnek verelim:

1- Bir kimse, Amentü'deki altı şarttan biri olan kitaplara iman ettiğini söylese, fakat Kur'an tarihseldir dese, bazı hükümleri kıyamete kadar geçerli değil dese, mümin olamaz. Kur'ana inandım demesinin bir faydası olmaz.

2- Bir kimse, Amentü'deki altı şarttan biri olan meleklere iman etse, fakat meleklerin günah işlediğini söylese ve Hristiyanlar gibi onları kız olarak bilse, mümin olamaz.

3- Bir kimse, Amentü'deki altı şarttan biri olan Allah'a iman ettiğini söylese, fakat Allah dostlarını sevmese, onlara düşman olsa veya Allah düşmanlarını sevse, onlarla dost olsa, ölülerine rahmet okusa mümin olamaz. İmanın esas şartı, alameti; hubb-i fillah, buğd-i fillahtır. **Allahü teâlâ**nın sevdiklerini ve emrettiği şeyleri sevmek, düşmanlarından ve yasak ettiklerinden sakınmaktır. Bir kimsenin imanlı olup olmadığı buradan belli olur. **Ehl-i sünnet** yolunda olanları, Allah'ın dinine hizmet edenleri sevmek hubb-i fillahtır. Kâfirleri, **Allahü teâlâ**nın düşmanlarını, sapık fırkada olanları sevmemek buğd-i fillahtır. Bunlar sadece kalble olur. Sevilmeyen kimse ile tartışılmaz ve dövüşülmez. Dostla da düşmanla da tartışmak zararlıdır. Dostların dostluğu azalır, kalmayabilir, düşmanların düşmanlığı artar.

İmanı olan emr-i maruf ve nehy-i münkerde bulunur. Yani Allah'ın emrettiklerini öğretmeye çalışır. Bu da imanın şartlarındanıdır.

İmanda şüphe

Soru: (Küfre düşülmüş olabilir) diye iman tazelemeye caiz denirken, imanın varlığından şüphe etmeye küfür deniyor. İkisi arasında ne fark vardır? İkisi de imanda şüphe değil mi?

CEVAP:

İkisi farklıdır. İman tazeleyen kişi imanının olduğunu biliyor, şayet bilmeden küfre düşmüşse, iman zayıflamış veya eskimişse diye düşünerek tazeliyor. **Peygamber** efendimiz, (Elbisenin eskidiği gibi, içinizdeki iman da eskir. İmanınızı tazeleyin!) buyuruyor. İmanımızı yenilemek için sık sık kelime-i şehadet getirmelidir.

(İmanım var mı yok mu) diye şüphe etmek küfür olur. Yani (Acaba imanım var mı?) diye şüphe edilmez. Fakat (Ölürken imanımızı muhafaza edebilir miyiz?) diye şimdi korkmak imanlı olmanın alametidir. Bu, imanından şüphe değildir. İmanı kaybetme endişesinden meydana gelen haklı bir korkudur. Çok kıymetli mücevheri olanın, onu kaybetmekten veya çaldırmaktan korkmasına benzer. Bu kimse, (Acaba benim mücevherim var mı?) diye şüpheye düşmez. Sadece çaldırmaktan ve kaybetmekten korkar.

Kelime-i şehadeti söylemek

Soru: Müslüman olmak için (Kelime-i şehadet) söylemek yeterli midir?

CEVAP:

Sadece Kelime-i şehadet söylemek yetmez. Önceki bâtil dinini terk ettikten sonra, Amentü'de bildirilen altı şarta da inanmak lazımdır. Amentü'nün ilk şartı Allah'a imandır. (Allah'a inandım) demek de yetmez. Allah'a nasıl inaniyor? Her şeyi yaratana mı inaniyor? Yoksa hiçbir şeyden haberi olmayan bir puta mı? Bunun için **Allahü teâlâ**nın, sıfat-ı zatiyye ve sıfat-ı sübûtiyye denilen sıfatlarını bilmek gerekir. **Allahü teâlâ**ya, böyle sıfatlarını bilerek inanmak gerektiği gibi, meleklerle de, peygamberlere de sıfatlarıyla inanmak gerekir. Mesela, meleklerde erkeklik dişilik olmadığını bilmek gerekir. **Peygamber**lerin sıfatlarını, mesela, yalancı olmadıklarını, hiç günah işlemediklerini bilmek, diğer şartlara da, bildirildiği gibi inanmak lazımdır. Bunlardan biri noksan olursa, o iman geçerli olmaz. Bütün bu şartlara inandıktan sonra, İslam Ahlakı kitabında bildirilen şu şartları da, yerine getirmek gerekir. Kelime-i şehadeti söylemenin dört şartı vardır:

1- Dille söylerken, kalb hazır olmak: Kalb hazır olmadan yani ne söylediğinin farkında olmadan, rastgele Kelime-i şehadet getirmek geçerli olmaz.

2- Mânâsını bilmek: Kalb hazır, fakat ne söylediğini bilmiyor. Bu da geçerli olmaz. Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a ve onun Resulü **Muhammed** aleyhisselama inandığını bilmesi şarttır.

3- Hulus-i kalble söylemek: Kalb hazır, ne söylediğini de biliyor, fakat ihlâslı değil. Söyle dedikleri için, şaka veya bir menfaat için, yani inanmadığı hâlde söylüyor. Bu da geçerli olmaz. Gerçekten inandığı için söylemesi gerekir.

4- Hürmetle söylemek: Bunların hepsi tamam, ama saygısızca, hiç önem vermeden, Müslüman olmak da neymiş dercesine, tazim göstermeden, alaylı bir şekilde söylemek de geçerli olmaz.

Kelime-i şehadetin dört şartına uyulsa da, hubb-i fillah buğd-i fillah yoksa, iman geçerli olmaz. Yani sevdiği de, sevmediği de, Allah için olmalı. Bu, imanın esasıdır, şartıdır. (Allah için seven, Allah için buğzeden, gerçek iman sahibidir) hadis-i şerifi, bunu açıklamaktadır. (Ebu Davud)

Şehadet getirmenin yüz otuz kadar faydası vardır; fakat dört şeyden biri bulunursa, faydası yoktur. O dört şey: Şirk, şek, teşbih, ta'til'dir. Bunları açıklayalım:

Şirk: **Allahü teâlâ**ya bir şeyi ortak koşmak demektir. Şirke birkaç örnek verelim: Puta tapmak, ineğe tapmak, İsa heykeli denilen puta tapmak şirktir. Kâfirlerin bayramlarında, onların ibadet olarak yaptıklarını, ibadet niyetiyle yapmak şirktir. Hastalıktan kurtulmak için papazdan imdat beklemek şirktir. Allah'tan başka yaratıcı olduğuna inanmak şirktir.

Şek: Şüphe demektir. Bir şeyin varlığı ile yokluğu arasında tereddüt etmek demektir. Meksetmek, tevakkuf etmek, durmak demektir. Bir kimse **Allahü teâlâ**nın varlığı ile yokluğu arasında duraklarsa, cevap veremezse, şüpheye düşerse, şek etmiş olur. Şek edince kelime-i şehadet fayda vermez.

Teşbih: **Allahü teâlâ**yı, yarattığı bir mahlûka benzetmek demektir. Bu teşbihi yapan fırkaya Müşebbihe veya Mücessime denir. Bu fırka mensupları kâfirdir. Bu fırkayı ilk çıkaran Yahudi İbni Sebe'dir. **Allahü teâlâ**yı bir cisim olarak kabul eden ve Ona insanlardaki gibi uzuvlar isnat eden, Kur'an-ı kerimdeki müteşabih âyetlere yanlış mana verip, Allah'ın el, yüz gibi organlarının olduğunu iddia eden sapık fırkadır. Müşebbihe denilen fırkalar, Allah'ı yürüyen, oturan, madde, cisim gibi görür. Bir âyet-i kerime meali şöyledir:

(Onun benzeri hiçbir şey yoktur, O hiçbir şeye benzemez.) [**Şura** 11]

Teşbih sahipleri, yani Müşebbihe denilen bozuk fırka mensupları, kâfir oldukları için, onların kelime-i şehadet söylemelerinin hiç kıymeti yoktur.

Ta'til: (Allah âleme karışmaz, her şey, vakti gelince kendi kendine olur) diyen bir felsefi görüşün inancıdır. Bu felsefecilere göre, hâşâ **Allahü teâlâ**, robot gibi olup, hiçbir şeye karışmaz, emirleri, yasakları yoktur. Bu, ilah yok demenin başka şeklidir. Hâlbuki **Allahü teâlâ**, kâinatı ve insanları başıboş bırakmamıştır. Bir âyet-i kerime meali de şöyledir:

(Sizi boş yere yarattığımızı mı sandınız?) [**Müminun** 115]

İmanı bilmeyen çocuk

Soru: Dinimizden habersiz yetişen bir çocuk, âkil baliğ olunca, sadece (La ilahe illallah **Muhammedün Resulullah**) dese, Müslüman sayılmaz mı?

CEVAP:

Hayır, imanın şartlarını, dinin esaslarını bilmezse Müslüman sayılmaz. **İbni Âbidin** hazretleri buyuruyor ki: Kız küçükken, ana babasına tâbi olarak Müslümandır. Büluğa erince, ana babasının dinine tâbi olması devam etmez. İslamiyet'i bilmeyerek büluğa erince, mürted olur. İman edilecek şeyleri işitip de inanmamış kimse, kelime-i tevhidi söylese, yani (La ilahe illallah **Muhammedün Resulullah**) dese, Müslüman olmaz. Amentü'de bulunan altı şeye inanan ve (**Allahü teâlâ**nın emirlerini ve yasaklarını kabul ettim) diyen kimse, Müslüman olur. (Redd-ül muhtar)

Demek ki, her Müslüman, çocuklarına Amentü'yü ezberletmeli, mânasını iyice öğretmeli. Çocuk bu altı şeyi ve İslamiyet'in emirlerinden ve yasaklarından birini öğrenmez ve inandığını söylemezse, baliğ olduğu zaman Müslüman olmaz, mürted hükmünde olur. Âkil

ve baliğ olunca, bir kızla bir oğlana, nikâh yapılsa, fakat imanın sıfatlarını bilmeseler, Müslüman olmadıkları için, onlara iman edilecek şeyleri öğretip, yeniden nikâhlarını kıymak gerekir. (İslam Ahlakı)

Yeni Müslüman olan

Soru: Yeni Müslüman olan bir yabancı arkadaş var. Buna ilk önce neyi öğretmeliyiz?

CEVAP:

İlk önce imanını, yani **Allahü teâlâ**yı, Onun sıfatlarını, **Resulullah** efendimizin Allah'ın **Peygamberi** olduğunu, Amentü'de bildirilen altı esası, sonra da İslam'ın beş şartını öğretip namaz kılmasını sağlamalıdır. Çünkü bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Kitab ehli olan bir kavme görevle gidince, önce, La ilahe illallah **Muhammedün Resulullah** demeye davet et. Bunu kabul ederlerse, günde beş vakit namazın farz olduğunu bildir. Bunu da kabul ederlerse, Allah'ın Müslümanların zenginlerinden alınıp fakirlerine verilen zekatı farz kıldığını söyle.) [**Buhari**, Müslim, Ebu Davud]

Bu hadis-i şerifte ilk önce, Allah'a imanla birlikte Resulünü de tasdik bildirilmiştir. **Resulullah**ı tasdik etmeyen mümin ve Müslüman olamaz.

Soru: Yeni müslüman olanın veya akıl-baliğ olan çocuğun, önce Kelime-i şehadet söylemesi ve bunun manasını öğrenip, inanması gerekir mi?

CEVAP:

Evet gerekir. Bundan sonra, **Ehl-i sünnet** âlimlerinin kitaplarında yazılı olan itikad, yani iman edilmesi gereken bilgileri öğrenip, bunlara inanması gerekir.

Sonra **Ehl-i sünnet**in dört mezhebinden birinin kitaplarında yazılı olan fıkıh bilgilerini, yani İslam'ın beş şartını ve helal, haram olan şeyleri öğrenmesi ve bunlara inanması ve uygun yaşaması gerekir. Bunları öğrenmek ve uymak gerektiğine inanmayan, önem vermeyen mürted olur. Yani kelime-i şehadet getirerek müslüman olduktan sonra, tekrar kâfir olur.

Nikahlı müslüman bir kız, baliga olduğu zaman, Müslümanlığı bilmezse, nikahı bozulur. Yani mürted olur. **Allahü teâlâ**nın sıfatlarını ona bildirmelidir. O da, tekrar etmeli ve (bunlara inandım) demelidir. (**Dürr-ül-muhtar**)

İbni Abidin hazretleri bunu açıklarken diyor ki:

Kız küçük iken, ana-babasına tâbi olarak müslümandır. Baliga olunca, ana-babasının dinine tâbi olması devam etmez. İslamiyet'i bilmeyerek baliga olunca, mürted olur. İman edilecek şeyleri işitip de, inanmamış kimse, kelime-i tevhid söylese, yani (La ilahe illallah **Muhammedün** resulullah) dese, müslüman olmaz. (Amentü billahi...) de bulunan altı şeye inanan ve (**Allahü teâlâ**nın emirlerinin ve yasaklarının hepsini kabul ettim, beğendim) diyen kimse müslüman olur.

Her müslüman, çocuklarına Amentü'yü ezberletmeli, manasını iyice öğretmelidir! Çocuk bu altı şeyi öğrenmez ve inandığını söylemezse, baliğ olduğu zaman müslüman olmaz, mürted olur.

Sadece Allah'a inandım demek kâfi değildir. Amentü'de bildirilen altı husustan birini, mesela kaderi inkâr eden, kâfir olur, bütün iyi amelleri yok olur. (Redd-ül-muhtar)

Soru: Kâfir (Beni İslam'a uygun defnedin) dese, mümin sayılır mı?

CEVAP:

Hayır. Kelime-i şehadeti veya manasını söylerse evet.

Soru: Yeni Müslüman oldum, fıkıh bilgilerim yok sayılır, her şeyi yeni öğreniyorum, küfre sebep olan şeylerin hepsini de bilmiyorum. Bilmeyerek küfre düşürecek bir şey yaparsam veya söylersem, benim durumum o zaman ne olur? Bilmeyerek yaparsam imanımı kaybetmiş olur muyum?

CEVAP:

Hayır imanınızı kaybetmiş olmazsınız. Polonya gibi bir yerde, yeni Müslüman olmuş bir kimse, elbette küfre düşüren bir çok şeyi bilemez. Bilmediği için de hemen ona küfre düştün denmez. Peki ne yapmalı? (Allahü teâlâya ve Resulüne ve Onun Allahü teâlâdan getirdiklerinin hepsine inandım, beğendim, kabul ettim. Allahü teâlânın ve Resulünün dostlarını severim ve düşmanlarını sevmem demek kâfidir.) Dinimizin bildirdiği bir şeyde şüpheye düşen kimse, (Allahü teâlâ ve Onun Peygamberi, bu şey ile neyi bildirmek istemiş ise, öylece iman ettim, inandım) demelidir.

Secdenin önemi

Soru: Bir gayrimüslim, secde âyetini dinledikten sonra tilavet secdesi yapsa, bu kimseye Müslüman oldu denebilir mi?

CEVAP:

Evet, Müslüman olduğu anlaşılır. (Bezzaziyye, İbni Abidin)

Yine bunun gibi, namazlarını cemaatle kılan bir kimsenin Müslüman olduğu anlaşılır, çünkü İslamiyet'ten önceki hak dinlerde namaz yalnız kılınır, cemaatle kılınmazdı. (İ. Ahlakı)

Dinimizde zahire, görünüşe göre hüküm verildiği için, bir gayrimüslim bunları yapınca Müslüman olduğuna hükmedilir. Yoksa bâtil inancından vazgeçmedikçe, dinimizin bildirdiği hususlara iman etmedikçe, sadece bunları yapmakla Müslüman olmuş olmaz. Müslüman görünmek için münafıklık da yapmış olabilir, ama küfrünü belli eden bir sözü, hareketi görülmedikçe, dünyada ona Müslüman muamelesi yapılır.

Gayba iman

Soru: İlmihal'in iman bahsinde, Seyyid Abdülhakim efendi imanı şöyle tarif ediyor:

"Server-i âlem olan Muhammed aleyhisselamın, Peygamber olarak bildirdiği şeyleri, akla, tecrübeye ve felsefeye danışmaksızın, tasdik ve itikat etmektir, inanmaktır. Akla uygun olduğu için tasdik ederse, akli tasdik etmiş olur. Resulü tasdik etmiş olmaz veya Resulü ve akli birlikte tasdik etmiş olur ki, o zaman Peygambere itimat tam olmaz. İtimat tam olmayınca, iman olmaz; çünkü iman parçalanamaz. Akıl, Resulullahın bildirdiklerini uygun bulursa, bu aklın kâmil, selîm olduğu anlaşılır."

Bu tarif, akli dışlamıyor mu?

CEVAP:

Asla dışlamıyor. Bu tarif selim olan akla değil, sakim olan akla zıt olabilir. Sakim olan aklın anlamaması da önemsizdir.

Yine diyor ki: Bu tarif, Kur'anı anlamaya mani olmak için konulmuş bir engeldir.

CEVAP:

Tam aksine, dini aklına uydurmaya çalışanlara engel olur. Din akla uydurulursa insan sayısı kadar din ortaya çıkar. Âlimlerin akli dinde ölçü değilse, sizin aklınız nasıl dinde ölçü oluyor? Bu tarifi yapan İslam âlimidir. **Allahü teâlâ**, (Bilmiyorsanız âlimlere sorun) buyuruyor.

Yine diyor ki: Dogmaları, yani âyetleri akıl süzgecinden geçirmeden inanmak gerçek iman olmaz.

CEVAP:

Dogma tabirini daha çok ateistler kullanır. (Siz Kur'an ne diyorsa hemen incelemeyen inanıyorsunuz) diyorlar. Sizin onlardan ne farkınız kaldı? Biri bize (Bu âyettir) dese, sadece biz onun âyet olup olmadığını araştırırız. O âyet ise, aklımıza zıt gelse de, hemen tasdik ederiz.

Yine diyor ki: Görmeden, akıl süzgecinden geçirmeden inanmak olacak şey değildir.

CEVAP:

Siz Cenneti, Cehennemi gördünüz mü? Görmeden nasıl inanıyorsunuz?

Yine diyor ki: Bakara suresinin 3. âyetinde Onlar gaybı tasdik ederler, deniyor. Görmeden inanın denmiyor ki.

CEVAP:

Anlaşılan siz, gaybın ne olduğunu bilmiyorsunuz. Gayb, duygu organları [görmek, işitmek, dokunmak, koklamak, tatmak] ile veya hesap ve tecrübe ile anlaşılmayan şey demektir. İmam-ı Rabbani hazretleri buyurdu ki: Akıl ve vehim Allah'a yaklaşamaz. Hiç bir şeye benzemeyen ve akılla anlaşılamayan yaratıcıya, gayb yolu ile inanmaktan başka çare yoktur; çünkü görerek, düşünerek anlamaya kalkışmak, iman olmaz. Kendi yaptığına inanmak olur ki bu da iman değildir. (2/9)

Yine diyor ki: İman, gördükten sonra tasdiktir.

CEVAP:

Bu, İslamiyet'e inanmıyorum demenin başka şeklidir. İmanın altı esasından hangisini gördünüz? İman, görmeden tasdiktir. Cebimden elma çıkarsam, sonra bu elmadır desem, bunu görenin tasdiki inanmak olmaz, gördüğünü söylemek olur. İman gayba olur. Cebimde altın var desem, siz bana güvenerek evet var diye tasdik ederseniz bu inanmak olur, ama altını gördükten sonra bu altın demek iman değil, gördüğünü söylemek olur. Bu farkı iyi anlamalıdır.

Yine diyor ki: Allah'ın gayb ile ilgili her şeyini akıl süzgecinden geçirmeden inanmak iman olmaz.

CEVAP:

Akil ile Allah'ın nasıl bir varlık olduğunu, nasıl konuştuğunu nasıl yarattığını, Cennetteki meyvelerin tadını bilebilir miyiz? Melekleri akıl ile tarif edebilir miyiz? Allah'ın nasıl bir varlık olduğunu tarif etmeniz mümkün mü? Elleri, gözleri, bir mekânı var mı, ne ile işliyor, nasıl ezeli ve ebedi olur? Bu terazi bu sıkleti çekmez denmiştir. Yani akıl ile bunları anlamak imkânsızdır.

Soru: Akla ve araştırmaya çok önem veren genç bir arkadaş, (Şu neden farz, şu neden günah? Bunların hikmetini, sebebini bilmeden kabul etmem. Ben görmediğim Allah'a, koca karı gibi inanmam) diyor. Dinimiz görmeden iman etmeyi bildirmiyor mu?

CEVAP:

Bu genç gibi söylemek çok tehlikelidir. İlahi emrin hikmeti anlaşılmasa da Allah'ın emri olduğu için, hiç tereddütsüz kabul etmek şarttır. İslam âlimlerinin en büyüklerinden olan Hücet-ül-İslam unvanına sahip imam-ı Gazali hazretlerinin İhya'da ve imam-ı Süyuti hazretlerinin Cami-us-sağîr'de bildirdiği hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

(Ahir zamanda değişik inançlar çıkınca, koca karılar gibi inanın.) [Deylemi]

Bu hadis-i şerif kocakarı gibi bâtil şeylere körü körüne inan demek değildir. Allah ve resulünün bildirdiklerine aklın almasa da, ispat edemesen de, inanın demektir. Cennet, Cehennem, Sırat köprüsü ve ahiret hayatı akıl ile mantık ile ispat edilemez. Mutezile akli almadığı için sırat köprüsünü, miracı ve benzeri olayları inkâr etmiştir. Şimdi bir çok Müslüman inanamayıp mürted olurken, müşrikler, bu bir çılgınlık derken, Hazret-i Ebu Bekir, O söylediyse doğrudur diyerek imanın zirvesine çıkmıştır.

Görmeden, aklını kullanmadan, bir anda Miraca gidip geldiğine inanarak **Resulullahı** tasdik etmesi imanını yükseltmiştir. Güneşten daha parlak olan imanından dolayı **Peygamber** efendimiz, (Ebu Bekrin imanı, bütün insanların imanları toplamı ile tartılsa, Ebu Bekrin imanı daha ağır gelir) buyurmuştur.

Lüzumlu fıkıh bilgilerini öğrenmek farz-ı ayn iken, bu farzı terk edip, (İmanı araştırıyorum) diyerek ağaçların, çiçeklerin, insan ve hayvanların anatomisini incelemekle devamlı meşgul olmak caiz değildir. İman esasları tahkik edilmez, yani araştırılmaz. **Peygamber** efendimiz, gayba imanı emretmiştir. İspat ile delil ile iman olmaz. İman, görmeden inanmaktır. Kur'an-ı kerimde, salihler övülürken, (O müttekîler ki, gayba inanırlar) buyuruluyor. (Bakara 3)

Demek ki gayba inanmak, müttekilerin vasfıdır. **Resulullah** ne bildirmişse doğrudur diyerek inananlar kurtulmuştur. İman, araştırarak, akıl yürüterek elde edilen bir şey değildir. İslam âlimleri imanı şöyle tarif etmişlerdir:

İman, **Muhammed** aleyhisselamın, peygamber olarak bildirdiği şeyleri, tahkik etmeden, akla, tecrübeye ve felsefeye uygun olup olmadığına bakmadan, tasdiktir. Akla uygun olduğu için tasdik etmek, akli tasdik etmek olur, Resulü tasdik etmek olmaz. Yahut

Resulü ve akli birlikte tasdik etmek olur ki, o zaman **Peygamber**e itimat tam olmaz. İtimat tam olmayınca, iman olmaz. Çünkü iman parçalanmaz. **Hadis-i şerifte** buyuruluyor ki:

(Dini akli ile ölçen kadar zararlı kimse yoktur.) [**Taberani**]

Selim akıl çok kıymetlidir. **Hadis-i şerifte**, (Akıl, hak ile bâtili birbirinden ayıran bir nurdur) buyuruluyor. **Allahü teâlâ**, insana, hakkı bâtıldan, iyiyi kötüden ayırabilmesi için akli verdi. Akıl bir ölçü aletidir. **Allahü teâlâ**ya ait bilgilerde ölçü olmaz. Mahlûklara ait bilgilerde ölçü olur. Akıl, insandan insana değiştiği için, bazı insanlar mahlûklara ait bilgilerde isabet ettiği halde, bazıları yanılabilir. İnsan, bir yol gösterici olmadan akli ile Allah'ın bildirdiği doğru yolu bulamadı. Tarih incelendiğinde, kendi başlarına giden insanların yanlış yollara saptıkları görülür. O halde **Resulullah**a inanmak şarttır.

Soru: (Görmediğim şeye iman etmeyi aklım almıyor, dindeki şeylerden ruhum sıkılıyor) diyen arkadaşıma ne cevap vereyim?

CEVAP:

Almayan aklını ve sıkılan ruhunu göstermesini isteyin, bakalım gösterebilecek mi?

Soru: Ben görmediğim Allah'a inanmam demek uygun mu?

CEVAP:

Hayır değildir. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Bildiğimiz, hatırımıza, hayalimize gelen, duygu organlarımıza etki eden her şey mahlûktur. Bizim, **Allahü teâlâ** bir şeye benzemez dememiz, benzetmek olur. Bizim anladığımız büyüklük, küçüklüktür. İbrahim aleyhisselam, kâfirlere, (Niçin kendi yaptığınız putlara tapıyorsunuz? Sizleri de, yaptığınız işleri de **Allahü teâlâ** yarattı!) dedi. İster elimizle yapmış olalım, ister aklımız ve hayalimizle meydana getirelim, bunların hepsi, **Allahü teâlâ**nın mahlûkudur. O, bildiğimiz, düşünerek bulduğumuz şeylerin hiçbirine benzemez ve nasıl olduğu anlaşılabilir. Akıl ve hayal Ona yaklaşamaz. Böyle hiçbir şeye benzemeyen ve akıl ile anlaşılabilen yüce yaratıcıya, gayb yolu ile inanmaktan başka çare yoktur. Çünkü, görerek, düşünerek anlamaya kalkışarak inanmak, Ona inanmak olmaz. Kendi yaptığımız şeye iman etmek olur. Bu da, Onun mahlûkudur. Bunu, Ona ortak yapmış, Ondan başkasına iman etmiş oluruz. (2/9)

Soru: Evliya zatlardan bazıları, (Biz Cenneti, Cehennemi görsek, imanımızda bir artma, bir değişiklik olmaz) demişler. Bu nasıl olur? İnsanın bir şeyi bilmesine ilmel yakîn, gözle görmesine de aynel yakîn deniyor. Gözle görmek, ilimle bilmekten çok daha üstün değil midir? Atalarımız, (Gözüm sana mı inanayım, yoksa sözüm sana mı inanayım?) diye boşuna mı söylediler? Bu zatların böyle söylemesinin hikmeti ne olabilir?

CEVAP:

Elbette göz, bilmeye göre daha sağlam delildir. Ama bu bizim gibi insanlar içindir. Hakiki imana kavuşmuş evliya zatların ilimleri farklıdır. Hazret-i Ebu Bekr'in (O söylediyse doğrudur) demesi bunun bariz örneğidir. Göz yanılabilir ama bu ilim sahiplerinin imanları öyle sağlamdır ki, hiçbir şey onu değiştiremez. Göz ile görenin imanı bu kadar sağlam olamaz. İman etmede göz ölçü değildir. Sadece göz ölçü olsaydı, **Resulullah** efendimizi

gören herkesin iman etmesi gerekirdi. (Ebu talibin yetimi) diye bakanlar kâfirlikte kaldı, (Allah Resulü) diye bakanlar hidayete erdi. Baştaki göz yanılabilir, kalbdeki göz yanılmaz. Müslümanların görmeleri, anlamaları kalb gözü ile olur. Göz bakınca, kalb inanınca görür. Müslümanın kalbi inanmıştır, **Allahü teâlânın** ihsanlarına kavuşmuştur. Derecesine göre neler görür neler, dünya ahiret fark etmez.

Görerek iman

Soru: Eğitimci bir arkadaş, (Görerek inanmak, iman olmaz) dedi. Bir öğrenci de, (Mucize ve keramet görerek iman eden kimse, görerek iman etmiş olmuyor mu? Mesela **Peygamber** efendimizin mucizelerini veya Abdülkadir Geylani hazretlerinin menkıbesindeki papazın Cenneti ve Cehennemi görüp inanması görerek iman değil mi?) dedi.

Hangisinin sözü doğrudur?

CEVAP:

Eğitimci arkadaşın söylediği doğrudur. Görerek inanmak iman değildir. Gördüğünü tasdik etmek olur. **Bakara** suresinin başında, salihler övülürken, (Onlar gayba inanırlar) buyuruluyor. Gayba inanmak esastır. Bir insanı Cennete, Cehenneme götürseler, o da gördüğü için inansa, iman etmiş olmaz. Gördüğünü söylemek olur. Onu herkes yapar. Marifet, görmeden iman etmektir. Şeytan da, Cenneti gördü ve Cennetin olduğunu söylemesi, iman sahibi olduğunu göstermez.

Seyyid Abdülhakim Arvasi hazretleri buyuruyor ki:

İman, **Muhammed** aleyhisselamın, **Peygamber** olarak bildirdiği şeyleri, akla, tecrübeye ve felsefeye danışmaksızın, inanıp tasdik etmektir. Akla uygun olduğu için tasdik ederse, akli tasdik etmiş olur, Resulü tasdik etmiş olmaz. Yahut Resulle akli birlikte tasdik etmiş olur ki, o zaman **Peygamber**e itimat tam olmaz. İtimat tam olmayınca, iman olmaz. Çünkü iman parçalanamaz.

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Akıl, kuruntu, hayâl Allah'a yaklaşamaz. Hiçbir şeye benzemeyen ve akılla anlaşılabilen yaratıcıya, gayb yoluyla inanmaktan başka çare yoktur, çünkü görerek, düşünerek anlamaya kalkışmak, iman olmaz. Kendi yaptığına inanmak olur ki, bu da iman değildir. (2/9)

Bir kimse, gayba inandıktan sonra, Cenneti, Cehennemi ve melekleri görse, imanı daha çok kuvvetlenmiş olur. Mucize ve kerametler de, imanın kuvvetlenmesine sebep olur. Yine İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Eshab-ı kiram, **Resulullah**'ı, vahyi ve mucizeleri gördükleri, meleklerle birlikte buldukları için onların imanları görerek inanmak oldu. Bu üstünlükler, diğer bütün üstünlüklerin temelidir. **Eshab-ı kiram**dan başkası bu üstünlüklere kavuşamadı. (1/120)

Mucizeye de inanmayan çok kimse oldu. **Peygamber** efendimizin bin kadar mucizesi görüldüğü hâlde, sihir diyerek inanmayanlar çıktı. Bu bin mucizeden biri ve devamlı bir mucize olan Kur'anı kerime de inanmayanlar çıktı. Musa aleyhisselamın esasının büyük bir yılan olması, denizde yürümesi gibi mucizelerine Firavun ve adamları inanmadı. İsa

aleyhisselamın körlerin gözünü açmak, ölüleri diriltmek gibi mucizelerine çok kimse inanmadı.

Kerametlere de inanmayan çok kimse oldu. Kerameti görmek görerek iman değildir. Abdülkadir Geylani hazretlerinin kolunun içinde Cennetin ve Cehennemın görülmesi iman etmeyi gerektirmez. Sihir derler, büyü derler, inanmayan çıkar. Kimi hiçbir şey görmeden inanır, kimi de görünce imanı daha kuvvetlenir. Mucize ve keramet iman etmeyi kolaylaştırır, ama (Kesin olarak iman etmeyi gerektirir) denmez.

Kelime-i tevhidin manası

Soru: Kelime-i tevhidin manası nedir?

CEVAP:

Müslüman olan bir kimseye, ilk önce (La ilahe illallah, **Muhammed**ün resulullah) kelimesinin manasını bilmek ve inanmak farzdır. Bu kelimeye Kelime-i tevhid denir. Kısaca manası, (Allah'tan başka ilah yoktur. **Muhammed** aleyhisselam da Onun Resulüdür) demektir.

Kelime-i tevhidin manasını, Ehl-i sünnet âlimleri şöyle açıklıyor:

İnsanlar yok idi. Sonradan yaratıldı. İnsanların bir yaratanı vardır. Her varlığı, O yaratmıştır. Bu yaratana birdir. Ortağı, benzeri yoktur. Bir ikincisi yoktur. O, hep var idi. Varlığının başlangıcı yoktur. Hep vardır. Varlığının sonu olmaz. Yok olmaz. Onun hep var olması gerekir. O, yok olamaz. Varlığı kendindedir. Hiçbir sebebe ihtiyacı yoktur. Her şeyi var eden, her varı her an varlıkta durduran Odur. O, madde değildir. Hiçbir maddede bulunmaz. Şekli yoktur. Ölçülmez. Nasıldır diye sorulmaz. O deyince, akla hayale gelen her şey, O değildir. O, bunlara benzemez. Bunlar hep Onun mahluklarıdır. O, mahlukları gibi değildir. Akla, vehme, hayale gelen her şeyi, O yaratmaktadır. Yukarıda, aşağıda, yanda değildir. Yeri yoktur. Her varlık, Arşın altındadır. Arş ise, Onun kudreti, kuvveti altındadır. O, Arşın üstündedir. Fakat bu, Arş Onu taşıyor demek değildir. Arş, Onun lutfu ve kudreti ile vardır. O, ezelde, sonsuz öncelerde nasıl ise, şimdi hep öyledir. Arşı yaratmadan önce nasıl idi ise, ebedi sonsuz geleceklerde de, hep öyledir. Onda değişiklik olmaz. Onun sıfatları vardır. Sıfat-ı sübutiyesi sekizdir. Hayat, ilm, sem, basar, kudret, irade, kelam, tekvin. Bu sıfatlarında da, hiç değişiklik olmaz. Değişiklik olmak kusurdur. Onda kusur, noksanlık yoktur. Hiçbir mahlukuna benzemez ise de, dünyada, Onu kendisinin bildirdiği kadar bilmek ve ahirette görmek olur. Burada nasıl olduğu anlaşılamadan bilinir. Orada da, anlaşılamadan görülecektir.

Allahü teâlâ, kullarına, peygamberler gönderdi. Bu büyük insanlar vasıtası ile kullarına, saadete ve felakete sebep olan işleri bildirdi. **Peygamber**lerin en yükseği, son **Peygamberi** olan **Muhammed** aleyhisselamdır. Yeryüzündeki dinli dinsiz herkese, her yere, her millete **Peygamber** olarak gönderilmiştir. Bütün insanların, meleklerin ve cinnin **Peygamberi**dir. Dünyanın her yerinde, herkesin, o yüce **Peygamber**e tâbi olması, uyması gerekir. (Kimya-i Saadet)

Tevhid ve iman

Soru: Tevhid yani Allah'tan başka ilah yoktur diye inanmak hakkında bilgi verir misiniz?

CEVAP:

İmam-ı Gazali hazretleri buyuruyor ki:

Tevhid, taze ceviz gibidir. Cevizin iki kabuğunu ve içini herkes bilir. Özünün özü de, yağdır. Münafıklar, yalnız dil ile (**La ilahe illallah**) der, kalb ile inanmaz.

Bu **1. derecedir**.

2. derece: Kelime-i tevhidin manasına, kalbin inanmasıdır. Bu inanış, ya başkasından görerek, işiterek olur ki, bizim gibi cahillerin inanışı böyledir. Yahut delil ile, aklın ispat etmesi ile inanır. Din âlimlerinin, kelim ilmi üstatlarının inanması böyledir.

3. derece: Bir yaratanın, her şeyi yarattığını görmek, her işin, tek bir fail tarafından yapıldığını, başka kimsenin, hiçbir şey yapmadığını anlamaktır. Bu anlayış için, kalbde bir nurun parlaması gerekir. Böyle hasıl olan iman, cahillerin ve kelim âlimlerinin imanına benzemez.

Mesela, bir ev sahibinin, evde bulunmasına inanmak üç türlü olur:

a- Birisinden işiterek inanmaktır. Taklit ile olan iman, bunun gibidir.

b- Ev sahibinin, her gün kullandığı bineğini, elbise ve ayakkabılarını evde gördüğü için inanmaktır. Bu da kelim âlimlerinin imanına örnektir.

c- Ev sahibini evde görerek inanmaktır. Bu, ariflerin tevhidine örnektir. Böyle tevhid, her ne kadar yüksek derece ise de, bunun sahibi, mahlukları görmekte ve bunların Halık [yaratıcı] tarafından yaratıldığını bilmektedir. Mahlukları gördüğü için, tevhid tam olamaz.

4. derece: Bir var görür, birden başka bir şey görmez. Tasavvufta bu hâle, Tevhidde fena derler.

Bu dört dereceden;

Birincisi: Münafıkların tevhidi olup, cevizin dış kabuğuna benzer. Cevizin dış kabuğu, acıdır. Dış yüzü güzel, yeşil ise de, iç yüzü çirkindir ve yakılınca bol duman yaparak ateşi söndürür ve birkaç gün cevizi korumaktan başka, bir işe yaramaz. Münafığın tevhidi de, münafık olduğu bilinmediği için, halk onu Müslüman zanneder.

İkincisi: Cahillerin ve kelim âlimlerinin tevhidi, cevizin tahta kabuğu gibidir. Bu tahta kabuk, cevizi birkaç zaman korumaktan başka işe yaramadığı gibi, bu derecedeki tevhid de, yalnız insanı Cehennem ateşinden korumaya yarar.

Üçüncüsü: Cevizin özü gibidir. Yenilecek, yararlanacak kısımdır.

Dördüncüsü: Cevizin özü yenilip hücrelerine kadar sindirilmiş hâlidir.

Ehl-i sünnet itikadı

Soru: Ehl-i sünnet itikadında olmanın şartları nelerdir?

CEVAP:

Ehl-i sünnet itikadından, önemli olanlardan bazıları şunlardır:

1- Amentü'deki altı esasa inanmak. [Hayrın, şerrin ve her şeyin Allah'tan olduğuna inanmak. İnsanda irade-i cüziye vardır. İşlediği günahlardan mesuldür.]

2- Amel, imandan parça değildir. Yani ibadet etmeyen veya günah işleyen mümine kâfir denmez. [Vehhabiler, (amel imanın parçasıdır, namaz kılmayan ve haram işleyen kâfirdir) derler.]

3- İman ya vardır ya yoktur, artıp eksilmez. [Parlaklığı artıp eksilir.]

4- Kur'an-ı kerim mahluk [yaratık] değildir.

5- Allah mekândan münezzehtir. [Vehhabiler, (Allah gökte veya Arşta) derler. Bu küfürdür.]

6- Ehl-i kible tekfir edilmez. [Vehhabiler, kendilerinden başka herkese kâfir derler.]

7- Kabir suali ve kabir azabı haktır.

8- Gaybı yalnız Allah bilir, dilerse enbiya ve evliyasına da bildirir.

9- Evliyanın kerameti haktır.

10- **Eshab-ı kiramın** hepsi cennetlidir. [Rafiziler, (Beşi hariç sahabenin tamamı kâfirdir) derler. Halbuki Kur'anda, tamamı cennetlik deniyor.] (**Hadid** 10)

11- Ebu Bekr-i Sıddık, eshab-ı kiramın en üstünüdür.

12- Mirac, ruh ve bedenle birlikte olmuştur.

13- Öldürülen, intihar eden eceli ile ölmüştür.

14- **Peygamber**ler günah işlemez.

15- Bugün için dört hak mezhepten birinde olmak.

16- **Peygamber**lerin ilki Âdem aleyhisselam, sonuncusu **Muhammed** aleyhisselamdır. [Vehhabiler, Hazret-i Âdem'in, Hazret-i Şit'in, Hazret-i İdris'in peygamber olduğunu inkâr ederler. İlk peygamber Hazret-i Nuh derler. Liderlerine resul [**Peygamber**] diyen bazı gruplar da, (Nebi gelmez, ama resul gelir) derler. Bunun için de Resulüm diyen zındıklar türemiştir.]

17- Şefaate, sırata, hesaba ve mizana inanmak.

18- Ruh ölmez. Kâfir ve Müslüman ölümlerinin ruhları işitir.

19- Kabir ziyareti caizdir. İstigase, yani Enbiya ve evliyanın kabirlerine gidip, onların hürmetine dua etmek ve onlardan yardım istemek caizdir. [Vehhabiler ise buna şirk derler. Bu yüzden Sünnilere ve Şiilere müşrik, yani kâfir derler.]

20- Kıyamet alametlerinden olan Deccal, Dabbet-ül-arz, Hazret-i Mehdi'nin geleceğine, Hazret-i İsa'nın gökten ineceğine, güneşin batıdan doğacağına ve bildirilen diğer kıyamet alametlerine inanmak.

İmam-ı a'zam hazretleri (Kıyamet alametlerine tevilsiz inanmalı) buyuruyor. (**Fıkhi ekber**)

Bir hadis-i şerif meali:

(Güneş batıdan doğmadıkça, Kıyamet kopmaz. O zaman herkes iman eder, ama iman artık fayda vermez.) [Buhari, Müslim]

Güneşin batıdan doğmasını, (Avrupa Müslüman olacak) diye tevil etmek, imam-ı a'zamin sözüne aykırıdır. Hiçbir İslam âlimi tevil etmemiştir. Hâşâ **Resulullah**, bilmece gibi mi söz söylüyor? Böyle tevil etmek, (elma dersem çık, armut dersem çıkma) demeye benzer. Nitekim (Salat, duadır, namaz diye bir şey yok) diyenler çıkmıştır. O zaman ortada din diye bir şey kalmaz. Bir de Avrupa Müslüman olunca, iman niye fayda vermesin? Güneşin batıdan doğması, ilmen de mümkündür. Dinsizler itiraz eder diye zoraki teville gitmek gerekmez. **Allahü teâlâ**, dünyayı şimdiki yörüngesinden çıkarır, başka yörüngeye koyar. Dönüşü değişince, güneş batıdan doğmuş olur.

21- Ahirette **Allahü teâlâ** görülecektir.

22- Kâfirler Cehennemde sonsuz kalır ve azapları hafiflemez, hatta gittikçe artar.

23- Mest üzerine mesh etmek caizdir.

24- Sultana isyan caiz değildir.

(Bu bilgiler, Fıkh-ı ekber, Nuhbet-ül-leali, R. Nasihin, Mektubat-ı Rabbani, F. Fevaid'den alınmıştır.)

Cehennemden kurtulan tek fırka

Soru: Ben dini bilgilerden mahrum olarak yetiştim. Dinimi doğru olarak öğrenmek istiyorum. Birçok kitap aldım. Kitaplarda oldukça çok farklılık var. Kur'an mealleri de farklı. Kendi başıma doğruyu bulmam mümkün değildir. Aynı konuları hocalara sordum. Onlar da farklı şeyler söylediler. Dinimi doğru olarak öğrenmeden ölürsem, mazur sayılır mıyım? Yoksa yanlış bildiğimden sorumlu olur muyum?

CEVAP:

Aynı ve benzer soruları çok kimse soruyor. Her fırka, her grup, benim yolum doğru diyor. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Hadis-i şerifte, müslümanların 73 fırkaya ayrılacakları bildirildi. Bu 73 fırkadan herbiri, İslamiyet'e uyduğunu, Cehennemden kurtulacağı bildirilen bu fırkanın kendi fırkası olduğunu söylemektedir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Her fırka, doğru yolda olduğunu sanarak, sevinmektedir.) [Müminun 53 ve Rum 32]

Bu çeşitli fırkalar arasında kurtuluş fırkasının alametini **Peygamber** efendimiz bildirmiştir:

(Bu fırkada olanlar, benim ve Eshabımın gittiği yolda bulunanlardır.) [Tirmizi]

Peygamber efendimiz, kendini söyledikten sonra, **Eshab-ı kiramı** da söylemesine lüzum olmadığı halde, bunları da söylemesi, (Benim yolum, Eshabımın gittiği yoldur. Kurtuluş yolu, yalnız Eshabımın gittiği yoldur) demektir. **Eshab-ı kiramın** yolunda giden, elbette **Ehl-i sünnet** vel cemaat fırkasıdır. Cehennemden kurtulan fırka, yalnız bunlardır. (C.1, m.80)

Bugün çok kimse de kendilerinin **Ehl-i sünnet** olduğunu söylüyor. Bu bakımdan **Ehl-i sünnet** itikadının ne olduğunu bilmek şarttır. Bu bilindikten sonra doğruyu, hakkı bilmek zor olmaz.

Şirki affetmez ne demek?

Soru: Allah'ın her günahı affedebileceği söyleniyor. Halbuki en büyük günah olan şirki affetmeyeceği Kur'anda yazılı imiş. Bu hususu açıklar mısınız?

CEVAP:

İtikadımızı düzeltmeliyiz. İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

İtikad edilecek şeylerde, bir sarsıntı olursa, kıyamette Cehennemden hiç kurtulmak olmaz. İtikad doğru olup da işlerde [ibadetleri yapmakta, haramlardan kaçmakta] gevşeklik olursa, tevbe ile ve belki tevbesiz de af olabilir. Eğer af olunmazsa, Cehenneme girse bile, sonunda yine kurtulur. İşin aslı, temeli itikadı düzeltmektir. (1/193)

Yine İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Her müslüman, **Ehl-i sünnet** itikadını öğrenmeli, imanını buna göre düzeltmelidir. **Ehl-i sünnet** âlimlerinin kitaplarında yazılı olan itikada uymayan fena, bozuk itikadlar, imanlar, yani bunlara gönül bağlamak, gönlü öldüren bir zehirdir. İnsanı sonsuz azaba götürür. Amelde, ibadetlerde tembellik, gevşeklik olursa, affolunabilir. Amma itikadda gevşek davranmak affolunmaz. **Allahü teâlâ** buyuruyor ki:

(Allah [ahirette] şirki [küfrü, bozuk iman] asla affetmez. Diğer bütün günahları ise, istediği kimselerden affeder.) [Nisa-48]

O halde ölmeden önce itikadı düzeltmelidir. (2/67)

Görüldüğü gibi, şirk yani küfür üzere ölen kimse, ebedi olarak Cehennemde kalır. Dünyada iken, yani ölmeden önce şirke [küfre] düşen kimse, tevbe ederse affolur.

Bir kâfir, kâfirliğine tevbe ederse, tertemiz, günahsız müslüman olur. Bir müslüman da şirke [küfre] düşerek kâfir olur, sonra pişman olup tevbe ederse, yine müslüman olur. Tevbe etmek için yalnız Kelime-i şehadet söylemek kafi değildir. Küfre sebep olan şeyden de tevbe etmek lazımdır. (Allah şirki affetmez) sözü yanlış anlaşılmaktadır. Şirk üzere ölmüş olan affolmaz; fakat hayattayken, defalarca şirke düşüp sonra tevbe eden affolur.

Ehl-i sünnet olmak için

Soru: Bir muteber kitapta, (Tafdil-uş-şeyhayn, hubb-ül-hateneyn ve mest üzerine mesh, **Ehl-i sünnet** olmanın alametidir) deniyor. Burada ne demek isteniyor?

CEVAP:

Tafdil-uş-şeyhayn, iki kayınpeder olan Hazret-i Ebu Bekir ile Hazret-i Ömer'in diğer sahabe-i kiramdan üstün olduğuna inanmaktır. Hubb-ül-hateneyn, iki damadı, yani Hazret-i Osman ile Hazret-i Ali'yi sevmek demektir. Bir de, mest üzerine mesh etmek, **Ehl-i sünnet** olmanın alametlerindedir. Özellikle İbni Sebeciler, ilk üç halifeyi sevmezler ve mest üzerine meshi caiz görmezler. Çıplak ayağa mesh ederler. Bunları kabul etmeyen **Ehl-i sünnet** olmadığı anlaşılır.

Her şeyi yaratan Allah'tır

Soru: İmam-ı Rabbani hazretleri, 289. mektubunda, (Cebriye'nin, "İşi insanın yapması mecazdır, görünüştür, insanda kudret yoktur. Kullar, rüzgârla sallanan yaprak gibidir. İnsanların her hareketi, ağacın hareketi gibi mecburidir" sözü küfür olduğu gibi, "Kulların iyi kötü, bütün işleri, hakikatte onların değildir. İhtiyarî [isteğe bağlı] hareketleri de yapan, yalnız Allah'tır" sözleri de küfürdür) buyuruyor. Aynı mektupta ve başka mektuplarda da, her şeyi yaratanın Allah olduğu bildiriliyor. İkisi farklı gibi görünüyor. Biz nasıl inanırsak **Ehli-i sünnet**te uygun yani doğru inanmış oluruz?

CEVAP:

Her şeyin yaratıcısı elbette **Allahü teâlâ**dır. Aksini söylemek küfür olur. Ancak bize irade-i cüziyye vermiştir. (Şunu yaparsan günah olur, şunu yaparsan sevab olur) diyor. İrade-i cüziyyemiz olmasa, yani her şeyi bize zorla işletse, günahımıza ceza, ibadetimize sevab vermez. Bize irade-i cüziyye kuvvetini veren de **Allahü teâlâ**dır. Her şeyin yaratıcısı Odur. Böyle inanırsak doğru inanmış oluruz.

Fıkh-ı ekberden bölümler

İmam-ı azam hazretlerinin Fıkh-ı ekber kitabının bazı bölümleri şöyledir:

İman Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, öldükten sonra dirilmeye, kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna, hesap, mizan, Cennet ve Cehenneme inanmak ve hepsini hak bilmektir.

Allah, birdir, doğmamış ve doğurmamıştır. Ona hiçbir şey denk değildir. O yarattıklarından hiçbirine benzemez, isimleri, zati ve fiili sıfatıyla hep var olmuş ve var olacaktır. Onun İsim ve sıfatlarından hiçbirisi sonradan olma değildir, hepsi ezelidir. O ilmiyle daima bilir, kudretiyle daima kadirdir. Kalam ile konuşur, yaratması ile daima halıktır, fiili ile daima faildir. Yapılan şey mahluktur. Allah'ın fiili ise mahluk değildir. [Fiil; iş, fail ise iş yapan demektir. Kadir, her şeye gücü yetendir.]

Tevhidin aslı, Amentü'ye inanmaktır. Kur'anda zikredilen el, yüz ve nefis gibi şeyler, keyfiyetsiz sıfatlardır. Onun eli, kudreti veya nimetidir denilemez. Çünkü bu takdirde sıfat iptal edilmiş olur. [Bozuk fırkalar, bizzat el yüz gibi diyerek insana benzettikleri için, bu sıfatları aynen kabul ederek tevil etmenin caiz olduğunu imam-ı Gazali hazretleri bildiriyor.]

Allahü teâlâ ahirette Cennette görülecektir.

Allahü teâlânın, isim ve sıfatlarının hepsi de azamet ve fazilette eşittir, aralarında farklılık yoktur.

Onun sıfatlarının hepsi, mahlukların sıfatlarından başkadır. O işitir, fakat bizim işittiğimiz gibi değil. O kadirdir, fakat bizim gücümüzün yettiği gibi değil. Biz uzuvlar ve harflerle konuşuruz. Oysaki Allah, uzuvsuz ve harfsiz konuşur. Harfler mahluktur, fakat Allah'ın kelamı mahluk değildir.

Kur'an-ı kerim mahluk [yaratık] değildir, orada **Peygamber**lerden, kâfirlerden, mesela Firavun ve İblisten naklen verilen haberlerin hepsi Allah kelamıdır. Allah'ın kelamı mahluk değildir.

Allahü teâlâ, Âdem aleyhisselamın neslini, sulbünden insan şeklinde çıkarmış, onlara akıl vermiş, hitap etmiş, imanı emredip, küfrü yasaklamıştır. Onlar da onun Rab olduğunu ikrar etmişlerdir. Bu, onların imanıdır. İşte onlar bu fitrat üzerine doğarlar. Bundan sonra küfre sapan, bu fitratı değiştirip bozmuş olur. İman ve tasdik eden de fitratında sebat ve devam göstermiş olur.

Peygamberlerin hepsi de küçük, büyük günah ve çirkin hallerden beridir. Fakat onların sürçme ve hataları vaki olmuştur. [Buna zelle denir. Zelle, doğrular içinde en doğruyu bulamamak demektir.]

Peygamberlerin mucizeleri ve velilerin kerametleri haklıdır.

Peygamberlerin şefaati haklıdır. **Peygamber** efendimizin şefaati büyük günah işleyenleredir.

Kıyamet günü amellerin mizanla tartılması ve **Peygamber** efendimizin havzı haklıdır. Kıyamette, hasımlar arasında hesaplaşma olması haklıdır.

Cennet ve Cehennem şimdi vardır, ebediyen de yok olmayacaktır.

Eshab-ı kiramın hepsini ancak hayırla anarız. **Peygamber**lerden sonra insanların en faziletlisi, Hazret-i Ebu Bekir, sonra diğer üç halifedir. [Fazilet sırası, halifelik sıralarına göredir.]

İman, iman edilmesi gereken şeyler yönünden artmaz ve eksilmez, fakat yakîn ve tasdik yönünden artar ve eksilir.

Müminler, iman ve tevhid hususunda birbirlerine eşittir. Fakat amel itibarıyla birbirlerinden farklıdır.

[İman; dil ile ikrar kalb ile tasdiktir. İman artmaz ve eksilmez. Ancak parlaklığında, kuvvetinde çoğalma olur. Amel, imandan parça değildir. Günah işleyene kâfir denmez. İman herkese lazım iken, her amel herkese lazım değildir. Mesela nisaba ulaşmayan fakir zekat vermez. Hayz ve nifas halinde namaz kılınmaz. Fakat fakire ve böyle kadına iman lazım değildir denemez.]

Allahü teâlâ, dilediğini bir lütuf olarak hidayete ulaştırır. Dilediğini de adaletinin gereği olarak sapıklığa düşürür.

Mirac haberi haklıdır. Deccal'ın, Yecüc ve Mecüc'ün ortaya çıkması, güneşin batıdan doğması, Hazret-i İsa'nın gökten inmesi ve diğer kıyamet alametlerinin hepsi de haklıdır.

Kabir suali kabirde ruhun cesede iadesi ve kâfirler ile günahkâr müminler için kabir azabı haklıdır.

Mestler üzerine meshetmeyi bildiren hadise göre; mestin mesh müddeti, mukim için bir gün bir gece, yolcu için üç gün üç gecedir. Hadis, mütevatire yakın olduğu için inkâr edenin küfründen korkulur.

Kişinin nasıl ibadet edeceğini öğrenmesi birçok ilimden daha efdaldir.

Ehl-i kibleden olanı tekfir etmemek [namaz kılana kâfir dememek], kimseyi imandan uzaklaştırmamak, marufu [iyilikleri] emredip, münkerden [kötülüklerden] sakındırmak,

senin için takdir olunanın mutlaka sana ulaşacağını bilmek, **Eshab-ı kiram**dan hiçbiri ile alakayı kesmemek, hepsini de sevmek gerekir.

Günahkâr Müslümana kâfir denmez. Günahlar, mümine zarar vermez de demeyiz. Küfür hariç, büyük ve küçük günah işleyen, fakat tevbe etmeden mümin olarak ölen kimsenin durumu Allah'ın dilemesine bağlıdır. Dilerse ona Cehennemde azap eder, dilerse affeder, hiç azaba uğratmaz.

İmam-ı a'zam hazretleri, âlimlerle otururken biri gelip, (Bir mümin, babasını öldürse, sonra şarap içerek sarhoş olsa ve zina etse imanı gider mi?) dedi. Bunu işiten âlimlerin hepsi bu suali sorana kızarak, (Bunu sormaya ne lüzum var? Elbette imanı gider, kâfir olur) dediler. İmam-ı a'zam hazretleri, (O kimse, çok büyük günahlar işlemişse de, yine mümindir. Günah işlemekle iman gitmez) buyurdu.

İnanılması gereken diğer şeylerden mezhebimizde olanlardan bazıları da şöyledir:

Allah, kulun güç yetiremeyeceği şeyleri onlara emretmez.

Şeytan, müminden imanı zorla alamaz. Fakat kul imanı terk ederse şeytan da onun imanını alır.

Kâfir olarak ölen asla affa uğramaz, sonsuz olarak Cehennemde kalır.

Peygamberlerin ilki Adem aleyhisselam, sonuncusu **Muhammed** aleyhisselamdır.

Kul kendisinden emir ve yasakların kalkacağı bir duruma ulaşamaz. Herkes, gücü yettiği ölçüde ibadet etmekle yükümlüdür.

Öldürülen de, intihar eden de eceliyle ölmüştür. Ecelsiz ölüm olmaz.

Ölüler için dua edilince ve onlar için sadaka verilince ölüler fayda görür.

Evliya, peygamber derecesine ulaşamaz.

Emali kasidesi

Soru: Emali kasidesini çok övüyorlar. Bu kaside hakkında bilgi verir misiniz?

CEVAP:

Büyük İslam âlimlerinden, **Siraciyye** fetva kitabının sahibi, **Ali Uşi** hazretlerinin yazdığı Emali kasidesinde, **Ehl-i sünnet** itikadı manzum olarak çok güzel anlatılmıştır. Orijinal aslı şahane bir manzumudur. Bu eserde özetle deniyor ki:

Allahü teâlâ, ezeli ve ebedidir. Hayrı da, şerri de yaratan odur. Fakat O, şerre razı değildir.

Allah'ın sıfatları, zatının aynı da, gayrı da değildir. Bütün sıfatları da ezeli ve ebedidir. O hiçbir şeye benzemez.

Her şeyi yoktan yaratan **Allahü teâlâ**, Arşı da yaratmıştır, fakat oraya yerleşmiş denilemez. Çünkü Arşı yaratmadan önce de var idi. Mekandan ve zamandan münezzehtir.

Mukallidin imanı muteberdir. [Ana babasını, hocalarını taklit ederek, doğru itikada kavuşan kimsenin imanı sahihtir. Ancak, inceleyip araştırmadığı için, yani fen bilgilerini kısaca öğrenip, **Allahü teâlâ**nın varlığını düşünmediği için, günah işlemiştir. Fen bilgisini

öğrenmemiş bir kimse, ana babadan, kitaptan öğrenerek iman ettiği, düşünerek kabul ettiği, aklını kullanarak inandığı için, istidlali terk etmiş sayılmaz diyen âlimler de vardır.]

Kuran-ı kerim kelam-ı ilahidir, mahluk [yaratık] değildir.

Cennette nimetler, Cehennemde azap vardır. Cennet ve Cehennem hiç yok olmaz.

Müminler, Cennette iken, hiçbir şeye benzemeden **Allahü teâlâ**yı görünce başka nimetleri unuturlar.

Allahü teâlâya en faydalı olanı yaratması farz [mecbur] değildir.

Peygamberlere ve meleklerle [ve Amentü'deki diğer esaslara] inanmak farzdır.

Hazret-i **Muhammed** aleyhisselam son peygamberdir, dini kıyamete kadar bâkidir, miracı da haktır. Bütün peygamberler, peygamberlikten önce de sonra da günah işlemezler. Kadınlardan peygamber gelmemiştir.

Hazret-i İsa gelecek, Deccalı öldürecektir.

Evliyanın kerameti haktır.

Ebu Bekr-i Sıddık, bütün eshab-ı kiramdan üstündür.

Akil baliğ olanın Allah'ı bilmemesi özür olmaz.

Kâfirin son nefesteki imanı makbul değildir.

İbadetler, ameller imanın parçası değildir. [Yani farzı yapmayana kâfir oldu denmez.] Katillik, gasp, zina gibi büyük günah işleyen müslümana kâfir oldu denilmez. Bir müddet sonra, dinden çıkmayı niyet eden, o anda dinden çıkıp kâfir olur.

Elfaz-ı küfürden bir sözü, anlamını kabul etmese de söyleyen kâfir olur. [Yani şaka olarak veya güldürmek için söylese yine küfür olur. Mesela ben peygamberim dese küfür olur.] Sarhoş iken, elfaz-ı küfrü söyleyene kâfir dememelidir.

Helal da haram da rızktır.

Kabir suali ve kabir azabı haktır.

Affa ve şefaate kavuşanlardan başka bütün günahkârlar, günahlarının cezalarını çekeceklerdir.

Müminlerin, Cennete girmesi Allah'ın fazlındandır. Çünkü kimse ameliyle Cenneti hak edemez.

İnsanlar, dirilince hesaba çekileceklerdir.

Kıyamet günü amellerin tartılması ve sırattan geçmek haktır.

Bu dünya sonradan yaratılmıştır.

Duaların etkisi vardır.

Dağlar kadar büyük günahı olanlar da, az veya çok şefaate kavuşacaktır.

Cennet de Cehennem de şu anda mevcuttur.

İman ehli, günahların cezası olarak ebediyen Cehennemde kalmayacaktır. [Cehennemde ebedi kalmak kâfirlere mahsustur.]

İman azalıp çoğalır mı?

Soru: İman azalıp çoğalır mı?

CEVAP:

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

İman kalbin tasdiki ve yakîni olduğundan, azalması, çoğalması olmaz. Azalıp çoğalan bir inanış, iman olmaz. Buna zan denir. İbadetleri, **Allahü teâlâ**nın sevdiği şeyleri yapmakla iman cilalanır, nurlanır, parlak. Haram işleyince, bulanır, lekelenir. O halde, çoğalmak ve azalmak, amellerden, işlerden dolayı, imanın cilasının, parlaklığının değişmesidir. Kendisinde azalıp çoğalmak olmaz. Cilası, parlaklığı çok olan imana çok dediler. Bunlar, sanki, cilalı olmayan imanı, iman bilmedi. Cilalılardan bazısını da, iman bilip, fakat az dedi. İman, parlaklıkları başka başka olan, karşılıklı iki ayna gibi oluyor. Cilası çok olup, cisimleri parlak gösteren ayna, az parlak gösteren aynadan daha çoktur demeye benzer. Başka biri de, iki ayna müsavidir. Yalnız, cilaları ve cisimleri göstermeleri, yani sıfatları başkadır demesi gibidir. Bu iki adamdan birincisi, görünüşe bakmış, öze, içe girmemiştir. (Ebu Bekir'in imanı, ümmetimin imanları toplamından daha ağırdır) hadis-i şerifi, imanın cilası, parlaklığı bakımındandır. (Mektubat, m.266)

Not: Geniş bilgi için Vehhabilik maddesinde (Her günah işleyen kâfir mi?) kısmına bakınız.

Ehl-i kible kime denir?

Soru: (Bir insanda müslümanlık alametlerinden biri bile olsa, mesela namaz kılsa, onda başka küfür alameti bulunsa da artık ehl-i kible, tekfir edilemez) sözü doğru mudur?

CEVAP:

Doğru değildir. İslam âlimleri bunun aksini bildiriyor:

1- İmam-ı a'zam ve imam-ı Şafii, (Ehl-i kible olana kâfir denilmez) buyurdu. Bu söz, (Ehl-i kible olan, günah işlemekle kâfir olmaz) demektir. 72 sapık fırka, ehl-i kible, İctihad yapılması caiz olan, açıkça anlaşılabilen delillerin tevillerinde yanıldıkları için, bunlara kâfir denilmez; fakat zaruri olan ve tevatürle bildirilmiş olan din bilgilerinde ictihad caiz olmadığı için, böyle bilgilere inanmayan, sözbirliğiyle kâfir olur. Çünkü bunlara inanmayan, **Resulullah**a inanmamış olur. İman demek, **Resulullah**ın **Allahü teâlâ** tarafından getirdiği, zaruri olarak bilinen bilgilere inanmak demektir. Bu bilgilerden birine bile inanmamak küfür olur. (Milel-nihal) [**Resulullah**ın getirdiklerinden birine bile inanmayan kâfir olunca **Resulullah**a inanmayanın kâfir olacağı açıktır. La ilahe illallah dediği halde, kasten **Muhammed**-ün resulullah demeyen kâfirdir.]

2- 72 bid'at fırkası, namaz kıldığı ve her ibadeti yaptığı halde, bir kısmı mühlid olmuş yani dinden çıkmıştır. Dinde sözbirliğiyle bildirilen bir inanışı veya bir işi inkâr eden, kâfir ve mürted olacağı için, La ilahe illallah dese, her ibadeti yapsa ve her günahından sakınsa bile, artık buna ehl-i kible denmez. (Hadika)

3- Zaruri din bilgilerinden veya iman edilecek şeylerden birine bile inanmayan, La ilahe illallah **Muhammed**-ün resulullah dese de kâfir olur. Sadece Allah'a inanmak kâfi değildir. Amentü'de bildirilen altı husustan birini, mesela kaderi inkâr eden de kâfir olur, bütün iyi amelleri yok olur. (**Redd-ül-muhtar**)

4- 72 bid'at fırkası ehl-i kible olduğu için, bunlara kâfir denmez; fakat bunların, dinde inanması zaruri olan şeylere inanmayanları kâfir olur. (**Mektubat-ı Rabbani** 2/67, 3/38)

5- Meşhur bir farzı inkâr eden kimse, namaz kılsa da kâfir olur. (**Berika**) [Mesela, günümüzde tesettüre gerek yok demek küfürdür.]

6- Bizim kiblemize dönerek namaz kılan herkes ehl-i kible sayılmaz. Kâfir oldukları icmayla sabit olan münafıklar da, kiblemize dönüp namaz kılmaktadır. (**Tabakat-üş-Şafil**)

7- Her namaz kılan ehl-i kible denmez. Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Yalan söyleyen, sözünde durmayan ve emanete hıyanet eden, müslüman olduğunu söylese, namaz kılsa, oruç tutsa da münafıktır.) [**Buhari**] (Burada bildirilen kimse, Allah rızası için değil, inanmadığından dolayı, ibadetlerini gösteriş maksadıyla yaptığı için münafık oluyor. Yoksa büyük günah işleyen kimse kâfir olmaz.)

8- İmanın 6 şartından birine inanmayan, namaz kılsa da kâfirdir. (**Eşiat-ül-İmeat**)

9- Bir Müslümanın, bir sözünden veya bir işinden yüz şey anlaşılrsa, bunlardan 99'u küfre sebep olsa, biri Müslüman olduğunu gösterse, o bir şeyi anlamak ve ona kâfir dememek gerekir; fakat bu husus, bir sözün veya bir işin, yüz manası olduğu durum içindir. Yoksa yüz sözden veya yüz işten biri imanı gösterse, 99'u küfrünü gösterse, bu kimseye Müslüman denilmez; çünkü bir kimsenin yalnız bir sözü veya bir işi bile, açık olarak küfrü gösterse, yani imanı gösterecek hiçbir manası olmasa, o kimsenin kâfir olduğu anlaşılır. Başka sözlerinin ve işlerinin imanı göstermeleri, imanlı olduğunu bildirmeleri, o kimseyi küfürden kurtarmaz, Müslüman olduğuna hükmedilmez. (**Kiyamet ve Ahiret**)

Müslüman olmanın en önemli alametlerinden biri namaz kılmaktır. Cemaatle kılması da, ayrıca bir önem taşır. Buna rağmen **Peygamber** efendimiz buyuruyor ki:

(Ahir zamanda bir camide binden fazla kişi namaz kılacak; fakat içlerinde bir tane mümin bulunmayacaktır.) [**Deylemi**]

Demek ki, müslüman olmak için, sadece müslüman alametlerinin olması yetmez. Dinde zaruri bilinmesi ve inanılması gereken bilgilerden, birini bile inkâr etmemesi şarttır.

Soru: Müslümanda, küfrü gerektiren bir durum görülse, buna kâfir denir mi?

CEVAP:

Müslüman olduğunu söyleyen, kelime-i şهادet okuyana, şüphe ile küfür damgası basılamaz.

Müslüman olduğunu söyleyen bir kimsenin bir işinde veya sözünde birçok küfür alametleri ile bir iman alameti veya küfür olması şüpheli olan bir alamet bulunsa, buna kâfir dememelidir. Çünkü Müslümana iyi zan olunur. (**Redd-ül-muhtar**)

Küfür alametini dilediği açıkça anlaşınca, kâfir olur. Tevil etmemiz fayda vermez.
(Bezzâziyye)

Soru: 72 bid'at fırkasının Cehennemde günahları ve itikatlarının bozukluğu kadar kaldıktan sonra Cennete gideceği hadis-i şeriflerle ve İslam âlimlerinin sözleriyle bildirilmiyor mu?

CEVAP:

Ama bid'at fırkası öyle olacak, her ehl-i kible olan değil ki. Küfre düşmemiş olanları öyle olacak. Küfre düşenleri sonsuz Cehennemde kalacak.

Soru: (Günde beş defa Kâbe'ye yönelip, tehiyyatta kelime-i şهادeti söyleyen, küfre düşüp küfrüne tevbe etmese de, küfrü üzerinde sabit kalmaz) diyenler çıkıyor. Bu yanlış değil mi?

CEVAP:

Bu söz ehl-i sünnet itikadına aykırıdır. İmam-ı a'zam hazretleri buyuruyor ki: Tevbe için yalnız kelime-i şهادet söylemek kâfi değildir, küfre sebep olan şeyden de tevbe etmesi gerekir. O şeyden tevbe etmezse, namaz kılsa da kâfirdir.

Soru: Bazısı, (La ilahe illallah diyen Cennete girer) hadisine göre, 72 dalalet fırkası da Cehennemde sonsuz kalmaz" diyor. Bu açıklama doğru mudur?

CEVAP:

Yanıştır. Bir münafık da La ilahe illallah diyebilir. Kâfir olarak ölenleri Cennete giremez.

Soru: Tekfir hastalığımızın özünde bir nevi kendimizi ilahlaştırma virüsü vardır demek caiz mi?

CEVAP:

Bu söz, **Resulullah** ve İslam âlimlerine bir iftiradır. Hâşâ **Resulullah** ve onun vârisleri olan ehl-i sünnet âlimleri, küfre düşenleri tekfir ettikleri için kendilerini ilahlaştıran bir virüse mi yakalanmışlardır? Bu ne çirkin iftira? İtikadı küfür olan dalalet ehli, ehl-i kible değildir, namaz kılsa da, her ibadeti yapsa da Cehennemde sonsuz kalır. Ehl-i kible olması için, küfür olan itikadından tevbe etmesi lazım. Vesikalarını yukarıda bildirdik.

Ehl-i kibleye kâfir denir mi?

Soru: İlmihalde **Ehl-i sünnet** olmayanın, kâfir veya bid'at ehli olacağı bildiriliyor. Bid'at ehli kâfir değil mi?

CEVAP:

Bid'at ehline kâfir denmez. İmam-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki:

Hadis-i şerifte, bu ümmetin 73 fırkaya ayrılacağı, bunlardan 72 fırkanın Cehenneme gidecekleri bildiriliyor, Cehennemde sonsuz kalacakları bildirilmiyor. Cehennem ateşinde sonsuz azapta kalmak, imanı olmayanlar için, yani kâfirler içindir. 72 fırka, itikatları bozuk olduğu için Cehenneme girecekler ve itikatlarının bozukluğu kadar yanacaklardır. 72 bid'at fırkası (Ehl-i kible) olduğu için, hepsine kâfir dememeli. Fakat bunların, dinde inanması

zaruri lazim olan şeylere inanmayanları ve (Ahkâm-ı İslamiyye)'den her Müslümanın işittiği, bildiği şeyleri tevilini bilmeden reddedenleri kâfir olur. (3/38)

Seyyid Abdülhakim Arvâsî hazretleri buyuruyor ki:

72 bid'at fırkasına sapık denir. Bunların hiçbiri kâfir değildir. Fakat 72 fırkadan herhangi birinde bulunduğunu söyleyen bir kimse, Kur'an-ı kerimde veya hadis-i şeriflerde açıkça bildirilmiş ve Müslümanlar arasına yayılmış bilgilerden birine inanmazsa, kâfir olur. Şimdi, (**Ehl-i sünnet**) mezhebinden çıkıp sapık veya kâfir olmuş kimseler çoktur. (Faideli Bilgiler)

Ehl-i sünnetten ayrılan kimse, tevatürle zaruri olarak öğrenilen din bilgilerinden birine inanmazsa, buna (La ilahe illallah ehli) denmez. Böyle kimse kâfir olur. **İbni Âbidin**'de de böyle yazılıdır.

72 bid'at fırkasının hiçbiri kâfir değilse de, Cehennemde uzun zaman yanacaklardır. İtikat bilgilerinde ictihad ederken, **Resulullah**'ın ve **Eshab-ı kiram**ın itikatlarından ayrılan din âlimi, dinde zaruri ve sözbirliğiyle bilinen itikattan ayrılırsa, kâfir olur. Zaruri ve sözbirliğiyle bildirilmemiş olan itikattan ayrılırsa, kâfir olmaz, itikatta bid'at sahibi olur. Bid'at ehline, (Ehl-i kible) de denir. Amel ve ibadet bilgilerinde ictihad ederken de, zaruri ve sözbirliğiyle bilinen ibadetlere inanmayan kâfir olur. Fakat zaruri ve sözbirliği ile bildirilmemiş olan ibadetlerden ayrılan âlim, eğer müctehid ise, sevab kazanır. Müctehid değilse, amelde bid'at sahibi, (Mezhepsiz) olur. Zaruri olarak yani câhillerin de bildiği ve sözbirliğiyle bildirilmiş olan bir inanışı veya bir işi inkâr eden, kâfir ve mürted olacağı için, La ilahe illallah dese ve her ibadeti yapsa ve her günahı da sakınsa bile, buna (La ilahe illallah ehli) veya (Ehl-i kible) denmez. (Faideli bilgiler)

Netice: Günümüzde ictihad seviyesine yükselmiş âlim olmadığı için, **Ehl-i sünnete** düşman olup bid'at fırkalarına tâbi olanların imanları tehlikededir.

Günah işlemek ve iman

Soru: Günah işlemek ve işlemeye devam etmek insanın imansız ölmesine sebep olur mu?

CEVAP:

Büyük günahları işlemek ve devam etmek insanı küfre sürükleyip, imansız ölmesine sebep olabilir.

Soru: Büyük günahlar nelerdir?

CEVAP:

Büyük günahlardan bazıları şunlardır:

- 1- Bid'at sahibi olmak
- 2- Günah işlemeye devam etmek
- 3- Müslüman olduğuna şükretmemek
- 4- İmansız ölmekten korkmamak
- 5- Zulmetmek

- 6- Anaya-babaya âsi olmak
- 7- Doğru olsa da çok yemin etmek
- 8- Namazı öğrenmeye ve çoluk-çocuğa öğretmeye önem vermemek
- 9- İçki içmek
- 10- Yalan yere evliyalık taslamak
- 11- Günahını küçük görmek
- 12- Kendini beğenmek
- 13- İlim ve ibadeti ile kendini üstün görmek
- 14- Haset etmek
- 15- Tecrübe etmeden bir kimseye iyi demek
- 16- Yalana, gıybete devam etmek
- 17- **Ehl-i sünnet** âlimlerinin kitaplarından uzak durmak
- 18- Kâfir olsa da komşusuna eziyet etmek
- 19- Dünya işleri için, çok sinirlenmek
- 20- Büyü yapmak
- 21- Salih olan mahrem akrabayı ziyareti terk etmek
- 22- **Allahü teâlâ**nın sevdiklerini sevmemek; sevmediklerini sevmek
- 23- Mümin kardeşine üç günden fazla kin tutmak
- 24- Zina veya livata yapmak
- 25- Açık saçık giyinmek
- 26- Katillik
- 27- Hırsızlık
- 28- Uyuşturucu madde kullanmak
- 29- Gasp
- 30- Ramazan orucunu, açıktan yemek
- 31- Zaruretsiz faiz vermek
- 32- Haksız yere yetim malı yemek
- 33- Ölçü ve tartıda hile yapmak
- 34- Namazı vaktinden önce veya sonra kılmak
- 35- Kalb kırmak
- 36- Rüşvet almak
- 37- Malın zekatını ve uşrunu vermemek

- 38- Canlı hayvanı ateşte yakmak
 - 39- Kur'an-ı kerimi öğrendikten sonra, okumasını unutmak
 - 40- Allah'ın rahmetinden ümidini kesmek
 - 41- Hainlik etmek
 - 42- **Eshab-ı kiram**dan herhangi birini sevmemek
 - 43- Namuslu kadına, kötü kadın demek
 - 44- Müslümanlar arasında söz taşımak
 - 45- Avret yerini açmak veya başkasının avret yerine bakmak
 - 46- Emanete hıyanet etmek
 - 47- Cimrilik
 - 48- Dünyaya düşkünlük
 - 49- **Allahü teâlâ**nın azabından korkmamak
 - 50- Haramı haram helali helal bilmemek
 - 51- Falcıların falına inanmak
 - 52- Kadına, kıza yani harama bakmak
 - 53- Kadınların erkek, erkeklerin kadın elbisesi giymesi
 - 54- Ettiği iyiliği başa kakmak
 - 55- Allah'tan gayrıya yemin etmek. Mesela çocuğumun ölüsünü öpeyim gibi
 - 56- Küçük günahı işlemeye devam etmek
 - 57- Bir namaz vaktini kaçırarak zaman kadar cünüp durmak
 - 58- Çalgı çalmak ve dinlemek
 - 59- İntihar etmek
 - 60- Dinini öğrenmemek.
- Günahı önemsiz saymak

Soru: Günahı önemsiz saymak ne demektir, nasıl olur?

CEVAP:

Günahı önemsiz saymanın ne demek olduğu çok kimse tarafından bilinmemekte, bu yüzden günahkârlara kâfir denmektedir. Mesela (İçki içmeye devam eden kimse, haram olduğuna önem verse, içmez, açık gezen bayan, bunun haram olduğuna önem verse kapanır. O halde bunlar, işlediği günahlarına üzülmedikleri, yani haramı önemsiz saydıkları için kâfirdir) demek yanlıştır.

Üzülmeyen, önem vermeyen kâfir olur ama, üzülmek, önem vermemek ne demektir? Mesela namazını kılan bir bayan, açık gezmenin günah olduğunu biliyorsa, (Kapanmak Allah'ın emri, kapansak iyi olur ama, bu zamanda kapanamıyoruz) derse, bu bayana kâfir

denmez. Bunun gibi içki için kimse de, (İçki haramdır, fakat alıştık bırakmıyoruz) derse, bu kimseye kâfir denmez. Aksine, hiç içki içmeyen biri, (bir bardak şarap içmek günah sayılmaz) dese küfre girer. Yahut, (Herkes açık geziyor, ne oluyor, biz de geziyoruz, herkes içiyor, biz de içiyoruz, sarhoş olmadıktan sonra ne zararı olur) diyerek haramı önemsiz saymak küfür olur.

Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde saklıdır. Bir günah yüzünden büyük azaba maruz bırakabilir. Yüz bin sene ibadet eden iyi bir kulunu, sonsuz olarak Cehenneme koyabilir. Mesela yüz bin sene itaat eden **İblis**, kibrederek secde etmediği için sonsuz olarak Cehennemlik oldu. **Âdem** aleyhisselamın oğlu, bir adam öldürdüğü için ebedi Cehennemlik oldu. Her duası kabul olan Belam-ı Baura, bir günaha meylettiği için imansız gitti. Karun zekat vermediği için malı ile helak oldu. O halde her günahından kaçmaya çalışmalı. Bir hadis-i şerifte, (Çok az bir günahından kaçınmak, bütün cin ve insanların [nâfile] ibadetleri toplamından daha iyidir) buyuruluyor. Her günah, **Allahü teâlâ**ya isyan olduğundan, büyüktür; fakat bazısı, bazısına göre küçük görünür. Bir küçük günahı yapmamak bütün cihanın nâfile ibadetlerinden daha sevabdır, çünkü nâfile ibadet yapmak farz değildir. Günahlardan kaçınmaksa farzdır. (Rıyad-un-nasihin)

Günah işleyince de ümitsizliğe kapılmamalı, hemen tevbe etmelidir. Mümin hem Allah'ın rahmetinden ümidini kesmemeli, hem de Ondan çok korkmalıdır. **Hadis-i şerifte** (Müminin kalbinde korku ile ümit varsa, **Allahü teâlâ** onu umduğuna kavuşturur, korktuğundan da emin eder) buyuruldu. Yani bir mümin, Allah'ın azabından korkar, rahmetinden de ümidini kesmez, haramlardan kaçıp ibadetlerini yapmaya çalışırsa Cennete gider.

Bir insan ne kadar büyük günah işlerse işlesin, Allah'ın rahmetinden ümidini kesmemelidir. Hatta azılı bir kâfir bile tevbe edip "La ilahe illallah **Muhammedün Resulullah**" dese, bütün günahları affolur, tertemiz bir insan olur. Yani dünyada iken Allah'ın affetmediği günah yoktur. Tevbe edince şirki yani kâfirliği de affeder. Öldükten sonra artık kâfirlere af yoktur. Kur'an-ı kerimde, (De ki, ey çok günah işlemekle haddi aşan kullarım, Allah'ın rahmetinden [bizi affetmez diye] ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah, [iman ehlinin] bütün günahlarını hiç şüphesiz affeder. Elbette O, sonsuz mağfiret ve nihayetsiz merhamet sahibidir.) buyuruluyor. (**Zümer** 53)

Allahü teâlânın rızasının ve gazabının hangi işte, hangi sözde olduğunu bilmeyiz. Bu bakımdan hiçbir sözü, hiçbir iyiliği ve kötülüğü küçük görmemelidir. Cenab-ı Hak, rızasını iyilikler içinde, gazabını da günahlar içinde saklamıştır. Önem verilmeyen bir günah, Allah'ın gazabına sebep olabilir. Onun için sözüme dikkat etmeliyiz. Atalarımız, (Söz var iş bitirir, söz var baş yitirir) demişlerdir.

İbadet yapmamak, günahlardan kaçmamak insanın kalbini karartır, zamanla küfre sokar, kâfir olur. Günahların hepsi Allah'ın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. İbni Münkedir hazretleri ölüm döşeginde ağlıyordu. Sebebini sordular. "Kasten büyük bir günah işlemedim. Önemsiz saydığım küçük bir günah, Allah'ın gazabına sebep olduysa diye korktuğum için ağlıyorum" dedi. İşte böyle korkular müslümanın kurtuluşuna sebeptir. Çünkü hadis-i şerifte, (**Allahü teâlâ**, kıyamette buyurur ki: "Dünyada iken bir gün beni hatırlayıp ananı, benden bir kerecik korkanı, Cehennemden çıkarın") buyuruldu.

Çok önemli tembih

Erkek olsun, kadın olsun, her Müslümanın, her sözünde, her işinde, **Allahü teâlâ**nın emirlerine, yani farzlara ve yasak ettiklerine yani haramlara riayet etmesi lazımdır. Bir farzın yapılmasına, bir haramdan sakınmaya önem vermeyenin imanı gider. İmansız kimse, kabirde azap çeker. Ahirette Cehenneme gider. Cehennemde sonsuz yanar. Af edilmesine, Cehennemden çıkmasına imkan ve ihtimal yoktur. Küfre düşmek çok kolaydır. Her sözde, her işte küfre düşülebilir. Küfürden kurtulmak da çok kolaydır. Küfrün sebebi bilinmese dahi, her gün bir kere, Ya Rabbi, bilerek veya bilmeyerek küfre sebep olan bir söz söyledim veya bir iş yaptım ise, pişman oldum. Beni affet diyerek tevbe etse, **Allahü teâlâ**ya yalvarsa, muhakkak affolur. Cehenneme gitmekten kurtulur. Cehennemde sonsuz yanmamak için, her gün muhakkak tevbe etmelidir. Bu tevbeden daha önemli bir vazife yoktur. Kul hakkı bulunan günahlara tevbe ederken, bu hakları ödemek ve terk edilmiş namazlar için tevbe ederken, bunları kaza etmek lazımdır.

Günahı hafif görmek

Soru: **Ehl-i sünnet** itikadına göre amel imandan parça değildir. Yani insan günah işlemekle kâfir olmaz. Bir de, (Günahı hafif görmek, önem vermemek küfürdür) buyuruluyor. İçki içen, gıybet eden, yalan söyleyen kimse, günah işlediği için kâfir olmuyor, fakat bu günahları hafif görmese zaten bunları işlemez. Bunlar kâfir mi, değil mi? Buradaki inceliği anlayamadım. Mesela namaz kılan bir kadın, açık geziyor. Açık gezme günahını hafif görmese açık gezmez. Allah'a imanı olmasa, namaz kılmaz. Bunun imanı var mı, yok mu? Yine kitaplarda, (Ramazanda açıktan oruç yiyenlerin imanı gider) deniyor. Hâlbuki oruç tutmamak günahıdır, küfür değildir. Günahı hafif görmek küfür olduğu gibi, kitaplarda sadece farzı değil, sünneti bile hafif görenin, önem vermeyenin kâfir olacağı yazıyor. Namazda takke giymek sünnettir. Önem vermezse kâfir oluyor, (Önem verseydi giyerdi) diye hatırıma geliyor. İkindinin ve yatsının sünnetini terk edenler için de aynı şeyi düşünmekten kendimi alamıyorum. Hâlbuki sünneti yapmayan sevabdan mahrum kalır, kâfir olmaz. İkisinin ortasını bulamıyorum. Bu konuda bir açıklama mümkün müdür?

CEVAP:

Hem namaz kılıp, hem de, çekinmeden günah işleyen kimse için, kesin olarak (Günahı hafife alıyor) veya (Günahı hafife almıyor) demek yanlış olur.

Devamlı açık gezen bir bayanın, açıklığı hafife almadığını söylemek zordur. Devamlı içki içen veya başka günahı işleyen kimse için de, (Bu günahı hafife almıyor) demek çok zordur. Günah alışkanlık hâline gelince, hafife alınma tehlikesi başlar. Devamlı bir veya birkaç günahı işleyen kimsenin tevbe etmesi güçtür. Tevbeyi hatırına bile getirmez. Namaz kılan bir kimse, (Örtünmenin dinde yeri yoktur) diye inansa kâfir olacağı gibi, örtünme emrini hafife alınca da kâfir olur.

Ara sıra günah işleyen kimsenin günahı hafife aldığını söylemek zordur. Böyle kişi tevbe de edebilir. Genelde ara sıra günah işleyen kimse, günahı hafif gördüğü için değil, o anda basireti bağlanıyor, gaflete düşüyor sanki farkında olmadan günah işliyor. Yoksa bir Müslüman, günaha önem vermeden kasten günah işlemekten çekinir.

(Ramazanda açıktan oruç yiyenlerin imanı gider) demek, oruç tutmayan kâfir olur demek değildir. Oruç tutmamak ayrı, oruca meydan okur gibi, başkalarını da oruç tutmamaya teşvik eder şekilde açıktan oruç yemek ayrıdır. Bunda orucu hafife almak vardır. Bir insan, aç kalırım korkusuyla, hastalanırım endişesiyle veya işimi aksatır diye oruç tutmazsa, bunlar gerçekten geçerli bir sebep olmasa da, yine bir mazeretle oruç tutmamış olur, orucu hafife almış olmaz, yani küfür değildir.

Takke giymemek gibi, sünnetleri yapmayan, sünnete önem vermediğinden değil, geçersiz de olsa, başka sebeplerle bunları yapmıyor. Buna benzer sebeplerle sünnetleri yapmayana ve günah işleyene kâfir dememelidir.

İçki ve iman

Soru: (İçki içeri, iman dışarı! İçki içenin kırk gün namazı kabul olmadığı için namaz kılmamalı) diyorlar. Böyle bir şey var mı?

CEVAP:

Hayır, böyle bir şey yoktur. **Ehl-i sünnet** itikadına göre, içkiyi helâl bilmedikçe veya haramı hafife almadıkça, içki içenin imanı gitmez. (İhya)

Namazı bırakmak çok büyük günahdır. (İçki vücuttan kırk gün çıkmaz) diye bir şey yoktur. Kur'an-ı kerimde (Sarhoş iken kılmayın) buyuruluyor. Çünkü ne okuduğunu anlamaz ve sallanacak kadar sarhoş olanın abdesti de bozulur. Abdestsiz olunca namaz da kılamaz. Okuduğunu anlamayacak kadar çok içmemişse, namazını kılması lazımdır. Ne günah işlenirse işlensin, namaz terk edilmemeli. İçki içmeye devam eden kimsenin, namazı sahihtir, yani borç ödenmiş olur, ama büyük sevablara kavuşamaz. İçki içen, içki içtim diye, dua etmeyi ve zikretmeyi, tesbih çekmeyi bırakmamalıdır.

Salih bir zat, daha önce ölmüş olan o bölgede tanınmış bir kadını rüyada iyi hâlde görünce, durumunu sorar. Kadın da şöyle cevap verir: "Rabbim beni affetti. Günah olduğunu bildiğim hâlde, nefsim uyu içki içerdim. Yine bir içki meclisindeyken ezan okunmaya başladı. İçkiyi bırakıp, ben de müezzin gibi şehadet getirdim. Çok geçmeden öldüm. **Allahü teâlâ**, meleklere, (Kalbinde imanı olmasaydı, beni sarhoş hâlde hatırlamazdı. Ona azap etmeyin!) buyurdu. Böylece affa uğramış oldum." (Şir'a şerhi)

Menkıbede de görüldüğü gibi, her içki içene, hattâ içki içerken ölene de, kâfir dememelidir. Zerre imanı varsa, sonunda kurtulur.

İmanın alameti

Soru: İnsan, kendisinin mümin olduğunu bilebilir mi? İmanın alameti nedir?

CEVAP:

İman, Amentü'de bildirilen altı esasa inanmaktır. **Hadis-i şerifte** buyuruluyor ki:

(İman; Allah'a, meleklere, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe, [yani Kıyamete, Cennete, Cehenneme, hesaba, mizana], kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna, ölüme, öldükten sonra dirilmeye, inanmaktır. Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim Onun kulu ve resulü olduğuma şehadet etmektir.) [**Buhari**, Müslim, **Nesai**] (Bunları kalb ile tasdik etmek de şarttır.)

İmanın kuvvetli olmasının alametleri çoktur. Bu husustaki hadis-i şeriflerden birkaçı şöyledir:

(İmanı en kuvvetli mümin, güzel ahlaklı olandır. Yanına herkes kolayca yaklaşır, geleni gideni çok olur. Herkesle iyi geçinir. Çevresi ile iyi geçinemeyen de hayır yoktur.) [Taberani]

(Nerede olursa olsun, **Allahü teâlâ**yı unutmamanın imanı kuvvetlidir.) [Beyheki]

(Allah ve Resulünü her şeyden çok seven, sevdiğini yalnız Allah rızası için seven ve ateşe düşmekten çok, küfre düşmekten korkan imanın tadını bulur.) [Buhari]

(Birbirinizi sevmedikçe, iman etmiş olmazsınız.) [Taberani]

(Hayâ imandandır.) [Buhari]

(Temizlik imanın yarısıdır.) [Müslim]

(Ahde vefa [sözünde durmak] imandandır.) [Hâkim]

(Kendi aleyhine de olsa âdil davranmak imandandır.) [Bezzar]

(Musibete sabretmek imandandır.) [Bezzar]

(İman çıplaktır. Elbisesi takva, süsü hayâdır, sermayesi fıkıh, meyvesi ise ameldir.) [Deylemi]

(İman yetmiş küsur şubedir. En üstünü "La ilahe illallah", en aşağısı da, yolda sıkıntı veren bir şeyi kaldırmaktır. Haya da imandan bir şubedir.) [Tirmizi]

(İman, namaz demektir. Namazı itina ile, vaktine, sünnetine [ve diğer şartlarına] riayet ederek kılan mümindir.) [İ. Neccar]

(İmandan olan üç şey: Darlıkta infak etmek [Hayra harcamak], rastladığı Müslümana selam vermek ve kendi aleyhine de olsa adaletli davranmak.) [Nesai]

(Şu kimsenin imanı kuvvetlidir: Allah için yaptığı işlerde tanınmaktan hiç korkmaz, gösterişten uzak amel işler, iki işten biri ahirete, diğeri de dünyaya faydalı olsa, ahirete faydalı olanı tercih eder.) [Deylemi]

(Kötüleyen, lanet eden, fuhuş konuşan ve hayâsız olan mümin-i kâmil değildir.) [Buhari]

(Beni evladından, ana-babasından ve bütün insanlardan daha fazla sevmeyen, iman etmiş olmaz.) [Buhari]

(Kendi istediğini insanlar için de istemeyen, imana kavuşamaz.) [Ebu Ya'la]

Üst kısımdaki hadis-i şeriflere bakınca temiz olan herkes imanlı olur gibi yanlış anlaşılır. Hâlbuki bir kâfir de temiz olabilir. Bir kâfir de hayâlî olabilir. Bir kâfir de adaletli davranabilir. Bir kâfir de süsten kaçabilir. Hadisleri âlimlerin açıklamaları ile okumak gerekir. Biz okursak yanlış anlarız.

Günah için de durum aynıdır. Günah işleyene kâfir denmez. (Söz taşıyan Cennete girmez) hadisinden maksat, günahının cezasını çekmeden yahut affa, şefaate kavuşmadan giremez demektir. (Gıybet eden Cehennemlik) hadisinden maksat, sevapları günahlarından az olursa, gıybet Cehenneme götürür demektir.

(Kalbinde zerre kadar kibir olan, Cennete giremez) hadisinden maksat, günahının cezasını çekmeden yahut affa, şefaate kavuşmadan Cennete giremez demektir.

Yine hadis-i şerifte, müminin her günahı yapabileceği, üç şeyi yapamayacağı, bunlardan birinin de yalan olduğu bildirilmiştir. **Hadis-i şerif**ten zahire göre, yalan söyleyenin mümin olmadığı anlaşılır. Kâmil mümin değil demektir. Ayrıca yalanın münafıklık alameti olduğu bildirilmiştir. Yalan söyleyen münafık değildir, fakat münafıklık alametinden birini işlemiş olur.

Bir zat, (Ya Resulallah, ana-baba, evladına zulmetse de rızalarını almayan Cehenneme girer mi) diye sorunca, cevaben 3 defa (Evet zulmetseler de rızalarını almayan Cehenneme girer) buyurdu. Sanki buradan ana babasının rızasını almayan kâfir gibi anlaşılıyor. Hâlbuki öyle değildir. Günahlarının cezasını çekmeden Cennete giremez demektir.

(Cimri, Cennete girmez), (Cimrilik küfürdür) gibi hadis-i şerifleri açıklaması ile birlikte okumalıdır.

Açıklamasız okunursa yanlış anlamaya sebep olur. Cimrilik her ne kadar kötü ahlaktan ise de, imansızlık değildir. (Cimri, günahının cezasını çekmedikçe Cennete giremez) demektir. Hatta sevabı günahından çok gelirse, Cehenneme girmeden de Cennete gider. Affa ve şefaate uğrayarak da Cennete gidebilir.

Doğru imanın alameti

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Doğru imanın alameti, kâfirleri düşman bilip, onlara mahsus olan ve kâfirlik alameti olan şeyleri yapmamaktır; çünkü İslam ile küfür, birbirinin aksidir. Bunlardan birine kıymet vermek, diğerine hakaret ve kötülemek olur. Allah'ın düşmanlarını sevmek ve onlarla kaynaşmak, insanı Allah'a düşman olmaya sürükler. Bir kişi, kendini Müslüman zanneder. Kelime-i tevhidi söyler, inanıyorum der. Namaz kılar ve ibadet yapar. Hâlbuki bilmez ki, Allah'ın dostlarını sevmemek veya Allah'ın düşmanlarını sevmek onun imanını yok eder. (1/163)

Âyet-i kerimelerde mealen buyuruluyor ki:

(Allah'a ve kıyamet gününe iman edenler; babaları, kardeşleri ve akrabası olsa da, Allah'ın ve Resulünün düşmanlarını sevmeyiz.) [Mücadele 22]

(Ey iman edenler, bana ve size düşman olanları dost edinmeyin, sevmeyin!) [Mümtehine 1]

Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

(Üç şey imanın lezzetini artırır: Allah ve Resulünü her şeyden çok sevmek, kendisini sevmeyen müslümanı Allah rızası için sevmek ve Allah'ın düşmanlarını sevmemek.) [Taberani]

(İmanın en sağlam temeli ve en kuvvetli alameti, hubb-i fillah, buğd-i fillahtır.) [Ebu Davud] (Buğz, sevmemek, düşmanlık demektir. Buğd-i fillah, Allah için sevmemek, Allah için düşmanlık etmek demektir. Zıddı olan Hubb-i fillah, Allah için sevmek, Allah için dost olmak demektir.)

(Allah'ın düşmanlarını düşman bilmeyen, hakiki iman etmiş olmaz.) [İ. Ahmed]

(Allah'ın dostunu seven, düşmanını düşman bilenin imanı kâmil olur.) [Ebu Davud]

İman alameti

Soru: Bir kimsenin imanlı olduğunu nasıl biliriz?

CEVAP:

Sadece yüzüne bakmakla anlaşılır. Namaz kılıyorsa, imanlı olduğu anlaşılır. Allah'tan korkup, bir günahı bırakmışsa, bu da iman alametidir. Yahut günah işleyince üzülürse, bu da imanlı olduğunu gösterir. Bir hadis-i şerif:

(İyilik edince sevinen, günah işleyince üzülen gerçek mümindir.) [Tirmizî]

Müslümanları seviyor, din düşmanlarını ve bid'at ehlini sevmiyorsa, bu da iman alametidir.

Allahü teâlâya sevgisi varsa, bu da iman alametidir. Bir hadis-i şerif:

(Kalpte iman demek, Allah'ı sevmek demektir.) [Deylemî]

İmanlı olmak da yetmez, doğru iman sahibi olmalıdır.

Allah'ı sevmek demek, Onun dostlarını dost, düşmanlarını düşman bilmektir. İmanın alâmeti, hubb-i fillah, buğd-i fillahtır. İmanlı olup olmamak buradan belli olur. Mesela bir kimse, salih Müslümanları seviyor, kâfirleri, bid'at ehlini sevmiyorsa, o kişinin iman sahibi olduğu anlaşılır. **Allahü teâlâ**nın emir ve yasaklarına da uyuyorsa, artık onun Müslüman olduğunda hiç şüphe kalmaz.

Secdenin önemi

Soru: Bir gayrimüslim, secde âyetini dinledikten sonra tilavet secdesi yapsa, buna (Müslüman oldu) denebilir mi?

CEVAP:

Evet, Müslüman olduğu anlaşılır. (Bezzaziyye, İbni Abidin)

Yine bunun gibi, namazlarını cemaatle kılan bir kimsenin Müslüman olduğu anlaşılır, çünkü İslamiyet'ten önceki hak dinlerde namaz yalnız kılınır, cemaatle kılınmazdı. (İ. Ahlâkî)

Dinimizde zahire, görünüşe göre hüküm verildiği için, bir gayrimüslim bunları yapınca Müslüman olduğuna hükmedilir. Yoksa bâtil inancından vazgeçmedikçe, dinimizin bildirdiği hususlara iman etmedikçe, sadece bunları yapmakla Müslüman olmuş olmaz. Müslüman görünmek için münafıklık da yapmış olabilir, ama küfrünü belli eden bir sözü, hareketi görülmedikçe, dünyada ona Müslüman muamelesi yapılır.

Namaz kılan mümindir

Soru: Cemaatle namaz kılan bid'at ehline kâfir denir mi?

CEVAP:

İtikadının küfür olduğunu kesin bilmediğimiz kimseye kâfir denmez. Çünkü cemaatle namaz kılmak İslam'ın şiarıdır. Cemaatle namaz kılariken görülen bir kimse, küfrü kesin bilinmedikçe Müslüman kabul edilir. Çünkü namaz kılmak imanın alametidir.

Elbette istisnalar bu hükme dâhil değildir. Mesela imanı olmadığı hâlde, camideki Müslümanları fişlemek için veya başka kötü bir maksatla geliyordur. Fakat durumları bilinmediği için bunlara da kâfir denmez. Kesin bilinmeden, şüpheyle hiç kimseye kâfir dememelidir. Namaz kılsa da, dinin açık bir hükmünü inkâr eden, mesela (İçki haram değildir) veya (Tesettür farz değildir) diyen küfre girmiş olur.

İmanın zirvesine çıkmak

Soru: Hep Allah'ın varlığını ispat eden yazıları okumakla kolayca imanın zirvesine çıkabilir miyiz?

CEVAP:

O tip yazı okumakla imanın zirvesine çıkılmaz. **Resulullah** efendimiz, zirveye nasıl çıkılacağını bildirmiştir. Bir hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

Şunları yapmak imanı zirveye çıkarır:

- 1- Allah'ın hükmüne karşı sabretmek
- 2- Kaza ve kadere rıza göstermek
- 3- Tam tevekkül sahibi olmak
- 4- Allah'a tam teslim olmak. [Ebu Nuaym]

Şimdi bu dört maddeyi kısaca açıklayalım:

Sabır:

Bir farzı yapmak veya bir günahı kaçınmak sabırsız ele geçmez. **Resulullah** efendimize (iman nedir?) diye sorulduğunda, (Sabırdır) buyurdu. (Deylemi)

Sabır, acı ise de meyvesi tatlıdır. Üç hadis-i şerif meali:

(Sabrın imandaki yeri, başın vücuttaki yeri gibidir.) [Deylemi]

(Sabreden kuldun Allah razı olur.) [Deylemi]

(Sabırlı ve ihlaslı Cennete gider.) [Taberani]

Üç âyet-i kerime meali de şöyledir:

(Sabredenlere mükafatları hesapsız verilir.) [Zümer 10]

(Sabredenlere [ihsanımı] müjdele!) [Bakara 155]

(Sabretmekte yarışınız!) [A. İmran 200]

Hazret-i Hızır, (Günah işlememeye sabretmek sayesinde ledün ilmine kavuştum) buyurmuştur.

Kadere rıza:

Allah'tan gelen her şeye razı olmak büyük nimettir. **Hadis-i şerif**lerde buyuruldu ki:

(Kadere rıza, saadet alametidir.) [Tirmizi]

(Şu 3 şeyi yapan dünya ve ahiret hayrına kavuşur: Kazaya rıza, belaya sabır, rahatlıkta dua.) [Deylemi]

(Şu 3 şeyi yapan 40 evliyadan biri olur: Kazaya rıza, haram işlememeye sabır, buğdi fillah.) [Deylemi]

(Hak teâlâ buyurdu: Kaza ve kaderime razı olmayan, beğenmeyen ve belaya sabretmeyen, benden başka Rab arasın!) [Taberani]

(Ya Rabbi, beni kaza ve kaderine rıza gösteren, belana sabreden ve nimetlerine şükredenlerden eyle!) diye dua etmenin en güzel dualardan biri olduğu bildirilmiştir.

Tevekkül:

Tevekkül farzdır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruldu ki:

(İmanınız varsa Allah'a tevekkül edin.) [Maide 23]

(Tevekkül edene Allah kâfidir.) [Talak 3]

(Allah tevekkül edenleri sever.) [Al-i İmran 159]

En büyük makam, **Allahü teâlâ**nın sevgisine kavuşmaktır. Hasbiyallah, Allah bana yetişir, kâfi gelir demektir. İbrahim aleyhisselam, ateşe atılırken, Hasbiyallah ve ni'mel vekil dedi ve kurtuldu. **Allahü teâlâ**, Davud aleyhisselama şöyle vahyetti:

(Bir kul, kullara değil de bana ihlasla tevekkül ederse, herkes ona tuzak kursa, ona mutlaka bir çıkış kapısı açarım. Bir kul da bana değil mahluka güvenirse, bütün yükseliş sebeplerini keser ve çöküş yollarını kolaylaştırırım.) [İbni Asakir]

Ağaca dayanma kurur, insana dayanma ölür.

Allah'a teslimiyet:

Teslim olmak, esir olmak, kul köle olmak demektir. Allah'a teslim olmak da Allah'ın kulu olmak ve Onun her emrini yapmaya hazır beklemek demektir. Zaten Müslüman, Allah'a teslim olan insan demektir. Kur'an-ı kerimde de teslim olmak emredilir:

(Biz sadece Allah'a teslim olduk deyin!) [Bakara 136]

(Âlemlerin Rabbine teslim olarak namaz kılın.) [Enam 71, 72]

Belkıs imanını bildirmek için, (Âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum) dedi. (Neml 44)

Hadis-i şerifte de buyuruldu ki:

(Şu beş şey imandandır: Allah'a teslimiyet, kaderine rıza, işini Allah'a havale etmek, ona güvenmek, musibete sabır.) [Bezzar]

İşte bunları uygulayan imanın zirvesine çıkar.

Kâmil iman sahibi miyiz?

Soru: Olgun imana kavuştuğumuzu bilebilir miyiz?

CEVAP:

Evet, bazı alametler vardır. İnsan bunlara bakarak kâmil iman sahibi olup olmadığını anlayabilir. Mesela Hasan bin **Muhammed** bin Hasan hazretleri buyuruyor ki:

Şu üç şeyi yapan kâmil iman sahibidir:

- 1- Sever ama sevgisi batıla düşürmez.
- 2- Kızar ama kızması haktan ayırmaz.
- 3- Güçlü iken de, hakkı olmayana el uzatmaz.

Eshab-ı kiram, "Biz, insanlardan gelen sıkıntılara sabretmeyenleri, kâmil iman sahibi saymazdık" buyuruyorlar. Bir âyet meali:

(Asıl iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanmak, Allah rızası için akrabaya, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, saillere ve mükateb köle [ve esirlere] sevdiği maldan harcamak, namaz kılmak, zekât vermek, antlaşmada sözlerini yerine getirmek, sıkıntı, hastalık ve savaşta sabretmektir.) [**Bakara** 177]

Bu âyet-i kerimede, insanı olgunlaştıran esaslar açıkça bildirilmiştir. Bunlar da sağlam iman, iyilik, yardım ve nefsin ıslahıdır. Bu hasletleri kendisinde toplayan bir kimse, iman ve itikadına göre, sıdkla vasıflandırılmış, takva ile övülmüştür. **Peygamber** efendimiz, (Bu âyetin bildirdiği hususlarla amel eden, kâmil iman sahibi olur) buyurdu. (Tibyan)

Haramlardan kaçan ve ibadetleri yapan kâmil iman sahibidir.

İbadetleri yapıp imanına bir zarar gelir diye korkanın ve "Günahlarım çoktur, ibadetlerim beni kurtarmaz" diye düşünenin imanı kuvvetli demektir. (Bezzâziyye)

Konu ile ilgili hadis-i şeriflerden bazıları şöyledir:

(Şu üç kimsenin imanı kemâle ermiştir:

- 1- Hiç kimsenin kınamasından korkmadan Allah yolunda yürüyen,
- 2- Ameline riya karıştırmayan,
- 3- Dünya ve ahiretle ilgili iki işten ahirete ait olanı dünya işine tercih eden.) [**Deylemi**]

(Şunları yapan kâmil imana sahiptir:

- 1- Allah için seven, Allah için buğzeden,
- 2- Diliyle de Allah'ı anan,
- 3- Kendisine hoş geleni, başkasına da hoş gören,
- 4- Kendisi için istemediği bir şeyi başkası için de istemeyen,
- 5- Hayır konuşan veya susan.) [**Taberani**]

(Sevdiğini yalnız Allah için sevenin imanı kâmdir.) [**Beyheki**]

(Allah'ın dostlarını sevip, düşmanlarını düşman bilenin imanı kâmdir.) [**Ebu Davud**]

(İhsan sahibi olanın imanı kâmdir.) [**İ.Ahmed**]

(İmanı kâmil olan mümin, güzel ahlaka sahip olandır.) [**Taberani, Deylemi**]

(Nerede olursa olsun, **Allahü teâlâ**yı unutmamak, kâmil imanı gösterir.) [Beyheki]

(Allah ve Resulünü her şeyden çok seven, sevdiğini yalnız Allah rızası için seven ve ateşe düşmekten çok, küfre düşmekten korkanın imanı kâmdir.) [Buhari]

(Belayı nimet, bolluk ve rahatlığı musibet saymayanın imanı kâmil olmaz.) [Taberani]

(Komşusu, zararından emin olmayanın imanı kâmil değildir.) [Bezzar]

İmanı parlatmak için

Soru: İmanı kuvvetlendirip parlamasını sağlamak için ne yapmalı?

CEVAP:

İmanı kuvvetlendiren, tadını hissettiren, parlatan çok şey vardır.

Bazıları şöyledir:

- 1- Güzel ahlaklı olmak.
- 2- Hep **Allahü teâlâ**yı hatırlamak.
- 3- İhlâslı olmak.
- 4- Cömert olmak.
- 5- Elinde olmadan, büyük belalara maruz kalmak. (Salih kimse için)
- 6- Haramlardan kaçmak.
- 7- Küfre düşmekten çok korkmak.
- 8- Sevdiğini Allah için sevmek, sevmediğini Allah için sevmemek.
- 9- Salih olmak.
- 10- Namaza çok önem vermek.

Bu konuda birkaç hadis-i şerif şöyledir:

(Kur'an okumak ve Allah'ı zikir, imanı kuvvetlendirir.) [Deylemî]

(Müslüman cömerdin imanı kuvvetlidir.) [Deylemî]

(Allah korkusundan dolayı harama bakmayan, imanının tadını alır.) [Taberani]

(Üç şey imanın tadını artırır: Allah ve Resulünü her şeyden çok sevmek, kendisini sevmeyen Müslümanı Allah rızası için sevmek ve Allah'ın düşmanlarını sevmemek.) [Taberani]

(İyilik edince sevinen, günah işleyince üzülen imanlıdır.) [Taberani]

(Abdestini tazeleyeninin imanı tazelenmiş [parlamış] olur.) [İ. Gazalî]

(Kur'an okumak ve zikir imanı kuvvetlendirir.) [Deylemî]

(Nerede olursa olsun **Allahü teâlâ**yı unutmayanının, imanı kuvvetlidir.) [Beyhekî]

Sabah ve akşam şu duayı okuyan şirkten korunur ve imanı kuvvetlenir:

(Allahümme innî e'üzü bike min en-üşrike bike şey-en ve ene a'lemü ve estağfirü-ke li-mâ lâ-a'lemü inneke ente allâmülguyûb.) [İ. Ahmed]

Bir işi, şöyle yaparsak dünya menfaatimizin olacağı, başka türlü yaparsak âhret menfaatimizin olacağı biliniyorsa, biz de âhret menfaatini seçebiliyorsak, imanımızın kuvvetli olduğu, dünya menfaatini tercih ediyorsak imanımızın zayıf olduğu anlaşılır. Bütün ibadetler, alışverişler, her iş, Allah rızası için yapılıyorsa, imanı korur ve kuvvetlendirir, parlatır. İmanı korumak için, ihlâsla ibadet yapmak gerekir. Bunlar kalbi parlatır. İhlâsla büyüklerle irtibat kurmak, mesela sohbetlerinde bulunmak, kitaplarını okumak, onları düşünmek de kalbi parlatır. Kalbi parlayan, imanını korur.

Evliyanın menkıbelerini okumak, dinlemek muhabbeti artırır. **Eshab-ı kiramın** menkıbeleri, imanı kuvvetlendirir, günahları eritir. (Evliyalar Ans.)

İmanın kısımları

Soru: İman kaç kısımdır?

CEVAP:

İman, bir bütün olduğu halde kuvvet yönüyle üç kısımdır:

1- Dinin hükümlerini bilmeyen, ana-babasından gördüğü gibi ibadet eden, inanan kimsenin imanına taklidi iman denir. Böyle kimsenin imanının gitmesinden korkulur.

2- Dinin hükümlerini yani farz, vacip, sünnet, müstehap, mubah, haram, mekruh ve müfsidi ilmihalden öğrenip amel eden kimselerin imanına, istidlâli iman yani delil ile anlayarak bilmek denir. Böyle kimselerin imanı kuvvetlidir.

3- Ariflerin imanıdır. Herkes dinsiz olsa, onun kalbine asla şüphe gelmez. Onun imanı peygamber imanı gibidir. Buna hakiki iman denir.

Peygamber efendimizin bildirdiği iman, acaba doğru mu diye tahkik edilmez, yani araştırılmaz. İman, **Muhammed** aleyhisselamın, peygamber olarak bildirdiği şeyleri, tahkik etmeden, akla, tecrübeye ve felsefeye danışmaksızın, tasdik ve itikad etmektir, inanmaktır. Akla uygun olduğu için tasdik ederse, akli tasdik etmiş olur, resulü tasdik etmiş olmaz. Veya, resulü ve akli birlikte tasdik etmiş olur ki, o zaman peygambere itimat tam olmaz. İtimat tam olmayınca, iman olmaz. Çünkü, iman parçalanamaz.

Peygamberlik makamı, aklın üstündedir. **Peygamberin** sözlerini, akla uydurmaya çalışmak, **Peygamberliğe** inanmamak, güvenmemek olur. Ahiret işlerinde, iman esaslarında **Peygambere**, akla danışmadan tâbi olmak, uymak gerekir.

Tasavvufta fena makamına yükselmeyen [evliya olmayan] gerçek imana kavuşamaz.

[Fena, Allah'tan başka her şeyi unutmak, kalbden dünya sevgisini çıkartmaktır.]

Muhammed Masum hazretleri buyuruyor ki:

(**Allahü teâlâ**yı tanımak iki türlüdür:

1- **Ehl-i sünnet** âlimlerinin bildirdikleri gibi tanımak,

2- Tasavvuf büyüklerinin tanınmaları.

Birinci şekildeki imanda nefis azgınlığından vazgeçmemiştir. İman gerçek değil, mecazidir. Bu iman gidebilir. İkincisinde nefis de imana geldiği için iman yok olmaktan korunmuştur. (Ya Rabbi, senden sonu küfür olmayan iman istiyorum) hadis-i şerifi ve **Nisa** suresinin, (Ey iman sahipleri, iman edin) mealindeki 136. âyet-i kerimesi de gerçek imanı bildirmektedir. Bu âyet, (Gerçek imana kavuşun) manasındadır.

İmam-ı Ahmed hazretleri ilim ve ictihadda çok yüksek dereceye sahip olduğu halde, gerçek imana kavuşmak için Bişr-i Hafi [ve Zünnun-i Mısri] hazretleri gibi evliyanın sohbetinde bulundu.

İmam-ı a'zam hazretleri de, ömrünün son yıllarında Cafer-i Sadık hazretlerinin sohbetinde bulunduktan sonra, (Bu iki yıl olmasaydı, Numan helak olurdu), yani (Gerçek imana kavuşamazdım) buyurmuştur. Her iki imam da ilimde ve ibadette son derece ileri oldukları halde, tasavvuf büyüklerinin sohbetinde bulunarak marifeti ve bunun meyvesi olan gerçek imanı elde ettiler.) [C.2, m.106]

Senauallah-i Dehlevi hazretleri ise buyuruyor ki:

(Tasavvufta fena makamına kavuşan, muhakkak imanla ölür. **Bakara** suresinin, (**Allahü teâlâ** imanınızı zayıf etmez) mealindeki 143. âyet-i kerimesi ve, (**Allahü teâlâ**, kullarının imanlarını geri almaz. Fakat âlimleri yok ederek ilmi geri alır) hadis-i şerifi, gerçek imanın ve batın ilminin geri alınmayacağını göstermektedir.) [İrşad-üt-talibin]

Taklit ile iman

Soru: Ehl-i sünnet olup olmadığı bilinmeyen, fakat âlim denilen bir zata uymak caiz midir?

CEVAP:

Ehl-i sünnet âlimi olduğu anlaşılmayan kimsenin sözlerinin, kitaplarının ve kendisinin övülmesine, yaldızlı, ateşli propagandalara aldanarak, buna uymak caiz değildir. Güvendiği kimselere sormadan, iyi olduğu bilinmeden, itikadında, sözlerinde ve ibadetlerinde ona uymak, insanı felakete götürebilir.

Müslüman olmak için, yani **Allahü teâlâ**'nın varlığını, bir olduğunu, kudretini, sıfatlarını anlamak için, zaten kimseyi taklide ihtiyaç yoktur. Fen bilgilerini iyi öğrenen, akli başında bir kimse, yalnız düşünmekle, Onun var olduğunu anlar. Bu yolla Allah'ın var olduğunu anlayan kimse, Müslümanlığı kabul ederse, dinimizin kabul ettiği imana kavuşur. Eseri görerek müessirin, yani eseri yapanın varlığını anlamamak, ahmaklık olur. Her insanın böyle düşünerek Allah'a inanması dinimizin emridir. Allah'a inanan kimsenin de, hak din olan İslam'ı bulması gerekir. Hak dine inanmadan ben Allah'a inandım demek iman olmaz. Allah'ın bildirdiği dine Onun bildirdiği şekilde inanmayan, Allah'a inanmış sayılır mı hiç?

İtikadda, taklit ederek, işittiğine iman etmek caiz ise de, nazar ve istidlal etmediği için, yani inceleyip araştırmadığı için, günah işlemiş olur. Amelde, ibadetlerde, araştırmadan, bir mezhep imamına tâbi olmak âlimlerin söz birliği ile caizdir. (**Hadika**)

Ana babasını, hocalarını taklit ederek, doğru itikada kavuşan kimsenin imanı sahih ise de, nazarı ve istidlali terk ettiği için, yani fen bilgilerini kısaca öğrenip, **Allahü teâlâ**'nın varlığını düşünmediği için, günah işlemiştir. Fen derslerini öğrenmemiş bir kimse, ana

babadan, kitaptan öğrenerek iman ettiği, düşünerek kabul ettiği, aklını kullanarak inandığı için, istidlali terk etmiş sayılmaz diyen âlimler de vardır.

İtikad edilecek şeyleri sorup öğrendikten sonra, hemen iman hasıl olmuyor ki, buna taklit denilsin. Öğrendikten sonra, düşünmek, beğenmek ve kabul etmek, ondan sonra iman etmek hasıl oluyor. İslam'ın istediği iman budur. Öğrendikten sonra, düşünmeden, beğenmeden, izansız olan iman, taklit ile iman olur. Delilsiz olur. Kâfirlerin, ana babalarını görerek kâfir olmaları böyledir. İslam'ın istediği iman, insanın izan ile, delil ile, kendi kararı ile olan imandır. Kâfirlerin küfrü, kendilerinden hasıl olmayıp, ana babalarından alınmaktadır. Onlardan kendilerine mal olmaktadır.

İmanda taklidin yeri yoktur. İbadetlerde taklit, **Allahü teâlâ**nın emri ile hasıl olduğu için, öğretenler de, öğrenenler de, Cennete kavuşacaklardır.

Peygamber efendimizin, **Allahü teâlâ**dan getirip bildirdiği şeylerin hepsine kalb ile inanıp, dil ile de söylemeye İman denir. İmanın yeri Kalbdır. Kalb, yürek dediğimiz et parçasında bulunan bir kuvvettir. Buna gönül de denir. İmanı söylemeye engel bulunduğu zaman, söylememek affolur. Mesela korkutulduğu, dilsiz olduğu, söyleyecek vakit bulamadan öldüğü zaman, söylemek gerekmez. Anlamadan, taklit ederek inanmak da, iman olur. **Allahü teâlâ**nın var olduğunu anlamamak, düşünmemek günah olur. Bildirilenlerden birine inanmamak, hepsine inanmamak olur. Her birini bilmeden, hepsine inandım demek de, iman olur.

İstidlal ile iman

Soru: İstidlal ile yani akıl ile bularak hasıl olan iman, taklit ile yani başkasına uyarak hasıl olan imandan daha üstün değil midir?

CEVAP:

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Peygamberleri taklit ederek hasıl olan iman, iman-ı istidlalidir. Çünkü böyle taklit eden kimse, **Peygamber**lerin bildirdiği her şeyin doğru olduğunu, akli ile, düşüncesi ile anlamıştır. Çünkü **Allahü teâlâ**nın, bir kimsenin doğru olduğunu bildirmesi için, ona, mucizeler vermesinden, o kimsenin elbette doğru sözlü olduğu anlaşılır. Başkasına uyarak hasıl olan imanın kıymetsiz olması, babalarından görerek iman etmektir. **Peygamber**lerin doğru söylediklerini, bildirdikleri her şeyin doğru olduğunu düşünmeden, yalnız ana babadan görerek hasıl olan imandır. Böyle olan iman-ı taklidi, âlimlerin çoğuna göre kıymetsizdir. Mantiğa dayanarak, akıl ile, düşünce ile hasıl olan imana gelince, bu yoldan da dinin bildirdiği imana gidilebilir. Fakat bu yoldan kavuşan pek azdır. **Peygamber**leri taklit etmeye dayanmadan, yalnız istidlal ile iman hasıl etmeye çalışanlara yazıklar olsun! **Allahü teâlâ**, iman nasıl elde edileceğini bize gösteriyor. **Al-i İmran** suresinin 53 âyetinde, (Ya Rabbi, senin indirdiğine inandık, Resulüne uyduk) buyuruldu. (1/ 272)

Mukallitlikten kurtulmak

Soru: İmanda mukallitlikten kurtulmak için neyi bilmek lazımdır?

CEVAP:

Yer, gök ve canlılardaki, kendi organlarındaki düzeni görüp, işitip, öğrenip de bunları yapan bir varlığın mevcudiyetini düşünmek, mukallit olmaktan çıkarır. Hepimiz imanda mukallit değil, amelde mukallidiz.

Hubb-i fillah ve buğd-i fillah

Soru: Hubb-i fillah buğd-i fillah ne demektir?

CEVAP:

Sevdiklerini sırf Allah rızası için sevmek, düşmanlık ettiklerine de sırf Allah rızası için düşmanlık etmek demektir. **Hadis-i şerif**lerde buyuruldu ki:

(İbadetlerin en kıymetlisi, Allah için sevmek ve Allah için düşmanlıktır.) [Ebu Davud]

(İnsan, dünyada kimi seviyorsa, ahirette onun yanında olacaktır.) [Buhari]

(Cebrail aleyhisselam gibi ibadet etseniz, müminleri, Allah için sevmedikçe ve kâfirleri Allah için kötü bilmedikçe, hiçbir ibadetiniz, hayrat ve hasenâtınız kabul olmaz!) [Ey Oğul İlm.]

Allahü teâlâ, Hazret-i Musa'ya sordu:

- Ya Musa, benim için ne işledin?

- Ya Rabbi, senin için namaz kıldım, oruç tuttum, zekât verdim, zikrettim.

- Ya Musa, kıldığın namazlar, seni Cennete kavuşturacak yoldur, kulluk vazifendir. Oruçların, seni Cehennemden korur. Verdiğin zekâtlar, kıyamette, sana gölgelik olur. Zikirlerin de, o günün karanlığında, sana ışıktır. Bunların faydası sanadır. Benim için ne yaptın?

- Ya Rabbi, senin için ne yapmak gerekirdi?

- Sırf benim için dostlarımı sevip, düşmanlarıma düşmanlık ettin mi?

Musa aleyhisselam, **Allahü teâlâ** için yapılması gereken en kıymetli amelin, Hubb-i fillah ve Buğd-i fillah olduğunu anladı. (Mektubat-ı Masumiyye)

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Muhammed aleyhisselama uymak için, Onu tam ve kusursuz sevmek lazımdır. Tam ve olgun sevginin alameti de, onun düşmanlarını düşman bilip sevmemektir. Sevgiye müdahene [gevşeklik] sığmaz. İki zıt şeyin sevgisi bir kalbde, bir arada yerleşemez. Cem-i zıddeyn muhaldir. Yani iki zıddan birini sevmek, diğerine düşmanlığı gerektirir. (1/165)

Doğru imanın alameti, kâfirleri düşman bilip, onlara mahsus olan ve kâfirlik alameti olan şeyleri yapmamaktır. Çünkü İslam ile küfür, birbirinin aksidir. Bunlardan birine kıymet vermek, diğerine hakaret ve kötülemek olur. **Allahü teâlâ**, habibi olan **Muhammed** aleyhisselama, İslam düşmanları ile savaşmayı ve onlara sertlik göstermeyi emrediyor. **Allahü teâlâ**, kâfirlerin, kendi düşmanı ve **Peygamber**inin düşmanı olduklarını bildiriyor. Allah'ın düşmanlarını sevmek ve onlarla kaynaşmak, insanı Allah'a düşman olmaya sürükler. Bir kimse, kendini Müslüman zanneder, Kelime-i tevhidi söyleyip, inanıyorum der. Namaz kılar ve ibadet yapar. Halbuki, bilmez ki, böyle, [Allah'ın dostlarını sevmemek veya Allah'ın

düşmanlarını "şu iyilikleri de var" diye sevmek] gibi çirkin hareketleri, onun imanını temelinden götürür. (1/163)

Muhammed Masum hazretleri buyurdu ki:

Sevgi, sevgilinin dostlarını sevmeyi, düşmanlarına düşmanlık etmeyi gerektirir. Bu sevgi ve düşmanlık, âşıkların elinde ve iradesinde değildir. Seviyorum diyen bir kimse, sevgilisinin düşmanlarından uzaklaşmadıkça sözünün eri sayılmaz. Buna yalancı denir. Sevgi, sevgilinin her şeyini sevmeyi gerektirir. Büyükler, (Sevdiğin zatı inciten kimseye gücenmez isen, köpek senden daha iyidir) demişlerdir. **Allahü teâlâ**nın düşmanlarını sevmek, insanı Allah'tan uzaklaştırır. Onun düşmanlarından uzaklaşmadıkça, sevgiliye dost olunmaz. Kâfirleri sevmemek, Kur'an-ı kerimde açıkça emredilmiştir. Kur'an-ı kerime uymamız farzdır. (1/29)

Kâfirleri sevmeyi haram eden âyet-i kerimelerden birkaçının meali şöyle:

(Ey iman edenler, Yahudileri de, Hristiyanları da dost edinmeyin! Onlar, [İslam'a olan düşmanlıklarında] birbirinin dostudur. Onları dost edinen de onlardan [kâfir] olur. **Allahü teâlâ**, [kâfirleri dost edinip, kendine] zulmedenlere hidayet etmez.) [Maide 51]

(Ey iman edenler, benim ve sizin düşmanınız olanları dost edinmeyin, onları sevmeyin!) [Mümtehine 1]

Allahü teâlâ, **Eshab-ı kiramı**, (Kâfirlere gadab ederler, birbirlerine merhametlidirler) diye övmektedir. (Feth 29)

Halife Ömer'e, (Hire'li bir hristiyan var. Çok zeki, yazısı da çok güzel, bunu kendine kâtip yap) dediler. Kabul etmedi. Aşağıdaki âyet-i kerimeyi okuyup, (Mümin olmayan birini dost edinmem) dedi

Ebu Musel Eşari hazretleri anlatır: Halife Ömer'e dedim ki:

- Hristiyan katibim çok işe yarıyor.
- Niçin, bir Müslüman katip kullanmıyorsun? (Ey müminler! Yahudi ve hristiyanları sevmeyin) âyetini işitmedin mi?
- Dini onun, katipliği benim.
- **Allahü teâlâ**nın hakir ettiğine ikram etme! Onun zelil ettiğini aziz eyleme! Allah'ın uzaklaştırdığına yaklaşma!
- Basra'yı onunla idare edebiliyorum.
- Hristiyan ölürse ne yapacaksan, şimdi onu yap! Hemen onu değiştir!

Kâfirleri sevmemek gerekir ise de, dinimizin emri gereği, onlara eziyet etmek, kalblerini incitmek haramdır. Sevmemek ayrı, onları üzme ayrı şeydir. Onlarla ticaret yapılır, aldatılmaz, kötülük yapılmaz. Herkese olduğu gibi onlara da iyi davranmak lazımdır. Hatta hidayete kavuşmaları, Müslüman olmaları için dua da edilir.

Dinimizde ırk üstünlüğü yoktur. Bir hadis-i şerifte, (İnsanlar [insan olarak] bir tarağın dişleri gibi eşittir) buyurulmuştur. (**İbni Lâi**)

Bunun için kâfir de olsa, bir kimseden kendini üstün görmek caiz değildir. Çünkü kâfir, Müslüman olup ebedi saadete kavuşabilir, Müslüman da, Allah korusun küfre düşüp Cehennemlik olabilir.

Kişi sevdiği ile beraber olur

Soru: Ahirette, kişi sevdikleri ile beraber olacağına göre, bir kimse, hem Cennete gidecek iyileri, hem de Cehenneme gidecek kötülerini severse, nereye gider?

CEVAP:

İyi ile kötüyü sevmek, temiz ile pisliği karıştırmak demektir. Karışım pis olur. Bir kimse, hem **Peygamber** efendimizi, hem de Ebu Cehil'in itikadını sevse Cehenneme gider.

(Allah ve Resulünü seviyorum) diyen bir zata, **Peygamber** efendimiz buyurdu ki:

(Kıyamette sevdiklerinle beraber olursun.) [Müslim]

Âlimler, (Kişi sevdiği ile beraber olur) hadis-i şerifini şöyle açıklıyor:

Bir kimse, salih bir mümini sever, onun gibi itikada sahip olup, onun gibi amel işlemeye gayret eder, Allah dostlarını dost, Allah düşmanlarını da düşman bilirse, ahirette sevdiği kimse ile birlikte Cennete olur.

Bir kimse de hem Müslümanları, hem de gayrimüslimleri sever, gayrimüslimlerin itikadlarını beğenirse, gayrimüslimlerle birlikte Cehenneme gider. (Kişi sevdiği ile birlikte olur) demek, sevdiği kimsenin derecesine kavuşur demek değildir. Fakat iyileri sevdiği için, Cennete onlarla birlikte olur. Herkes imanının parlaklığına, kuvvetine göre farklı derecelerde bulunur. (Mektubat-ı Rabbanî, **Hadika**)

Ahirette iyilerle beraber olabilmek için, dünyada da onlarla beraber olmak, onları sevmek, onların yolundan gitmek gerekir. **Hadis-i şerif**lerde buyuruldu ki:

(Arşın etrafında nurdan kürsülerde, nur gibi parlayan zatlar bulunur. **Peygamber**ler ve şehitler bunlara imrenir. Bunlar, Allah için birbirini seven, Allah için buluşan, Allah için birbirini ziyaret edenlerdir.) [**Nesai**]

(**Allahü teâlâ** buyurur ki: Benim için birbirini ziyaret eden sevgimi kazanır. Benim için birbirini seven sevgime mazhar olur. Benim için veren, sevgimi hak eder. Benim için birbirine yardım eden, muhabbetimi kazanır.) [**Hakim**]

(Birbirini Allah için seven iki kişinin Allah katında en kıymetlisi, arkadaşını daha çok sevendir.) [**Hakim**]

İsa aleyhisselam, (Allah düşmanlarına buğzederek, **Allahü teâlâ**nın sevgisini kazanın! Onlardan uzaklaşarak Allah'a yaklaşın! Onlara kızarak Allah'ın sevgisini arayın! Gördüğünüz zaman **Allahü teâlâ**yı hatırlatan, sözü ile iyiliklerinizi artıran ve sizi iyiliğe teşvik edenlerle arkadaşlık ediniz!) buyurdu.

Allahü teâlâ Musa aleyhisselama: (Herhangi bir arkadaşın, seni benim sevgime teşvik etmezse, o senin düşmanıdır) buyurdu.

(**Allahü teâlâ**, "Benim için birbirini seven, benim için toplanıp dağılan, benim için birbirini ziyaret eden, benim için birbirine yedirip içiren kimseleri severim" buyurdu.) [İ.Malik]

(Kıyamette Arşın gölgesinde bulunacak yedi sınıf kimseden biri de Allah için birbirini seven, Allah için toplanıp Allah için dağılan kimselerdir.) [Buhari]

Böyle Allah sevgisi olur mu?

Soru: Bazıları hem Allah'ı seviyoruz diyorlar, hem de Allah'a inanmayanlarla dostluk kurup, onlarla birlikte olmaktan rahatsız olmuyorlar. Böyle Allah sevgisi olur mu?

CEVAP:

Kur'an-ı kerim ve hadis-i şerifler, **Allahü teâlâ**nın kâfirlere düşman olduğunu, açıkça bildiriyor. Onun düşmanlarını seven, Onu sevmiş olur mu? Kâfirler, **Allahü teâlâ**nın düşmanı olmasalardı, (Buğd-i fillah) vacip olmazdı. İnsanı **Allahü teâlâ**nın rızasına kavuşturacakların en üstünü olmaz ve imanın kemaline sebep olmazdı.

Sevenin, sevgilinin sevdiklerini sevmesi ve sevmediklerini sevmemesi gerekir. Bu sevgi ve düşmanlık, insanın elinde değildir. Sevginin icabıdır. Burada, diğer işlerde gereken iradeye ve kesbe ihtiyaç yoktur. Kendiliğinden hâsıl olur. Dostun dostları, insana sevimli görünür. Düşmanları, çok çirkin görünür. Bir kimse, birini seviyorum derse, onun düşmanlarından uzaklaşmadıkça, sözüne inanılmaz. Ona münafık denir. Şeyhül-islâm Abdullah-ı Ensari diyor ki: (Ben Ebul-Hasen Semunu sevmiyorum. Çünkü üstadım Hıdrî'yi üzmüştü. Bir kimse, hocanı üzer, sen de ondan üzülmezsen, köpekten aşağı olursun.)

Allahü teâlâ, Mümtehine suresinin dördüncü âyetinde mealen, (İbrahim'in ve Onunla beraber olan müminlerin sözlerinden ibret alınız! Onlar, kâfirlere dediler ki, biz sizden ve putlarınızdan uzağız. Dininizi beğenmiyoruz. **Allahü teâlâ**ya inanıncaya kadar, aramızda düşmanlık vardır) buyurdu. Bundan sonraki âyet-i kerimede mealen, (Bu sözlerinde sizin için ve **Allahü teâlâ**nın rızasını ve ahiret gününün nimetlerini isteyenler için, ibret vardır) buyurdu.

Buradan anlaşılıyor ki, **Allahü teâlâ**nın rızasını kazanmak isteyenlere, bu teberri [uzaklaşmak] gerekir. **Allahü teâlâ** mealen buyuruyor ki, (Kâfirleri sevmek, **Allahü teâlâ**yı sevmemektir. İki zıt şey, birlikte sevilemez.) Bir kimse, seviyorum dese, fakat Onun düşmanlarından teberri etmese, bu sözüne inanılmaz. **Al-i İmran** suresinin 28. âyetinde mealen, (Kâfirleri sevenleri, **Allahü teâlâ**, azabı ile korkutuyor) buyurdu. Bu büyük tehdit, çirkinliğin çok büyük olduğunu gösteriyor. (Mektubat-ı Masumiyye c.3, m.55)

Sevginin icabını yapsın!

Bir âlim, çarşıdan geçerken, çocuğun birinin bir ihtiyarın yüzüne tokat vurduğunu görür. Fakat ihtiyar, hiç ses çıkarmaz. Âlim, hayret edip sebebini sorar. İhtiyar der ki:

- Ben buna, hatta daha fazlasına layığım.
- Niçin?
- Çocuktan sor!

Âlim çocuğa sorar:

- Evladım ihtiyara niçin tokat attın!

- Amca bu ihtiyar, bizi sevdiğini söylüyor. Fakat iki gündür, bizi görmeye gelmedi. Ya seviyorum iddiasında bulunmasın! Yahut sevginin icabını yapsın!

Âlim, ağlayarak der ki:

(Bir mahlûku sevdiğini söyleyip de, sevgisinin gereğini yapmayan tokat yerse, ya Halıkı sevdiğini söyleyip sevginin hakkını vermeyenin hali nice olur? Elbette Rabbinden uzaklaşmak elemine maruz kalır.)

İmanın sahih ve muteber olması için gerekli şartlardan bazıları:

1- Havf ve reca arasında olmak: Yani Allah'ın azabından korkup, rahmetinden ümit kesmemek.

2- Can boğaza gelmeden ve güneş batıdan doğmadan önce iman etmek.

3- Küfür alameti kullanmamak ve küfrü gerektiren söz söylememek.

4- Sevgi ve buğzu yalnız Allah için olmak. Kâfirleri dost edinmek küfürdür.

5- **Ehl-i sünnet** vel cemaate uygun itikad etmek. (R. Nasihin)

Allah'a imanın şartı

Soru: İlmihalde (Müslümanları sevmek, kâfirleri sevmemek, imanın şartıdır) deniyor. İmanın altı şartı arasında, böyle bir şart var mı?

CEVAP:

İmanın şartlarından ilki, Allah'a imandır. İman etmek için, sadece Allah var demek yetmez, Allah'ı sevmek de şarttır. Bu sevginin şartı da, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir. İmanın altı şartında Allah'ı sevmek, onun sevdiklerini sevip, düşmanlarını sevmemek de var. Bir âyet-i kerime meali:

(Allah'a ve kıyamet gününe iman edenler; babaları, kardeşleri ve akrabası olsa da, Allah'ın ve Resulünün düşmanlarını sevmek.) [Mücadele 22]

Cenab-ı Hak, Hazret-i İsa'ya buyurdu ki: (Yer ve göklerdeki bütün mahlûkatın ibadetlerini yapsan, dostlarımı sevip, düşmanlarıma düşmanlık etmedikçe, faydası olmaz.) [K. Saadet]

Birkaç hadis-i şerif meali de şöyledir:

(İmanın esası ve en kuvvetli alameti, hubb-i fillah, buğd-i fillah, yani Allah için sevgi, Allah için buğzdur.) [Ebu Davud, **İ. Ahmed, Taberani**]

(Din, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir.) [**Ebu Nuaym**, Hâkim]

(Üç şey imanın lezzetini artırır:

1- Allah ve Resulünü her şeyden çok sevmek,

2- Kendisini sevmeyen Müslümanı Allah rızası için sevmek,

3- Kâfirleri [onlar kendisini sevseler de] sevmemektir.) [**Taberani**]

Soru: Bir âlime (Hocandan ne öğrendin?) diye soruyorlar. O da, (Hubb-i fillah, buğd-i fillah, yani kimler sevilir, kimler sevilmez onu öğrendim) diyor. Bu o kadar önemli bir husus mudur?

CEVAP:

Çok önemli bir husustur. İmanın da, ibadetlerin de esası, temeli bu husustur. Elli dört farzdan biri de budur. Hubb-i fillah, Allah için sevmek, Allah için dost olmak, buğd-i fillah, Allah için buğzetmek, dargın durmak, sevmemek demektir. Bu husustaki hadis-i şeriflerden birkaçının mealı:

(Allah için seven, Allah için düşmanlık edenin imanı kâmindir.) [Ebu Davud, **Tirmizi**]

(İmanın temeli, Müslümanları yani Allah'ın dostlarını sevmek ve kâfirleri yani Allah'ın düşmanlarını, din düşmanlarını sevmemektir.) [**İ.Ahmed**]

İbadeti, takvası ihlâsı çok olan Müslümanı, az olandan daha çok sevmek gerekir. Sevmek demek, onların yolunda bulunmak demektir. İsyanı daha çok olan, küfrü ve fuhşu yayan kâfirleri daha çok sevmemek gerekir. Allah için düşmanlık edilmesi gerekenlerin başında, insanın kendi nefsi gelir.

Kötüye iyi demek

Soru: Enver, Talat ve Cemal paşalar gibi, Osmanlı devletinin son döneminde yaşayan bazı kimselerin yaptığı kötülükleri çeşitli yayınlardan okuyoruz. Bunlardan mason olanları hakkında, (İyi paşaydı, iyi askerdi) demek uygun olur mu?

CEVAP:

Askerlik yönü başarılı bile olsa din düşmanı olan birine (iyi paşa) demek, bunlara karşı sevgiye sebep olur. Kâfirleri sevmemek, imandandır. Mesela ittihatçı paşalara, (iyi paşa) demek tehlikelidir.

Eskiden Vehhabilerin elinde olan ülkelere imrenip de, Vehhabilere sevgi beslemesinler diye, âlimler, talebelerini umreye göndermemişlerdir. Hattâ hacca giderken de, onların yaptığı eserlere rağbet edilmemesini, dünya işlerinde bile olsa yaptıklarını beğenmemelerini söylemişlerdir.

Allah için sevmek

Soru: Bir arkadaşı, Allah için sevmenin önemi nedir?

CEVAP:

Sevdiğini Allah için sevmek, imanın temelidir. **Hadis-i şeriflerde** buyuruluyor ki:

(**Allahü teâlâ** Kıyamette buyurur ki: Benim azametim için birbirini sevenleri, hiçbir himayenin bulunmadığı bugün, rahmetim altında himaye ederim.) [Müslim]

(Allah için dost olan kimseyi, **Allahü teâlâ**, Cennette hiçbir ameliyle ulaşamayacağı yüksek dereceye yükseltir.) [**İ. Ebi-d-dünya**]

(Kıyamette Arş'ın etrafında, yüzleri ayın on dördü gibi parlayan insanlar için kürsüler kurulur. Herkes feryat ve figan ederken onlar sakindir. Herkes korku ve dehşet içindeyken onlar üzülmez. Bunlar, Allah için birbirini sevenlerdir.) [**Hâkim**]

(Cennetin güzel köşkleri, Allah rızası için birbirini sevenler içindir.) [Ebu-ş-şeyh]

Allahü teâlâ, (Ya Davud, beni sevmekte sana uymayanla, arkadaşlık etme! Çünkü onlar senin düşmanıdır, kalbini karartır ve seni benden uzaklaştırmaya çalışır) buyurdu. (İ. Gazali)

Hadis-i kudside **Allahü teâlâ** buyuruyor ki:

(Benim için birbirini sevenler, kıyamette nurdan öyle minberler üzerinde bulunur ki, siddikler, şehitler ve peygamberler onların makamına imrenirler.) [Taberani]

Kendisi için istemek

Soru: Buhari'deki, hadiste, (Kendisi için sevdiğini, din kardeşi için de sevmeyen gerçek mümin olamaz) deniyor. Kötü birini veya bir kâfiri düşünelim, kumarı sever, içkiyi sever, çalgıyı sever, haramları sever. Şimdi bu kimse, kendi sevdiği şeyleri, kardeşi için sevmese, gerçek mümin olamıyor mu?

CEVAP:

İmam-ı Rabbani hazretleri, (Şartsız bildirilen hükümlerin, şartları olduğu bilinmelidir) buyuruyor. Yukarıda bildirilen hadis-i şerifin bazı şartları vardır. **Hadis-i şerifte** mümin kişiden bahsediliyor.

Mümin kendisi için iyi şeyleri ister. Şehit olmak ister, Cennet'e gitmek ister. Sağlıklı yaşamayı ister. Helal, temiz ve iyi mal ister. Kendisi için istediği bu şeyleri mümin kardeşi için de ister. İstemese, hakiki iman sahibi olamaz. Kendisi için istemediğini mümin kardeşi için de istemez. Başka bir hadis-i şerifte de, hubb-i fillah ve buğd-i fillahın bir anlamının da, kendisi için sevdiğini, başkaları için de sevmek, kendisi için sevmediğini başkaları için de sevmemek demek olduğu bildirilmiştir. Demek ki gerçek mümin, istediğini Allah için isteyecek, istemediğini de Allah için istemeyecek. Kendisi için istediği nimetleri din kardeşi için de isteyecek, kendi için istemediği felaketleri din kardeşi için de istemeyecektir.

Sevmek ve iman

Soru: (Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız) hadisinden maksat nedir? Bir Müslümanı sevmemek imansızlık mıdır?

CEVAP:

Müslümanı, Müslüman olduğu için sevmek zorundayız. Buna hubb-i fillah yani Allah için sevmek denir. Bir Müslüman bize zulmettiği için, alacağımızı vermediği için veya başka yanlış işlerinden dolayı sevmesek imanımıza zararı olmaz, çünkü imanını değil, yanlış hareketlerini sevmiyoruz. Din kardeşlerimizi sevmek ve onlarla beraber olmak ise, iman alametidir.

Sevgide ölçü

Soru: Bir kimsenin, Allah'ı, Resulünü, İslâm âlimlerini ve hocasını sevdiği nasıl anlaşılır?

CEVAP:

Allahü teâlânın emirlerine uyup, yasakladıklarından kaçan kimse, Allah'ı seviyor demektir. Onun emir ve yasaklarına riayet etmeyen de sevmiyor demektir. Mesela namaz kılmayan ve diğer ibadetleri yapmayan, içki içen ve diğer haramlardan kaçmayan kimsenin, (**Allahü teâlâ**yı seviyorum) demesi yalan olur.

Diğerlerini sevmek de böyledir. Mesela sünnetlere riayet etmeyen, **Resulullah**'ın bildirdiklerini yapmayan kimse, onu sevdiğini nasıl iddia edebilir ki?

Hanefî mezhebinin bildirdiği hükümleri beğenmeyen ve o hükümlere uymayan kimsenin, İmam-ı a'zam hazretlerini ve diğer **Hanefî** imamlarını sevdiğini söylemesinin ne önemi olur? Bir mezhep mensubu olduğu hâlde, diğer mezhepleri hak bilmeyen, ihtiyaç hâlinde onları taklit etmeyen, onların hükümlerini yanlış bilen, o âlimleri sevdiğini nasıl söyleyebilir ki?

Hocasının bildirdiklerini yapmayan ve onun talebelerini sevmeyenin, (Ben hocamı seviyorum) demesi sözden öteye gidemez.

Özetle sevgi için şu beş şart lazımdır:

- 1- İtaat varsa, sevgi var; itaat yoksa sevgi de yoktur.
- 2- Ondan çok bahseder, çok bahsedilmesini de ister. Hatırında hep o vardır, hep onu düşünür. Onu, dil ile, beden ile över. Malını o yolda harcar.
- 3- Her zaman ona dua eder. Onun sıkıntısıyla üzülür, onun sevinciyle sevinir.
- 4- Onu sevenleri sever, onun sevmediklerini sevmez.
- 5- Onun her şeyi sevgili ve güzel görünür. Hattâ sevgilinin köyünün köpekleri, diğer köyün köpeklerinden daha sevgili olmadıkça o sevgide samimiyet yoktur.

Kişinin dini arkadaşının dini gibidir

Soru: (Kişinin dini arkadaşının dini gibi olur. Öyle ise, kiminle arkadaşlık yaptığınıza dikkat edin!) hadisi bana ters geldi. Biz bir ateistle veya bir Yahudi ile arkadaşlık ediyorsak, biz de onun gibi mi oluruz? Yahut o bizim gibi mi olur? O kendi dininde, biz kendi dinimizde kalamaz mıyız?

CEVAP:

(Hadisin açıklaması nedir?) diye sormalı, (Bana ters geldi) demek uygun olmaz. Seyredilen TV, dinlenen radyo, okunan internet sitesi, gazete ve kitap da birer arkadaşdır. Bunlar kötü olursa, insanın dinini de, dünyasını da yıkar. Çünkü ahlak, bulaşıcıdır. İyi ahlak da, kötü ahlak da bulaşır. Bu yüzden, iyi arkadaş seçemeyen, mahvolmaya mahkûmdur. Arkadaş, bir aynadır. (Bana arkadaşını söyle, kim olduğunu söyleyeyim) sözü meşhurdur.

İyi arkadaş, dini ve maksadı aynı olan ve Allah rızası için sevilen, sâlih kimse demektir. Yediği içtiği ondan ayrı gitmez. Onun için malını, hattâ canını feda eder. Yoksa iş veya mesai arkadaşı demek değildir. İyi kimse kötüyü, mümin kâfiri sevmez. İyi ile kötü, ateşle su veya ateşle barut arkadaş olamaz. Biri diğerine zarar verir. Ateş barutu yakar, su da ateşi söndürür. Hristiyan'la Müslüman da arkadaş olursa, ya Müslüman dininden çıkar veya Hristiyan Müslüman olur.

Müslüman biri, bir dinsizi veya başka gayrimüslimi kesinlikle sevmez. Sevebiliyorsa ya imanı çok zayıftır veya o da dinsizdir. Herkes, sevdiği kimselerle arkadaş olur. Bir Müslüman, bir dinsizin dinsizliğini sevse, Müslümanlıktan çıkar. Dinimizde hubb-i fillah ve buğd-i fillah vardır. Yani sevmek de, sevmemek de Allah için olmalı. Müslüman, Allah düşmanlarına düşman, Allah dostlarına dost olur. Bir dinsiz, iş arkadaşımız olabilir, yol arkadaşımız olabilir, ama can dostumuz olamaz.

Sevgi ve iman

Soru: Bir cuma hutbesinde, **Peygamber** efendimizin, (İman etmedikçe Cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız) buyurduğu bildirildi. Sevmekle iman arasında ne irtibat var? Ben Müslüman olan birçok arkadaşımı sevmiyorum, sevmediğim için imansız mı oluyorum?

CEVAP:

Eğer Müslüman arkadaşı, Müslüman olduğu için değil de, yanlış hareketlerinden dolayı sevmiyorsak küfür olmaz. Müslümanı, Müslüman olduğu için sevmek şarttır. Buna hubb-i fillah yani Allah için sevmek denir. Kâfirleri sevmemeye de buğd-i fillah denir. Bir kimse, Hazret-i Ömer'le Hazret-i Ali'yi sevmese, Ebu Cehil'le, Firavun'u sevse kâfir olur. Çünkü Allah'ın sevdiklerini sevmek, Allah'ın düşmanlarını sevmemek lazımdır.

Eshab-ı kiramın herhangi birini sevmeyen de kâfir olur. Çünkü Allah onları sevdiğini Kur'an-ı kerimde açıkça beyan ediyor, hepsinin cennetlik olduğunu bildiriyor. Sıradan bir Müslümanı bile sevmemek küfür olur. Çünkü **Allahü teâlâ**, Müslümanı seviyor. Ama bir Müslümanı, bize zulmettiği için, alacağımızı vermediği için veya başka yanlış işlerinden dolayı sevmezsek, imanımıza zararı olmaz, çünkü imanını, Müslümanlığını değil, hatalarını sevmiyoruz. Din kardeşlerimizi sevmek ve onlarla beraber olmak ise, iman alametidir.

İman ve İslam farklı mıdır?

Soru: **Ehl-i sünnet** âlimleri, imanı ve İslam'ı nasıl tarif etmiştir?

CEVAP:

Ehl-i sünnet âlimleri, **Peygamber** efendimizin bildirdiği tarifi aynen aktarıyor. İman, Amentü'de bildirilen altı esasa inanmaktır. Amentü olarak bildirilen hadis-i şerifin meali şöyledir:

(İman; Allah'a, meleklerle, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe, [yani Kıyamete, Cennete, Cehenneme, hesaba, mizana], kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna, ölüme, öldükten sonra dirilmeye, inanmaktır. Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim Onun kulu ve resulü olduğuma şahadet etmektir.) [**Buhari**, **Müslim**, **Nesai**]

Meşhur Cibril hadisi de, imanın ve İslam'ın şartlarını açıklıyor:

Hazret-i Ömer anlatır:

Bir gün, **Resulullah**ın yanında oturuyorduk. Tanımadığımız bir adam gelip sordu:

- İslam ne demektir ya Resulallah?

- Kelime-i şehadet söylemek, her gün beş vakit namaz kılmak, Ramazan ayında oruç tutmak, zekat vermek ve gücü yeterse Hacca gitmek.

- Doğru söyledin. İman ne demektir? [Biz bu kimsenin hem sorup hem de doğru diye tasdik etmesine hayret ettik.]

- İman, Allah'a ve Meleklerle ve Kitaplara ve **Peygamber**lere ve kıyamet gününe ve hayrın şerrin, Allah'ın takdiri ile olduğuna inanmaktır.

- Doğru söyledin. İhsan ne demektir?

- **Allahü teâlâ**ya, Onu görür gibi ibadet etmendir. Sen Onu görmüyor isen de, O seni hep görmektedir.

- Kıyamet günü ne zaman olacaktır?

- Bunu, kendisinden sorulan, sorandan daha iyi bilmez.

Kıyametin alametlerini sordu. **Resulullah** da bildirdi. O kimse gittikten sonra, **Resulullah** bize dönerek, (Bunları sorup giden, Cebrail aleyhisselam idi. Size dininizi bildirmek için gelmişti) buyurdu. (Müslim, **Nesai**, Ebu Davud, **Tirmizi**)

Bir hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Bazısı hayrın anahtarı, şerrin kilididir. Bazısı da, şerrin anahtarı, hayrın kilididir. Allah'ın hayrın anahtarını verdiği kimselere müjdelers olsun, şerrin anahtarlarını verdiği kimselere de yazıklar olsun.) [**İbni Mace**, Ebu Davud, **Taberani**, İbni Hibban]

Bu hadis-i şerif de gösteriyor ki, hayır da şer de Allah'tandır. Şu âyet-i kerime de, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğunu bildirmektedir:

(Eğer Allah insanlara, hayrı çarçabuk istedikleri gibi, şerri de acele verseydi, elbette onların hepsi helak olurdu. Fakat bize kavuşmayı ummayanları [ahireti, dirilmeyi inkâr edenleri] biz, azgınlıkları içinde bocalar bir halde bırakırız.) [Yunus 11]

Hayrı da şerri de yaratan Allah'tır. Kul hayır veya şer ister, Allah da kabul ederse kul irade-i cüziyesi ile onu işler. Allah izin vermezse, kul hayrı da, şerri de işleyemez. Onun için **Peygamber**imiz, (Hayır da, şer de Allah'tandır) buyurmuştur. Yoksa kimseye zorla hayır veya şer işletmez. Öyle olsa, şer işleyen kimse, "falancaya hayır işlettin bana niye şer işlettin" der. **Cebriye** fırkası, hayrı da şerri de Allah zorla işletir der, **Mutezile** ise, hayra da şerre de Allah karışmaz, ikisini de kul yaratır der. Bunun ikisi de yanlıştır.

Soru: İman-İslam, Mümin-Müslüman aynı mıdır, ayrı mıdır?

CEVAP:

İman, sözlükte, bir kimseyi tam doğru sözlü bilmek, ona inanmak, korkusuz olmak demektir. İslam ise, teslim olmak ve kurtulmak demektir. İstilahta yani deyim olarak farklıdır.

İman, Amentü'de bildirilen altı esasa inanmak ve **Allahü teâlâ** tarafından bildirilen emir ve yasakların tamamını kabul etmek, beğenmek ve inandığını dil ile de söylemek demektir.

Dinimizdeki hükümlerin tamamına İman ve İslam denir. Hepsi kısaltılarak, Amentü'de altı madde haline getirilmiştir. Amentü'de bildirilenlere inanana Mümin veya Müslüman denir. İman ve İslam birdir.

İman sadece inanmak, İslam da uygulamak olsa idi, İslam'ın şartı beş değil dört olurdu. Birinci şart kelime-i şehadet getirmek yani inanmak, ötekiler ise ameldir. Hepsine birden İslam'ın şartı deniyor. İman edip de diğer dört şartı da yapana Müslüman deniyor.

Amel edilecek, yani kalb ile ve beden ile yapılacak ve sakınılacak şeylere, İslamiyet denir. İman, kalb ile olur. İslam, kalb ve lisan ile birlikte olur. İman kalbe mahsustur. İslam ise, kalbin, lisanın ve bedenin umumuna şamildir. Kalbdeki iman ile kalbdeki İslam birbirlerinin aynıdır.

İman, muma benzer, Ahkam-ı İslamiye mum etrafındaki fener gibidir. Mum ile birlikte fener de, İslamiyet'tir. İmansız, İslam olamaz. İslam olmayınca, iman da yoktur.

İman eden, **Allahü teâlâ**nın emirlerine teslim olur, yani Müslüman olur. Kısacası, her mümin Müslümandır; her Müslüman, mümindir. İman ve amel bilgilerine İslamiyet denir.

İman ve İslam

Soru: Hucurat suresinde, (Bedeviler, "İnandık" dediler. De ki: Siz iman etmediniz; fakat "İslam olduk" deyin) deniyor. İmanla İslam, yani Müslümanla mümin farklı mı da böyle bildiriliyor?

CEVAP:

Kelime olarak farklıysa da, mana olarak farklı değildir. İslam olmak, terim olarak değil de, kelime anlamı itibarıyla, teslim olmak, boyun eğmek, anlaşmayı kabul etmek demektir. İslam kelimesinin manası bilinirse mesele kalmaz. Bu âyet-i kerimede, ganimet hevesiyle Müslüman görünen bazı Bedeviler, sadaka almak için, (Biz iman ettik) dedikleri zaman, onlara, (Hayır, siz iman etmediniz, kalben tasdik etmediniz, kılıç korkusundan ve İslam nimetinden faydalanmak için Müslüman göründünüz. İman ettik demeyin, biz size teslim olduk, boyun eğdik deyin) denmiştir.

Tefsir kitaplarında bildiriliyor ki:

Âyet-i kerime, Esed bin Huzeyme oğullarından, bedevi olan Araplar hakkında inmiştir. Bunlar, **Resulullah**ın huzuruna bir kıtlık yılında gelmiş ve zahiren kelime-i şehadet getirmişti; ancak inanmış değillerdi. Medine yollarını pisliklerle berbat etmiş, fiyatların yükselmesine sebep olmuşlardı. **Resulullah**a, (Biz sana yüklerimizle, ailelerimizle birlikte geldik. Başkaları seninle çarpıştığı gibi, biz de seninle savaşmadık. Bunun için bize zekât mallarından bir şeyler ver) demeye ve **Peygamber** efendimize minnet etmeye başlamışlardı. **Allahü teâlâ** da, onlar hakkında bu âyet-i kerimeyi indirdi. **Allahü teâlâ**nın, (Fakat teslim olduk deyin) buyurması, (Öldürülmek ve çoluk çocuğumuz esir alınmak korkusuyla teslimiyet gösterdik deyin) demektir. İşte bu, münafıkların vasfıdır; çünkü onlar kalble tasdik etmeden, inanmış görünmekle, ölüm ve esaretten kurtuldular. İmanın gerçeğiyle, kalble tasdiktir. Müslüman olduk demek, **Peygamber**in getirdiklerini zahiren kabul etmektir. Bu da ancak, dünyada kişinin kanını dökülmekten kurtarır. (Kurtubi)

Soru: Hristiyanlarla iman birliğimiz var diyen bir yazar, şunları yazıyor:

“Bir Alman Müslüman bana, (Sizler hep İslam’ı anlatıyorsunuz. Halbuki insanların ihtiyacı İslam’a değil, imanadır) dedi. Bir hoca da vaazında, (Yeryüzü bir kitaptır. Bitkiler, varlıklar da bu kitabın harfleridir, satırlarıdır. Bu kitabı iyi okuyan imanı öğrenir. Kâinatın bir yaratıcısı olduğunu anlar. Bitkiler çamur yer bize meyve verir. Hayvanlar ot yer, bize et verir, süt verir. Bunların bir yaratıcısı olduğunu düşünmek imandır) dedi. Bu hoca gibi kimse imanı anlatmıyor, herkes, imanı değil hep İslam’ı anlatıyor. Kaybımız da buradan oluyor.”

Şimdi soruyorum: İslam’ı anlatmak kayıp mıdır? İnsanların İslam’a ihtiyacı yok demek küfür değil midir? İman İslam’dan farklı mıdır?

CEVAP:

Sadece Allah’ın varlığını anlatmak iman değildir. Bir Yahudi de, bir Hristiyan da Allah’ın varlığına inanır. Çünkü kâinattaki her şey, bütün fen ilimleri, Allah’ın varlığını göstermektedir. İnsan akli ile bir yaratıcının olduğunu bilebilir. Ama Allah’a nasıl iman edileceğini, nasıl ibadet edileceğini bilemez. Bunun için İslamsız iman olmaz. İman Amentü’de bildirilmiştir. Amentü’deki altı esastan biri eksik olursa o iman olmaz. Sadece kâinat kitabını okumakla iman edilmiş olmaz. İmanın altı esasını anlatmak da yetmez. Elde edilen iman muhafaza edilmezse iman anlatmanın ne önemi var?

İmanı muhafaza edebilmek için iki şey lazımdır:

1- Doğru imana yani **Ehl-i sünnet** itikadına sahip olmak.

2- Salih amellere sarılmak.

İman, muma benzer, ibadetler mum etrafındaki fener gibidir. Mum ile birlikte fener de, İslamiyet’tir. Olmazsa fener, mum çabuk söner. İmansız İslam olmaz, İslam olmayınca, iman da yoktur. Bunun için Kur’an-ı kerimde, (İman edip salih amel işleyenler) ifadeleri geçmektedir. Demek ki imanı muhafaza edebilmek için, salih ibadetlere sarılmak şarttır. Bunun için de fıkhi iyi bilmek gerekir. Bilmeden yapılan ibadet boşa gider, hem de iman muhafaza edilemez. **Hadis-i şerif**lerde buyuruldu ki:

(Dinin temel direği, fıkhi bilgisidir.) [**Beyheki**]

(Allah indinde en üstün kimse fakihdir.) [M.Zühdiyye] (Fakih = fıkhi bilen)

(İbadetlerin en kıymetlisi fıkhi öğrenmek ve öğretmektir.) [İbni Abdilberr]

(Âlimlerin en hayırlısı fakihlerdir.) [İ.Maverdi]

(Fıkhi bilmeden ibadet eden, gece karanlıkta bina yapıp, gündüz yıkana benzer.) [**Deylemi**]

Resulullah efendimiz fıkhi böyle överken, fakih için, Allah indinde en üstün kimse ve fıkhi için de, en kıymetli ibadet buyururken, fıkha ihtiyacımız yok diye fıkhi kötülemek elbette küfür olur.

İmam-ı a’zam hazretleri fıkhi için (lehine ve aleyhine olanı bilmektir) diyor. Kârını zararını bilmeden iş yapana deli denir. Dinde de kârını zararını bilmemek felakettir. Fıkhi bilmeden ibadet yapılamaz, iman da korunamaz. Allah’ın varlığını ispata çalışmakla da iman kurtarılmaz. Küfre düşürücü söz ve hareketleri bilmeyen her zaman küfre düşer. Mesela Allah düşünür demek veya İslamiyet bir düşünce sistemidir demek, ilahi şuur demek

küfürdür. **Allahü teâlâ**, (İman edip salih amel işleyenler hariç herkes zarardadır) buyurdu. (Asr suresi)

Bir dinsiz de, kâinata bakarak bir yaratıcıyı kabul edebilir. Onun için sadece Allah'ın varlığını kabul etmek iman olmaz. İman kalb ile olur. İslam kalb ve dil ile birlikte olur. İman kalbe mahsustur. İslam ise, kalbin, dilin ve bedeninin hepsine mahsustur. İman, altı şeyi öğrenip, bunlara inanmak demektir. İman eden, dinin emirlerine uyarak Müslüman olur. Cennete girme şartı müslüman olmaktır. İslam'ı bilmek ve uymak şarttır. Bir âyette, (Allah indinde hak din ancak İslam'dır) buyuruluyor. Yoksa İslamiyet niye geldi? Hâşâ **Allahü teâlâ** İslam'ı lüzumsuz yere mi gönderdi?

Soru: İmanın şartlarıyla İslam'ın şartları farklı olduğuna göre, imanla İslam farklı değil mi?

CEVAP:

Hayır, farklı değildir. Âdem aleyhisselamdan beri, **Allahü teâlâ** yüzlerce hak din gönderdi. Hepsinin imanı müşterek idi. İmanda ayrılık olmaz. Bütün dinlerde imanın şartları, Amentü'nün esasları aynı idi. Şimdi, yediye çıkaranlar, beşe indirenler varsa da kıymetsizdir. Kalble, bedenle yapılması ve sakınılması lazım olan şeyleri farklı olduğundan, her dinin Müslümanlıkları da ayrıdır. Mesela âhir zaman **Peygamber**inin bildirdiği İslamiyet'te, İslam'ın şartı beş iken, diğer dinlerde farklı idi. Daha az veya daha çoktu. Mesela Musevilikte, İsevilikte hacca gitmek şartı yoktu. Namaz vakitleri ve rekât sayıları değişti. Ama imanın şartında değişiklik yoktu, çünkü iman edilecek hususlar zamanla değişmez. İman, muma benzer. Dinin emir ve yasakları, mum etrafındaki fener gibidir. Mumla birlikte fener de, İslamiyet'tir. İmansız, İslam olamaz. İslam olmayınca, iman da yoktur.

Mümin ve Müslüman

Soru: Kur'anda bir âyette, (Müslüman olarak can verin) dendiği halde, başka bir âyette ise, (Müminler kardeştir) deniyor. Bu, müminle Müslümanın farklı olduğunu gösterir mi?

CEVAP:

Göstermez. İslam âlimleri, (Her mümin Müslümandır, her Müslüman mümindir) buyuruyor. Kelime olarak mümin, iman eden, imanın altı şartını kabul eden kimse demektir. Müslüman da, İslam'ın beş şartına inanan kimse demektir. Bir kimse, imanın altı şartına inanıp da İslam'ın beş şartına inanmazsa o kimse mümin de, Müslüman da olmaz. Tersine, bir kimse de İslam'ın beş şartına inansa, imanın altı şartına, hatta birine bile inanmasa, mümin de, Müslüman da olmaz.

İmam-ı Kurtubi hazretleri tefsirinde, (Müslüman olarak can verin) mealindeki âyet-i kerimenin, (Müminler olarak can verin) demek olduğunu bildiriyor. (Müminler kardeştir) mealinde âyet-i kerimenin tefsirinde ise, (Müslümanlar kardeştir) anlamına da geldiğini bildiriyor. **Peygamber** efendimiz de bu âyet-i kerimeleri, aynı şekilde açıklamıştır. Bu konudaki hadis-i şeriflerden birkaçı şöyledir:

(Müslümanlar kardeştir. Takva hariç, biri ötekinden üstün değildir.) [Taberani]

(Müslüman Müslümanın kardeşidir, ona zulmetmez, yardım eder.) [Buhari, Müslim]

(Müslüman Müslümanın kardeşidir. Kardeşine sattığı malın kusurunu gizlemesi helâl olmaz.) [Müslim]

(Müslüman kardeşini evinde ziyaret edip, yemeğinden yiyen, yemek yedirenden daha fazla sevab kazanır.) [Hatib]

(Müslüman kardeşine üç günden fazla dargın durmak helâl değildir.) [Ahmed]

(Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını gideren, hac ve umre sevabı kazanır.) [Hatib]

İslamiyet teslimiyettir

Soru: İslamiyet'in kelime manası nedir?

CEVAP:

İslamiyet, sulh ve sükûn içinde **Allahü teâlâ**ya tam bir teslimiyet demektir. Teslimiyeti tam olmayanlar başarısız olur. Kalıbıyla, kalbiyle, diliyle teslim olmayan hakiki Müslüman olamaz.

Allah var demek yeter mi?

Soru: Bazıları, bütün ömürlerini Allah'ın varlığını ispat etmekle geçirmekte, (Asıl maksat iman olduğuna göre, Allah'ın varlığını ispat ile uğraşmak, ibadetle, fıkıh ilmi ile meşgul olmaktan daha iyidir) diyerek, her zaman, bitkilerin, insan ve hayvanların anatomisini incelemek suretiyle imanı kuvvetlendirmek gerektiğini söylüyorlar. Allah'a inanan insan için devamlı bunlarla meşgul olmak uygun mudur?

CEVAP:

Asla uygun değildir. Allah'a inanan kimsenin, Allah'ın sıfatlarını da bilmesi gerekir. Bilmezse veya yanlış bilirse, Allah'a inanmış sayılmaz. **Allahü teâlâ**ya sıfatları ile inanan kimsenin, kendisine gereken ibadet bilgilerini öğrenmesi farz olur. Fıkıhı bırakıp da, Allah'ın varlığını ispat ile uğraşması çok yanlıştır.

Fıkıh ilmi ise, nakli esas alan doğru bir ilmihâl kitabından öğrenilir. Bir Müslümanın, imanını ehl-i sünnet itikadına göre düzelttikten sonra, iman gereği olan amellerini ilmihâle uygun yapması gerekir. Ayrıca imanını tehlikeye düşürecek iş ve sözlerden de uzak durmalıdır. Çünkü iman ne kadar kıymetli ise, zıddı olan küfür de o kadar kötüdür.

İman bilgilerini anlatan kelim ilmini akıl ve nakil ile ispat edecek ve sapıklara, dinsizlere anlatacak kadar okumak farz-ı ayn olup, bundan fazlasını öğrenmek ancak din âlimlerine gerekir. Başkalarına caiz değildir. Başkaları bu ilimle meşgul olursa, bâtil yollara kayar, zındık olur.

İslam âlimleri buyuruyor ki:

İlmi kelim ile uğraşıp sapıtmak yanında, büyük günah işlemek hafif kalır. **Ehl-i sünnet** itikadını iyi öğrenmeden önce, ilmi kelim ile uğraşmanın zararı bilinseydi, kelim ilmi ile uğraşmaktan, aslandan kaçır gibi kaçınılırdı. (İmam-ı Şafii)

Kelim ilmi ile uğraşan hep şüphe içindedir. (İmam-ı Ahmed)

Resulullah, Fıkıhı teşvik etti. Kelamı men etti. (Hadika)

Fıkıhı öğrenmek her Müslümana farz-ı ayndır. (İbni Âbidin)

Tasavvuf sayesinde iman sağlamlaşır, şüphe getiren tesirlerle sarsılmaz. Akıl ile, delil ve ispat ile kuvvetlendirilen iman böyle sağlam olmaz. (İmam-ı Rabbani)

İman bilgilerini, ihtiyaçtan fazla öğrenmek caiz değildir, bid'atlerin yayılmasına sebep olur. (Hindiyye)

Bir kimse, Allah'a, ahiret gününe inansa, **Peygamber**lerden sadece birine inanmasa kâfir olur. Çünkü **Allahü teâlâ**, kendisine inanmaktan başka, bütün peygamberlere inanmak gerektiğini bildirmiştir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Onlar, sana ve senden önce gönderilen kitaplara ve peygamberlere ve ahiret gününe iman ederler.) [**Bakara** 4]

Amentü'deki 6 esastan birini inkâr eden kâfir olur. Sadece Allah var demek kâfi değildir. Gayrimüslimlerden de Allah var diyenler çoktur. Mümin olmaları için bütün **Peygamber**lere inanmaları gerekir. Yahudiler ve Hristiyanlar, **Muhammed** aleyhisselama inanmadıkları için kâfir oldular. Bir Müslüman da, Amentü'de bildirilen 6 esastan birini, mesela kaderi inkâr etse, kâfir olur, bütün iyi amelleri yok olur. İman esasları, **Allahü teâlâ**nın kesin emridir, olmazsa olmazlardandır. Samimi olanlar, yani akıl, ilim, insaf sahipleri için, **Allahü teâlâ**nın emrini, yani iman esaslarını kabul etmekten daha makul, bir şey yoktur. Aksi, şeytanın, cahilliğin, inadın insanı kâfirliğe götürdüğü bâtil bir yoldur.

Sadece Allah var demek

Soru: Sadece Allah'ın varlığını ispat etmeye çalışan insanlar ve kitaplar var. Kimileri bu kitaplardan başka kitap okumuyor. Sadece Allah vardır demek ve Allah'ın varlığını bilmek Müslüman olmak için yeterli midir?

CEVAP:

Birçok gayrimüslim, kâinata bakarak bunun bir yaratıcısı olduğunu rahatça anlayabiliyor, Allah vardır diyebiliyor. Böyle demekle Müslüman olamaz. Müslüman olmak için Amentü'de bildirilen altı esasa inanmak şarttır. Birini bile kabul etmeyen Müslüman olamaz. Hep Allah'ın varlığını ispat eden kitaplar okumak, hikmeti bilinmeyen bazı şeylerle karşılaşınca, bir şüphe hâsıl olmasına sebep olur. Bu da insanı küfre sürükler. Bu işlerle uğraşan yazarlar, (İslam düşüncesi, ilahi şuur, Allah'ın görüşü) gibi küfür sözleri söylemekten çekinmezler, çünkü bunlar, akaid ve fıkıh bilmezler. Küfre düşmeleri çok kolay olur. Böyle kitapları okuyan da, hangi sözlerle küfre düşüleceğini bilmez. Onun için fıkıh ve akaid bilgisini de öğrenmek şarttır.

Allah'a inanan, itikadını **Ehl-i sünnete** göre düzelttikten sonra, fıkıhı iyi bilmelidir. Bilmezse ibadetlerini yanlış yapar, ibadetleri boşa gitmekle kalmaz, bid'at işler. Yanlışları ve bid'atleri onu küfre kadar sürükleyebilir.

Doğru Müslüman olmak için tasavvuf ilmini, ahlak bilgilerini öğrenmek de şarttır. Fıkıh ilminden habersiz, ahlak ilmini bilmeyen kimse, itikadı da **Ehl-i sünnete** uygun değilse, sabahtan akşama kadar, Allah vardır, birdir diye bağırırsa, 99 delille Allah'ın varlığını ispata kalksa, hiç kıymeti olmaz.

İbni Sakka isimli bir âlim, Allah'ın varlığını akılla ispata kalkardı. Akla çok önem verirdi. Allah'ın varlığını, birliğini 99 delil ile ispat ederdi. Zamanla aklının almadığı konular da çıktı, şüpheleri arttı, bocalamaya başladı. Nizamiye Medresesi'nde vaaz eden Yusuf-i Hemedani hazretlerine bir şey sordu. O da (Otur, senin sözünden küfür kokusu geliyor) buyurdu. İstanbul'a elçi olarak gidince, Hristiyan oldu. Hristiyan olduktan sonra da, 100 delil ile Allah'ın 3 olduğunu ispata kalkıştı. (F. Hadisiyye)

Günümüzde Allah'ın varlığını çeşitli delillerle ispata kalkanlar, İbni Sakka'dan farksızdır. Hristiyanlığı hak din biliyorlar. Papazları takva sahibi görüyorlar. Müslüman olmayan takva sahibi olur mu hiç? Ehl-i kitabın hepsi kâfirdir. Bir âyet-i kerime meali şöyledir:

(Ehl-i kitab [Yahudi ve Hristiyan] veya müşrik olan bütün kâfirler, Cehennemde ebedi kalırlar.) [Beyyine 6]

Allah'ın rahmeti lüzumsuz değildir

Soru: Bir arkadaş, "iman etmek için kelime-i şهادetteki **Muhammed**ün **Resulullah**a lüzum yok, la ilahe illallah demek yetiştir" dedi. İslam'ın birinci şartında kelime-i şهادette **Muhammed**ün **Resulullah** yok mudur? Amentü'nün sonunda, (Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne **Muhammed**en abdühü ve resulühü) demiyor muyuz? Böyle iman sahih midir? Kelime-i şهادetin manası nedir?

CEVAP:

Kelime-i şهادetin manası şudur:

(Ben şهادet ederim ki, yani görmüş gibi bilirim ve bildiririm ki, Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şهادet ederim ki, **Muhammed** aleyhisselam Onun kulu ve resulüdür.)

Peygamberlere iman, imanın şartıdır. Bunlardan birine bile inanmayan Müslüman olamaz. Mesela Hazret-i Âdem peygamber değil diyen Müslüman değildir.

(**Muhammed**ün **Resulullah**a lüzum yok) demek, İslamiyet'in bildirdiği şeylere inanmayın demenin başka şeklidir. Çünkü, (**Muhammed**ün **Resulullah**a lüzum yok) demek, hâşâ **Allahü teâlâ**yı cahillikle itham etmek olur. Lüzum olmasaydı, Kelime-i şهادette, tehiyyatta, ezanda, âyet-i kerimelerde, hadis-i kudsilerde defalarca hiç bildirilir miydi?

İnanmak tabirinin bir manası da beğenmek demektir. Dinde bildirilen bir hususa inandığı halde, beğenmeyenin imanı gider. Mesela sünnet olan sakal-ı şerife inandığı halde, beğenmeyen dinden çıkar. Nerde kaldı ki, dinin sahibini, peygamberini beğenmeyen müslüman olabilsin.

(**Muhammed**ün **Resulullah**a lüzum yok) demek, Allah'ın rahmetine lüzum yok demek midir yoksa Allah'a da, Kur'ana da, **Peygamber**e de inanmayın demek midir? Kur'an-ı kerim baştan sona kadar **Resulullah** efendimizi övmektedir. Bu konudaki üç âyet-i kerime meali şöyledir:

(Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.) [Enbiya 107]

(De ki, ey insanlar, ben, Allah'ın hepiniz için gönderdiği Resulüyüm.) [Araf 158]

(Biz seni bütün insanlara müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanların çoğu bunu bilmez.) [Sebe 28]

Resule uymak şarttır

(**Muhammed**ün **Resulullah**a lüzum yok) demek, **Resulullah**a uymaya lüzum yok demek midir? **Allahü teâlâ** defalarca, **Muhammed** aleyhisselama iman edip uymayı emrediyor, uymayan Müslüman olamaz, kâfir olur buyuruyor. Birkaç âyet-i kerime meali şöyledir:

(Resulüme uyun ki, doğru yolu bulun!) [Nur 54]

(De ki, "Allah'a ve **Peygamber**e itaat edin! Eğer [uymayıp] yüz çevirirlerse, [kâfir olurlar] Elbette Allah kâfirleri sevmez.) [Al-i İmran 32]

(Allah ve Resulü, bir işte hüküm verince, artık inanmış kadın ve erkeğe, o işi kendi isteğine göre, tercih, seçme hakkı kalmaz.) [Ahzab 36]

Dinde on esas

Taberani'de bildirilen bir hadis-i şerifte, İslamiyet'in şu on esastan biri noksan olan kimsenin, zararda olduğu bildirilmektedir:

1- La ilahe illallah, Muhammedün resulullah demek

Müslüman olmak için, bu kelime-i tevhidi, inanarak söylemek gerekir. Müslüman olan bir kimseye, ilk önce (La ilahe illallah, **Muhammed**ün resulullah) kelimesinin manasını bilmek ve inanmak farzdır. Bu kelimeye, Kelime-i tevhid denir. Kısaca manası, (Allah'tan başka ilah yoktur. **Muhammed** aleyhisselam da Onun Resulüdür) demektir. **Resulullah**a inanmak demek, Onun bildirdiklerinin tamamını kabul etmek, inanmak ve hepsini beğenmek demektir.

Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Amellerin kıymetlisi La ilahe illallah demektir.) [Hakim]

(La ilahe illallahı çok söyleyerek imanınızı tazeleyin!) [Taberani]

(La ilahe illallah diyen bela ve sıkıntılardan kurtulur.) [Bezzar]

2- Namaza devam etmek

Namazı doğru kılan, **Allahü teâlâ**nın sayılamayacak kadar çok olan bütün nimetlerine şükretmiş sayılır. Nitekim, (Namaz, şükürün bütün aksamını camidir) buyuruluyor. Namaz dinin direğidir, terk eden dinini yıkmış olur. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(İman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve zekât verenlerin mükafatları Rableri katındadır. Onlar için korku ve üzüntü yoktur.) [Bakara 277]

3- Zekât vermek

Kur'an-ı kerimde, zekât çok yerde namazla birlikte emredilmiştir. **Hadis-i şerif**lerde buyuruluyor ki:

(Allah'a ve Resulüne inanan, malının zekâtını versin!) [Taberani]

(Zekât vermekle müslümanlığınız mükemmel hâle gelir.) [Bezzar]

(Zekât vermeyene **Allahü teâlâ** lanet eder.) [Nesai]

4- Oruç tutmak

Ramazan ayında, bir ay oruç tutmak farzdır. (Bakara 185)

Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Oruç tutan dostum, tutmayan ise düşmanımdır.) [Beyheki]

(Ramazan orucunu tutup ölen, Cennete girer.) [Deylemi]

5- Haccetmek

Mekke-i mükerreme şehrine gidip gelinceye kadar, geride bıraktığı çoluk-çocuğunu geçindirmeye yetişecek maldan fazla kalan para ile oraya gidip gelebilecek kimsenin, ömründe bir kere, Kâbe-i şerifi tavaf etmesi ve Arafat'ta durması farzdır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Yoluna gücü yetenlerin Beytullahı haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.) [A.İmran 97]

Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

(Hacı kabul olanın, bütün günahları affolur.) [Beyheki]

(Hac yolunda harcanan mal için, yediyüz misli sevap verilir.) [Beyheki]

(Hac etmek için Mekke'ye giderken ve oradan dönerken ölene, ahirette terazi kurulmaz, hesaba çekilmez ve günahları affedilir.) [İsfehani]

6- Cihad etmek

Önemli bir ibadettir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Allah yolunda cihad edin ki, kurtuluşa eresiniz.) [Maide 35]

Hadis-i şeriflerde de buyuruluyor ki:

(İnsanların en üstünü, canı ve malı ile Allah yolunda cihad edendir.) [İ.Ahmed]

(Cihadın en faziletlisi, farzları ifa etmektir.) [Taberani]

7- Emr-i maruf

İyiliği emretmek, yaymak demektir. **Hadis-i şerifte** buyuruluyor ki:

(İmkânı var iken, emr-i maruf ve nehy-i münker yapmayan bizden değildir.) [Tirmizi]

8- Nehy-i münker

Kötülükten sakındırmak demektir. **Hadis-i şerifte** buyuruluyor ki:

(Şehitten üstün mücahid, emr-i maruf ve nehy-i münker yapandır.) [İ.Gazali]

9- Cemaate katılmak

Birlikte rahmet, ayrılıkta azab-ı ilahi vardır. **Hadis-i şerifte** buyuruluyor ki:

(Cemaatten ayrılan yüzüstü Cehenneme düşer.) [Taberani]

10- Taat

Allahü teâlânın beğendiği şeylerdir. Bunları yapan müslüman sevaba kavuşur. **Allahü teâlâ**nın beğendiği şeylerin hiçbirini yapmayan kimse, elbette büyük zarara uğrar.

Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Beni [taatile] zikredin ki, ben de sizi [rahmetle] zikredeyim) [**Bakara** 152]

Hadis-i şerifte de buyuruluyor ki:

(**Allahü teâlâ**, taatten gafil olan kimseyi sevmez.) [**Deylemi**]

Zerre iman ne demek?

Soru: Hiçbir iyilik ve ibadeti olmayan günahlar içinde yüzen bir kimse, ihlâsla kelime-i şehadeti söylese ve o hâl üzere ölse cennete gider mi?

CEVAP:

Günahlar içinde yüzüp ibadetten uzak kimsenin imanla ölmesi çok zordur. Ancak imanla ölebilirse, günahlarının cezasını çektikten sonra elbette Cennete gider.

İbadeti ve iyiliği küçük görmemelidir. Basit sandığımız bir iyilik kurtuluşumuza sebep olabilir. Bir hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Ömründe hiç hayır yapmayan bir Müslüman, [başka Müslümanların ayağına batmasın diye] bir dikeniyi yoldan kaldırdı. Onun bu işi, Allah indinde makbul oldu ve Cennete gitti.) [**Ebu Davud**]

Soru: Zerre iman olan Cennete mutlaka girecek deniyor. Zerre iman nedir?

CEVAP:

Amentü'deki altı esasa inanan, **Peygamber** efendimiz ne bildirdiyse hepsine inandım, beğendim, hepsini kabul ettim diyen kimse, zerre imana kavuşmuş demektir.

Allah'ın rahmeti geniştir, **Muhammedün Resulullah** demeye lüzum yok dense, İslamiyet ile alaka kesilir, zerre iman hasıl olmaz. Bir hadis-i şerif meali:

(Lâ ilahe illallah **Muhammedün Resulullah** diyerek, kalbinde zerre kadar iman olan kişi ateşten çıkar.) [**Buhari**, Müslim, **Tirmizi**]

İmanın altı şartına inanılsa, içinden birine, mesela **Peygamber**lerden birine inanılmasa, hatta bir farzı, bir sünneti beğenmese, o kimse mümin olamaz. Yani imanın altı şartına inanmamış olur.

Zerre imanla ölebilmek için de haramlardan kaçmaya, ibadetleri yapmaya çalışmalıdır. Çünkü işlenen günahlar iman nurunu söndürebilir, yani o insanı küfre sürükleyebilir.

Soru: Kelime-i şehadeti söyleyip imanla ölen herkes mutlaka Cennete girecek midir?

CEVAP:

Zerre imana sahip olan elbette girecektir. Ancak, ibadet etmeyen ve günahlardan kaçınmayan imanını muhafaza edemez, küfre düşer. Muhafaza edebilen ise muhakkak Cennete girer.

Hazret-i Muaz anlatır:

Resulallah, (Ya Muaz, **Allahü teâlâ**nın, kulları üzerine ve kulların **Allahü teâlâ** üzerine hakkı nedir) buyurdu. Ben de, (Allah ve Resulü daha iyi bilir) dedim. (**Allahü teâlâ**nın kulları üzerine hakkı, Allah'a [Onun bildirdiği gibi inanarak, beğenerek] ibadet etmeleri ve Ona şerik koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerine hakkı da, Ona şerik koşmayı azap etmemesidir) buyurdu. (Ya Resulallah insanlara bu müjdeyi vereyim mi?) diye sorunca, (Hayır, buna güvenirlere de iyi işlerden vazgeçebilirler [diğer emir ve yasaklara riayet etmeyip felakete düşebilirler]) buyurdu. (Buhari, Müslim, Tirmizi)

Resulullah, (Allah'tan başka ilah olmadığına, **Muhammed**'in Allah'ın Resulü olduğuna ihlasla şahadet eden [bunu muhafaza edip müslüman olarak ölen] herkese, **Allahü teâlâ** ateşi haram kıldı) buyurunca, (Ya Resulallah bunu insanlara haber vereyim mi?) dedim. (O zaman buna güvenirlere de iyi işlerden vazgeçerler) buyurdu. (Buhari, Müslim, Tirmizi)

Hazret-i Muaz, bildiği şeyi gizlemek günahından kurtulmak için bunu vefatından az önce haber verdi.

Soru: Büyük günah işleyen müminler de Cennete girecek midir?

CEVAP:

Şefaate kavuşursa hiç Cehenneme girmeden Cennete girecektir. Şefaate büyük günahlar için olacaktır. Zerre imanı olan kıyamette büyük nimete kavuşacaktır. **Peygamber** efendimiz, yemin ederek şöyle buyuruyor:

(Şunları yeminle söylüyorum:

1- Facir olan [çeşitli günahlar işleyen], maişetini kazanmaktan da ahmak olan mümin Cennete girecektir.

2- Günahları sebebiyle Cehennem ateşi yakmış olan da Cennete girecektir.

3- Kıyamette **Allahü teâlâ** hiç kimsenin hatırına hayaline gelmeyecek şekilde müminleri affedecektir.

4- **Allahü teâlâ**, öyle çok mağfiret edecek ki, İblis bile acaba ben de affolacak mıyım diye başını kaldıracaktır.) [Beyheki]

(Şunlar kimde bulunursa **Allahü teâlâ**, onun vücudunu Cehenneme haram eder, onu şeytandan ve nefsinden korur. Nefsi [günah olan] bir şeye heves ettiği halde nefesine hakim olup, onu yapmayan ve nefsi, [hayırlı bir şeyi, bir ibadeti] yapmak istemediği halde onu yapan, nefsinin şehvet ve gazabına hakim olur. Şunlar da kimde bulunursa, **Allahü teâlâ** onu rahmetine gark ederek Cennetine koyar: Bir yoksulu barındırmak, zavallı birine acımak, hizmetçiye iyi muamele etmek, ana ve babasına infak etmek.) [Deylemi]

İslamiyet'ten haberi olmayanlar

Soru: Dağda, çölde, mağarada, ormanda veya ıssız bir adada kalıp din, peygamber diye bir şey işitmemiş kimse, akılla Allah'ın varlığını bulursa veya bulamazsa, hükmü nedir?

CEVAP:

Denilen yerlerin birinde yaşayıp da, dinden haberi olmayanlar, imanlı olmadıkları için Cennete girmezler. Allah'ı, Cenneti, Cehennemi duymadığı ve inkâr etmediği için

Cehenneme de girmezler. Dirildikten ve hesaptan sonra, bütün hayvanlar gibi, bunlar da yok edilir, bir yerde sonsuz kalmazlar. (Mektubat-ı Rabbanî, Feraid-ül fevaid)

Dağda, çölde yaşayıp da **Peygamber**leri işitmemiş olana Şahik-ul-cebel denir. Bunlar mazurdur. **Peygamber**lere inanmaları emredilmedi. (İsbat-ün-nübüvve)

Peygamberi işitmeyen kimse, **Allahü teâlâ**nın var ve bir olduğunu düşünüp, yalnız buna iman eder ve **Peygamberi** işitmeden ölürse, Cennete girer. (H.L.O. İman)

Buhara âlimleri, İmam-ı Eşari'nin bildirdiği gibi, (**Peygamber** gönderilmeden, tebliğ yapılmadan önce teklif yapılmaz) dediler. Tercih edilen kavil de budur. Bu âlimler, (Yerleri ve gökleri ve kendini gören, akli başında bir kimsenin **Allahü teâlâ**nın varlığını anlamaması özür olmaz) sözünden maksat, **Peygamber**lerin sözlerini işittikten sonra, anlamaması özür olmaz demektir, dediler. (Redd-ül-muhtar)

İmam-ı Rabbanî hazretleri buyuruyor ki:

Akılla **Allahü teâlâ**nın varlığını, birliğini bilmek gerektiğini söyleyen âlimler olmuştur. **Allahü teâlâ**, akli, hakkı batıldan ayırmak için yaratmışsa da, hak yol bildirilmedikçe akıl, bunu yalnız başına bulamaz. **Peygamber**leri duymamış kimse, ahirette kabahati kadar mahşer yerinde azap görür, herkesin hakkı verildikten sonra, bütün hayvanlar gibi yok edilir. (1/259)

Bir âyet-i kerime meali de şöyledir:

(Biz, bir resul göndermeden [dini tebliğ etmeden] önce azap etmeyiz.) [İsra 15]

Müslümanlığı duymayanlar

Soru: Müslümanlığı hiç duymayanlar cehenneme girecekler mi?

CEVAP:

İmam-ı Rabbanî hazretlerinin bir oğlu, babasına şöyle bir soru soruyor:

(Dağda yetişip, hiçbir din duymayıp, puta tapan müşrikler, Cehennem'de sonsuz kalmazsa, Cennet'e girmesi gerekir. Bu da olamaz, çünkü müşriklere Cennet haramdır, yani yasaktır. Âhirette Cennet ile Cehennem'den başka yer de yoktur. **Araf**'ta kalanlar, bir müddet sonra Cennet'e gidecektir. Sonsuz kalınacak yer, Cennet veya Cehennem'dir. Bunların yeri neresidir?)

İmam-ı Rabbanî hazretleri şöyle cevap veriyor:

Kıymetli yavrum, bu suali hâletmek için, (Kıyamette, **Peygamber** efendimiz, bunları dine davet eder. Kabul eden Cennet'e, etmeyen Cehennem'e sokulur) diyenlerin sözü, bu fakire iyi gelmiyor, çünkü âhiret, mükâfat yeridir, hesap yeridir. Emir yeri, iş yeri değildir ki, oraya peygamber gönderilsin. Çok zaman sonra, **Allahü teâlâ** merhamet ederek, bu meselenin hâllini ihsan eyledi. Şöyle bildirdi ki, bu müşrikler, Cennet'e de, Cehennem'e de girmeyecek, âhirette dirildikten sonra, hesaba çekilip, kabahatleri kadar mahşer yerinde azap çekeceklerdir. Herkesin hakkı verildikten sonra, bütün hayvanlar gibi, bunlar da yok edileceklerdir. Herkesin akli, birçok dünya işlerinde bile şaşırıp yanılırken, iyiliği, merhameti sonsuz olan sahibimizin, peygamberleriyle haber vermeden, yalnız akılları ile bulamadıkları için, kullarını sonsuz olarak ateşte yakacağını söylemek, bu fakire ağır geliyor. Böyle

kimselerin sonsuz olarak Cennet'te kalacaklarını söylemek, nasıl çok yersizse, sonsuz azap çekeceklerini söylemek de, öyle yersiz oluyor. O hâlde, cevabın doğrusu, bize bildirilendir. Yani mahşer günü, hesapları görüldükten sonra yok edileceklerdir. (1/259)

Elbette müminim

Soru: İlmihal'de, son nefesteki imanı söylerken de (Elbette müminim) demeli deniyor. Bunun doğru olduğunda şüphe etmiyoruz; ancak buradaki inceliği anlayamadık, gaybdan haber vermek gibi anlaşılıyor. Son nefesi kast ederek elbette müminim demenin açıklaması nasıldır?

CEVAP:

İlmihal'de, İmam-ı Rabbani hazretlerinden şöyle naklediliyor:

Mümin misin diye sorulunca, İmam-ı a'zam Ebu Hanife, (Ben hak olarak, yani elbette müminim demelidir) diyor. İmam-ı Şafii ise, (İnşallah müminim demeli) diyor. Bu ikisi arasındaki fark, yalnız sözdedir. Çünkü şimdiki iman söylenirken, elbette müminim, demeli, son nefesindeki iman söylenirken, inşallah, o zaman da müminim demelidir. Fakat inşallah diyerek şarta bağlamaktansa, her zaman, elbette demek, daha ihtiyatlı ve daha uygundur. (1/266, 2/67, 3/17)

Şafiiler son nefesi kast ederek, (İnşallah mümin olarak öleceğim) demek istiyorlar. Elbette insan son nefesini bilemez. Çünkü imanlı yaşar kâfir olarak ölebilir, kâfir olarak yaşar sonunda iman eder, mümin olarak ölebilir.

Biz Hanefiler de, (Bu imanımı muhafaza edebilirim, elbette mümin olarak ölürüm) diyoruz. (Elbette imanlı öleceğim) demiyoruz, (Bu imanım devam ederse elbette imanlı ölürüm) diyoruz. Burada, son nefese kadar imanımızdan şüphe etmiyoruz diyoruz, elbette imanlı öleceğiz demiyoruz.

Soru: Şafiiler, elbette müminim demiyorlar da, niçin inşallah müminim diyorlar? İnşallah ne demektir?

CEVAP:

İnşallah, Allah izin verirse, Allah nasip ederse manasına, bütün işlerini **Allahü teâlâ**nın dilemesine havale etmek için söylenen sözdür.

İmam-ı Gazali hazretleri, Şafiilerin niye inşallah dediklerini açıklarken buyuruyor ki:

Şu dört husustan dolayı Şafiiler inşallah diyorlar:

1- Ben elbette müminim, ben elbette âlimim demek kendini övmek sayılmasından korkarak inşallah demişlerdir. Çünkü hikmet ehli bir zata sormuşlar, doğru olduğu halde, çirkin olan şey nedir diye, o da, (Doğru olarak da, kişinin kendisini övmesi çirkindir) buyurmuştur.

Bir kimseye doktor musun, âlim misin diye sorulunca, doktorluğu kesin olduğu halde, sırf övünmemek için, inşallah doktorum demesi yanlış olmaz.

Bir âyet-i kerime meali:

(Kendinizi tezkiye etmeyin, temize çıkarmayın, övünmeyin.) [Necm 32]

Bir hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Âlimim diyen cahildir.) [Taberani] (Âlim övünmez, övünen, gerçek âlim olamaz.)

2- Her zaman Allah'ın adını anmak için inşaallah denir. Bir âyet-i kerime meali:

(Bir işi inşaallah demeden yarın yapacağım deme.) [Kehf 23, 24]

Sadece şüpheli şeylerde değil, kesin olan şeylerde de inşaallah denir. Bir âyet-i kerime meali:

(İnşallah Mescid-i harama gireceksiniz.) [Fetih 27]

Bunu bizzat **Allahü teâlâ** bildiriyor. Siz Mekke'yi fethedeceksiniz buyuruyor. İnşallah demeyi öğretmek için böyle bildiriyor. **Peygamber** efendimiz de, ölmek kesin olduğu halde, inşaallah öleceğiz diyor. Mezarlığa uğrayınca buyuruyor ki:

(Esselamü aleyküm, ey müminler diyarı, inşaallah biz de sizlere ulaşacağız.) [Müslim]

3- Hakiki imana kavuşmuş, kâmil iman sahibine de, imanı zayıf olana da mümin denir. Kâmil mümin anlamında inşaallah müminim diyorlar. Burada inşaallah demeleri ben mümin değilim demek değildir. Kâmil mümin, gerçek mümin olurum inşaallah anlamındadır. Bir âyet-i kerime meali:

(İşte bunlar, gerçek müminlerdir.) [Enfal 4]

Bir kimse kendisinin kâmil mümin olup olmadığında şüphe etmesi yanlış değildir. Bu anlamda (İnşallah müminim) demek caiz olur. Burada mümin olmaktan şüphe edilmiyor, kâmil mümin olmaktan şüphe ediliyor. İman, ibadetle kâmil hâle gelir. Ancak ibadetlerimizin kâmil olduğunu bilemeyiz. İnşallah kâmil iman sahibiyim anlamında, (inşallah müminim) demek caiz olur.

4- Son nefeste imansız ölmekten korkulur. Hiç kimse garanti imanlı öleceğini bilemez. Eğer imansız ölürse bütün iyi amelleri yok olur. Amellerin kabul olması son nefeste imanlı ölmeye bağlıdır. Oruçlu kimseye kuşluk vakti oruçlu musun diye sorulsa, (Elbette oruçluyum) der. Ancak akşamdan önce orucu bozulursa, oruçluyum demesinin hükmü kalmaz ve yalancı sayılır. Orucun sahih olması için akşam ezanına kadar orucun bozulmaması şarttır. İmanın sahih olması için de son nefeste de imanlı olmak şarttır. Bir kimse, imanlı yaşar kâfir olarak ölebilir, kâfir olarak yaşar sonunda iman eder, mümin olarak ölebilir. Artık kâfir olarak yaşamasının hiç kıymeti kalmadığı gibi, imansız ölenin de mümin olarak yaşamasının hiç kıymeti olmaz. Ebüdderda hazretleri, (İmansız ölmekten korkmayan imansız ölür) buyuruyor. Bir âyet-i kerime meali:

(İşlerin akıbeti, sonucu Allah'a aittir.) [Hac 41]

İman, sahibini Cennete koyar. Oruç, Allah'ın hakkını öder. Akşama kadar devam etmeyip bozulan oruç, oruç sayılmayacağı, borcu ödeyemeyeceği gibi, son nefese kadar, devam etmeyen iman da, sahibini Cennete koyamaz. Bu, artık iman sayılmaz. İşte bu sebeplerden dolayı inşaallah müminim demişlerdir. Son nefeste de imanla ölürüm inşaallah anlamındadır. (İhya)

[Yukarıda, İmam-ı Gazali hazretlerinin bildirdikleri Şafii mezhebine göredir. Biz Hanefiler, (Elbette müminim) demeliyiz.]

İnanmak ihtiyaç mı?

Soru: İnsanlar niçin Allah'a inanmak ihtiyacı duyarlar?

CEVAP:

Bazı felsefeciler (İnsanda tapma ihtiyacı vardır. Bunun için de, ateşe, güneşe, puta tapanlar olmuştur) diyorlar. İşin aslı ise şöyle:

Allahü teâlâ, insana, iyiyi kötüden, hakkı bâtıldan ayırması için akıl vermiştir. Akıl, bir şeyin kendiliğinden olduğunu kabul etmez. Her şeyi bir sebebe bağlar. İnsanın ve insandaki organların ve tabiattaki düzenin yerli yerince yaratılmasını tesadüf olarak kabul edemez. Bunun gibi tabiatta bulunan canlı cansız her şeyin, bir yaratıcı tarafından yaratıldığını ister istemez kabul eder.

İnsanın kendi başına Allah'ı tanıması zor, hatta imkânsızdır. Tarih boyunca, **Allahü teâlâ**nın gönderdiği bir rehber olmadan, insan; kendisini yaratan büyük kudret sahibinin var olduğunu, akli ile anladı. Fakat Ona giden yolu bulamadı.

İnsanlar, yaratıcıyı önce etraflarında aradı. Kendilerine en büyük faydası olan güneşi, yaratıcı sanıp, ona tapmaya başladılar. Sonra büyük tabiat güçlerini, fırtınayı, ateşi, kabaran denizi, yanardağları ve benzerlerini gördükçe, bunları yaratıcının yardımcıları zannettiler. Herbiri için bir suret, alamet yapmaya kalktılar. Bundan da putlar doğdu. Böylece, çeşitli putlar çıktı. Bunların gazabından korktular ve onlara kurbanlar kestiler. Hatta, insanları bile bu putlara kurban ettiler. Her yeni olay karşısında, putların miktarı da arttı. İslamiyet'in başında Kâbe'de 360 put vardı.

Kısacası insan; Bir, ezeli ve ebedi olan **Allahü teâlâ**yı kendi başına bir türlü tanıyamadı. Bugün bile güneşe ve ateşe tapanlar vardır. Bunlara şaşmamalı! Çünkü rehbersiz karanlıkta doğru yol bulunamaz.

Kur'an-ı kerimde, (Biz, peygamber göndermeden önce azap yapıcı değiliz) buyuruldu.(İsra 15)

Allahü teâlâ; kullarına verdiği akıl ve düşünme kuvvetinin nasıl kullanılacağını onlara öğretmek, kendi birliğini onlara tanıtmak ve iyi işleri kötü, zararlı işlerden ayırmak için, dünyaya peygamberler gönderdi. **Peygamber**ler en büyük rehberlerdir. Ruh-ul beyan'da, **Zümer** suresinin, (Allah'tan başkasını dost edinenler, "Biz bunlara bizi Allah'a yaklaştırmaları için, bize şefaet etmeleri için tapıyoruz" derler) mealindeki 3. âyetinin tefsirinde deniyor ki:

(İnsan, kendisinin ve her şeyin yaratıcısını tanımaya elverişli olarak, yaratılmıştır. Yaratıcısına ibadet etmek ve Ona yaklaşmak arzusu, her insanda vardır. Fakat böyle elverişli olmanın ve bu isteğin kıymeti yoktur. Çünkü, nefis, şeytan ve kötü arkadaş, insanı aldatarak [yaratana ve kıyamete inanmayan birer dinsiz veya] müşrik yaparlar. Müşrik, **Allahü teâlâ**ya yaklaşamaz. Onu tanıyamaz. Şirkten uzaklaşıp, tevhide sarılarak hasıl olan tanımak, kıymetlidir. Bunun alameti, peygamberlere ve kitaplarına inanmak ve bunlara uymaktır. İnsan, **Allahü teâlâ**ya ancak böyle yaklaşabilir.)

Zâriyat suresinin, (İnsanları ve cinni, bana ibadet etmeleri için yarattım) mealindeki 56. âyet-i kerimesindeki (ibadet etmeleri için) ifadesi, (beni tanımaları için) demektir. Yani,

Allahü teâlâyı tanımak, inanmak için yaratıldık. Hadis-i kudside, (Tanınmak için her şeyi yarattım) buyurması, (Onların beni tanımakla şereflenmesi için) demektir.

Peygamber efendimiz, ilmin inceliklerini soran bedeviye, (İlmin başını öğrendin mi?) diye sordu. O da, (İlmin başı ne ki?) dedi. Bedeviye, (İlmin başı, Allah'ı tanımdır. Bu da Onun; misli, benzeri, zıddı, dengi, eşi olmadığını, vâhid, evvel, ahir, zâhir ve bâtin olduğunu bilmektir) buyurdu.

Huzura kavuşmak için

Yalnız maddiyata inanan kimselerin çok defa dertlerine çare bulamadıklarını, intihara kadar gittiklerini görüyor ve okuyoruz. Yalnız maddeye inanan kimseler, çok kereler dertlerine çare bulamayıp, ümitsizliğe kapılmaktadır. Bu, onların ruhlarının boş kalmasından ileri gelmektedir. İnsanın ruhu da, bedeni gibi gıdaya muhtaçtır. Bu da, ancak iman etmekle mümkündür ve **Allahü teâlâ**nın yolunu ancak din gösterir. **Allahü teâlâ**yı inkâr edenler bile, muhakkak bir gün bu ihtiyacı duyarlar.

Ünlü Rus yazarı Soljenitsin, Amerika'ya yerleştiği zaman, kendisinin büyük sıkıntılardan, ruhi bunalımlardan kurtulacağını zannetmişti. Bir gün bir üniversitede Amerika gençlerini başına toplayarak onlara şöyle hitap etmişti:

(Ben buraya gelince, çok bahtiyar olacağımı sanmıştım. Ne yazık ki, burada da büyük bir boşluk hissediyorum. Çünkü siz, artık maddenin esiri olmuşsunuz. Evet, burada hürriyet var, herkes istediğini yapıyor; fakat ancak maddeye önem veriyor. Ruhları bomboş. Hâlbuki insanı hakiki insan yapan, onun tekâmül etmiş [gelişmiş], temizlenmiş ruhudur. Size tavsiyem şudur: Ruhunuzu geliştirmeye, güzelleştirmeye bakın! Ancak o zaman, ülkenizde bulunan ve sizi de üzen çirkinlikler yok olmaya başlar. Dine önem verin! Din, insan ruhunun gıdasıdır. Dinine bağlı insanlar, her işte sizin en büyük yardımcınız olacaktır; çünkü onları Allah korkusu doğru yoldan ayırmaz. Sizin en büyük güvenlik teşkilatınız bile, herkesi gece gündüz kontrol edemez. İnsanları kötülükten alıkoyan polis gibi, onların duyduğu Allah korkusudur.)

Ölmeden önce Allah'a ulaşmak

Soru: Bazıları, Kur'anda geçen her hidayet kelimesini, ruhun ölmeden önce Allah'a ulaşması olarak tarif ediyorlar. Bu manada bir âyet veya hadis var mıdır? Allah'a ulaşmak ne demektir?

CEVAP:

Hayır, o manada bir âyet ve hadis yoktur. Hiçbir İslâm âlimi de, böyle bir şey söylememiştir.

Hidayet; doğru yol, hak yol, İslamiyet demektir. Zıttı dalalettir. Hakkı hak, bâtılı bâtıl olarak görüp doğru yola girmek. Dalâletten ve bâtıl yoldan uzaklaşmak, iman etmek, Müslüman olmak demektir.

Esmâ-i hüsnadan olan Hâdi ve Mehdi, hidayet eden, doğru yola ileten demektir.

Allah'a ulaşmak diye bir tabir yok, Allah'a kavuşmak tabiri vardır. Bu da ölmeden önce ruhun Allah'a ulaşması değildir.

Hidayet kelimesi geçen âyetlerden bazılarının mealleri:

(İnne hüdallahi hüvel hüda = Allah'ın hidayet yolu [İslamiyet] doğru yolun tâ kendisidir.)

Bu âyetin Türkçe'ye uygun tercümesi şöyledir: (Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur.) [Bakara 120]

(İnnelhüda, hüdallahi = Doğru yol, şüphesiz Allah'ın yoludur.) [Al-i İmran 73]

(Ülaikellezine, hedahümullahü = İşte onlar, Allah'ın hidayete erİştirdiği [doğru yola ulaştırdığı] kimselerdir.) [Zümer 18]

(Vellezine-h-tedev zadehüm hüda = Hidayete erenlerin [Doğru yola girenlerin] Allah hidayetlerini artırır.) [Muhammed 17]

(Ve men yü'min billahi yehdi kalbehü = Kim Allah'a inanırsa, Allah onun kalbini hidayete [doğruluğa] ulaştırır.) [Tegabün 11]

(Ve yezidullahüllezine-h-tedev hüda = Allah, hidayete [imana] kavuşanların hidayetini artırır.) [Meryem 76]

(Vallahü yehdi men yeşâu ila sıratım müstekîm = Allah dilediğini doğru yola hidayet eder [eriştirir.]) [Bakara 213]

(Seyehdihim = Onları hidayete erdirir [doğru yola kavuşturur.]) [Muhammed 5]

(Hedena li haza ve ma küнна li nehtedi = Eğer Allah bize hidayet vermeseydi kendiliğimizden hidayete kavuşamazdık.) [Araf 43]

(Ülaikellezine-ř-terev-üd-dalate bil hüda = Onlar doğruluk yerine sapıklığı satın alanlardır.) [Bakara 175]

(İnneke la tehdî men ahbebte velakinnallahe yehdî men yeşâu = Sen sevdiğini hidayete eriştiremezsin [Müslüman yapamazsın], Allah ise, dilediğine hidayet verir.) [Kasas 56]

(Vallahü la yehdil kavmezzalimin = Allah zalimleri hidayete kavuşturmaz.) [Tevbe 19]

(Leyse aleyke hüdahüm = Onları hidayete erdirmek senin vazifen değildir.) [Bakara 272]

Hidayetle ilgili birkaç hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Eshabım gökteki yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız hidayete erersiniz. Eshabımın ihtilafı [farklı ictihadları] sizin için rahmettir.) [Taberani, Beyheki, İbni Asakir, Hatib, Deylemi, Darimi, İ. Münavi, İbni Adiy]

(Rabbim vahyetti ki: Ey Resulüm, Eshabın gökteki yıldızlar gibidir. Bazısı daha parlaktır. Onlardan birine uyan hidayet üzeredir.) [Deylemi]

(Birinin hidayetine [imana gelmesine] sebep olan Cennete girer.) [Buhari]

(Hidayete kavuşturmak, dalaletten uzaklaştırmak için çalışan salih âlimlerin sohbetinde bulunun.) [İ. Maverdi]

Hidayet ne demektir?

Soru: 14 asırdır gelen İslam âlimleri, hidayet kelimesini doğru yol olarak tercüme etmişlerdir. Hâlbuki hidayet, dünyada Allah'a ulaşmak demektir. Öyle değil mi?

CEVAP:

Asla öyle değil. Burada bütün İslâm âlimleri kötülenmekte, hâşâ hidayet kelimesine yanlış mana vermekle suçlanmaktadır. Halbuki **Allahü teâlâ**, (Bilmiyorsanız âlimlere sorun) buyuruyor. **Peygamber** efendimiz, (Âlimler, benim ve diğer **Peygamber**lerin vârisleridir) buyuruyor.

Bugüne kadar, hiçbir İslam âlimi, hidayeti Allah'a ulaşmak olarak bildirmemiştir. Dört mezhebin kurucusu (İmam-ı a'zam, imam-ı Malik, imam-ı Şafii, **imam-ı Ahmed**) gibi büyük âlimler, mezhepteki büyük âlimler, mesela imam-ı Gazali, imam-ı Rabbani, imam-ı Ebu Yusuf, imam-ı **Muhammed**, imam-ı Nevevi gibi âlimler, Seyyid Abdülkadir-i Geylani, Cüneyd-i Bağdadi gibi yüzlerce kerameti görülen velilerden hangisi, hidayet kelimesi Allah'a ulaşmaktır demiştir? Hangi müfessir tefsirinde hidayeti Allah'a dünyada ulaşmak diye bildirmiştir? Binlerce âlimden biri gösterilemez.

İslam âlimlerine düşmanlığın sebebi nedir? Sebebi hidayeti İslamiyet olarak bildirmeleri ve dinin emir ve yasaklarını aynen **Resulullah** efendimizin bildirdiği gibi açıklamaları değil mi? Niye İslam âlimleri ölçü alınmıyor da, sapık kimseler ölçü alınıyor?

Bugüne kadar İslam dini eksik mi geldi? Bazı sapıklar, hocamız gelene kadar İslamiyet eksikti o tamamladı diyorlar. 1400 yıldır İslamiyet eksik mi geldi? Hâşâ **Allahü teâlâ** mı eksik bildirdi? Hâşâ, **Peygamber** efendimiz mi eksik bildirdi, eksik mi açıkladı?

Hidayet yol demek değildir. Yani sebil ve sırat demek değildir. Köprü falan değildir. Hidayet = İslamiyet demektir. İslamiyet ise **Allahü teâlâ**nın gösterdiği doğru yol demektir. Onun için hidayete doğru yol deniyor. Zıddı da, dalalettir, sapıklıktır.

Hidayet; Hakkı hak, bâtılı bâtıl olarak görüp doğru yola girmek, dalâletten ve bâtıl yoldan uzaklaşmak, iman etmek, Müslüman olmak demektir.

Hidayet, Allah'ın istediği dindir, Allah'ın istediği yoldur. Yol kelimesi bunu güzel açıkladığı için bütün İslam âlimleri yol olarak bildirmişlerdir. Piyasadaki yanlış doğru bütün mealler hidayete, doğru yol anlamını vermişlerdir. Yani İslamiyet demişlerdir. Ulaşmak diye bir ucube meydana getirmemişlerdir.

Hidayet İslamiyet'e girme, İslamiyet'i kabul etmek demektir. İslamiyet ise doğru yoldur. O halde hidayet doğru yol demektir. Bir âyet-i kerime meali şöyledir:

(Allah, kime hidayet etmek isterse, onun göğsünü İslamiyet için genişletir.) [**Enam** 125]

İki hadis-i şerif meali de şöyledir:

(**Allahü teâlâ**, beni âlemlere rahmet ve hidayet için gönderdi.) [**Ebu Nuaym**]

(Hidayet benim elimde değildir. Şeytan da **Allahü teâlâ**nın yasak kıldığı şeyleri süslü, cazip gösterir. Saptırmak da onun elinde değildir.) [**İ.Adiy**]

İmanın şartı yedi değildir

Soru: (Ruhun Allah'a ulaştırılmasına inanmak imandır. İmanın şartı 7 dir. Şer Allah'tan değil, nefstendir) demek doğru mudur?

CEVAP:

Şer nefisten demek, **Allahü teâlâ**nın yaratıcılık sıfatına ortak olanlar var demektir. **Allahü teâlâ**, günahlarımız sebebiyle bize bela gönderiyor, belayı biz yaratmıyoruz, biz cezaya layık oluyoruz, **Allahü teâlâ** da ceza veriyor. Allah kullarına zulmetmez.

Allahü teâlâ şöyle buyuruyor:

(Kendilerine bir iyilik dokununca, "Bu Allah'tan" derler; başlarına bir kötülük gelince de "Bu senin yüzünden" derler. Küllün min indillah [Hepsi Allah'tandır] de, bunlara ne oluyor ki bir türlü laf anlamıyorlar.) [Nisa 78]

Soru: İman hadisinin Arapça'sının sonunda Allah'a ölmeden önce ulaşmak ifadesi yok mu? Türkçe'ye çevirenler bunu ilave etmemiş mi?

CEVAP:

Yalanın böylesi de hiç görülmemiştir. Ölmeden önce Allah'a ulaşılmaz.

İman hadisinin Arapça'sı şöyledir:

(Amentü billahi ve Melaiketihî ve Kütübihî ve Rüsûlihî vel Yevmil-ahiri ve bil Kaderi hayrihi ve şerrihi minallahi teâlâ vel-basü badelmevti hakkun. Eşhedü en La ilahe illallah ve Eşhedü enne **Muhammed**en abdühü ve resulühü) [Buhari, Müslim, Nesai]

Şerrihi minallahi teâlâ = Şer de Allah'tandır deniyor. Bu meşhur hadis nasıl inkâr edilir ki?

Türkçesi de şu:

(Ben Allah'a ve meleklerle ve kitaplara ve peygamberlere ve ahiret gününe, [yani Cennete, Cehenneme, hesaba, mizana] ve kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna ve ölüme, öldükten sonra dirilmeye iman ettim. Allah'tan başka ilah olmadığına ve **Muhammed** aleyhisselamin Onun kulu ve resulü olduğuna şahadet ederim.) [Buhari, Müslim, Nesai]

Soru: Yunus 7-8 de, Eğer kişi Allah'a ulaşmayı dilemezse ateşe gider denmiyor mu?

CEVAP:

Tefsir âlimleri Allah'a kavuşmanın ne demek olduğunu şöyle açıklıyorlar:

([Dirilmeyi inkâr edip, hesap için] Bize kavuşmayı ummayanlar, [ahiretten gafil olduklarından dolayı] dünya hayatına razı olup [dünyayı ahirete tercih ederek] bununla rahatlayanlar ve âyetlerimizden [Yaratanın varlığını gösteren delillerden] gafil olanlar, işledikleri [günahlar] yüzünden Cehenneme gideceklerdir.) [Yunus 7-8] (Öldükten sonra Allah'a kavuşmayı inkâr, dirilmeyi inkârdır. Ölmeden önce Allah'a kavuşulmaz.)

Soru: Nisa 79 da hayır Allah'tan, şer nefsinizdendir buyuruluyor mu?

CEVAP:

Hâşâ nefsimiz yaratıcı değildir, şerri de yaratamaz, hayrı da. Her şeyin yaratıcısı yalnız **Allahü teâlâ**dır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki:

(Her şeyin yaratıcısı Allah'tır.) [**Zümer** 62, Mümin 62]

(Rabbin, kendi istediğini yaratır, dilediğini seçer. Onların seçim hakkı yoktur.) [Kasas 68]

Bir hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Kaderin, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmayan mümin değildir.) [**Tirmizi**]

Allah'a kavuşmayı inkâr

Soru: Kur'anda (Allah'a kavuşmayı inkâr eden kâfir olur) deniyor. Allah'a kavuşmak nedir? İmanın şartı 7'dir diyenler, (Allah'a dünyada kavuşmayı kabul etmeyen kâfirdir) diyorlar. Bu ne demektir?

CEVAP:

Din yeni gelmedi. Dinde bilinmeyen bir husus yoktur. Dinin sahibi var, **Peygamberi** var. Onların emir ve yasakları var. Allah Resulünü devreden çıkarmak, Onun bildirdiklerine inanmamak, açıklamalarını beğenmemek dinsizliktir.

Allah'a kavuşmanın ne demek olduğunu, **Resulullah** ve Onun vârisleri şöyle açıklıyor:

Allah'a kavuşmayı inkâr etmek, dirilmeyi inkârdır, Cenneti, Cehennemi, yani ahireti inkârdır. Allah'ın manevi huzuruna çıkmayı inkârdır.

Likauallah yani Allah'a kavuşmakla ilgili bazı âyet mealleri şöyledir:

(Köşeli parantez içindeki açıklamalar Beydavi, Celaleyn, Medarik, Kurtubi gibi muteber eserlerden alınmıştır.)

(Allah'a [Rahmetini umup azabından korkarak, Onun rızasına] kavuşmak isteyen, bilsin ki Allah'ın tayin ettiği o vakit [ahiret] elbette gelecektir.) [**Ankebut** 5] (Kavuşma günü ahirettir.)

(Ey insan, sen Rabbine çalışıp çabalarsın, sonunda [ahirette] Ona kavuşacaksın.) [**İnşikak** 6] (Hayır ve şer ne yaptıysan kıyamette onların karşılığına kavuşacaksın [Beydavi])

(Denilir ki: Bu güne [kıyamet gününe] kavuşacağınızı unuttuğunuz [inkâr ettiğiniz] gibi, biz de bugün [Kıyamet günü] sizi unutturuz [Cezalandırırız]. Yeriniz ateştir, yardımcılarınız da yoktur. [Sizi Cehennem azabından hiç kimse kurtaramaz]) [**Casiye** 34]

(Bu güne kavuşmayı unutmamanızın [inanmayışınızın] cezasını şimdi görün. İşte biz de sizi unuttuk [Azaba maruz bıraktık], yaptıklarınıza karşılık ebedi azabı tadın!) [**Secde** 14] (Ahiret gününe kavuşmayı inkârın, dirilmeyi inkâr olduğu bildiriliyor.)

(Allah'a kavuşmayı [dirilmeyi] yalanlayanlar, gerçekten hüsrana uğramışlardır. Kıyamet günü ansızın gelince onlar, günahlarını sırtlarına yüklenmiş olarak, "Dünyada yaptığımız kusurlardan dolayı yazıklar olsun bize" derler. Bakın yüklendikleri günah ne kötüdür.) [**Enam** 31]

("[Ölüp] toprakta kaybolduğumuz zaman, gerçekten biz yeniden yaratılacak mıyız" derler. Doğrusu onlar Rablerine kavuşmayı [dirilmeyi] inkâr ediyorlar.) [Secde 10] (Allah'a kavuşmayı inkârın, dirilmeyi inkâr olduğu bildiriliyor.)

(Sabır ve namazla Allah'a sığınıp yardım isteyin; Rablerine kavuşacaklarına, Ona döneceklerine inanan ve Allah'tan korkanlardan başkasına namaz elbette ağır gelir.) [Bakara 45,46] (Allah'tan geldik, Ona döneceğiz âyetinde olduğu gibi, burada da Ona dönmekten kasit dirilmektir, Ona kavuşmak da manevi huzuruna çıkmaktır.)

(İstikbal [ahiret] için hazırlıklı olun, Allah'tan sakının. Ona, hiç şüphesiz kavuşacağınızı [dirilerek manevi huzuruna çıkacağınızı] bilin, bunu inananlara müjdele.) [Bakara 223]

(Allah'a [Onun rahmetine, yardımına] kavuşacağını bilenler ise: "Nice az topluluk çok topluluğa Allah'ın izniyle üstün gelmiştir, Allah sabredenlerle beraberdir" dediler.) [Bakara 249]

(Allah, bütün işleri idare eder, âyetleri tafsilatlı olarak beyan eder, tâ ki Rabbinize kavuşacağınızı kesin olarak bilesiniz.) [Rad 2] (Öldükten sonra dirilmek ve ahiret hayatı var.)

(Allah'ın âyetlerini ve Ona kavuşmayı inkâr edenler, rahmetimden ümitlerini kesenlerdir. Onlar için acıklı azap vardır.) [Ankebut 23]

(Kendi kendilerine, Allah'ın, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları ancak hak olarak ve belli bir süre için yarattığını hiç düşünmediler mi? İnsanların birçoğu, Rablerine kavuşmayı gerçekten inkâr ediyorlar.) [Rum 8] (Ölümden sonra dirilmeyi inkâr edenler var deniliyor.)

(Elbette onlar [kâfirler] Rablerine kavuşma [öldükten sonra dirilme] konusunda şüphe içindedirler.) [Fussilet 54] (Burada da Allah'a kavuşmak dirilmek demektir.)

(Allah onları toplayacağı günde, sanki onlar dünyada gündüz bir parça kalmışlar da aralarında tanışıyorlarmış gibi olacak. Allah'ın huzuruna çıkacaklarını inkâr edip de, hidayete kavuşmayanlar, elbette en büyük ziyana uğramış olacaklardır.) [Yunus 45]

(Rabbine [Ahirette Onun rızasına] kavuşmayı arzu eden kimse, salih amel işlesin ve Rabbine kullukta hiçbir şeyi ortak koşmasın.) [Kehf 110]

Şimdi de Allah'a kavuşmak hususunda **Resulullah** efendimizin açıklamalarına bakalım:

(Hastalıktan dolayı sızlayan mümine hayret ederim. Eğer hastalıktaki mükâfatı bilseydi, ölüp, Allah'a kavuşuncaya kadar hasta kalmak isterdi.) [Taberani]

(**Allahü teâlâ**ya ihlâsla ibadet eden ve şirk koşmadan Ona mülaki olana [kavuşana] Cennet vacib olur. Allah'a şirk koşarak mülaki olana da Cehennem vacib olur.) [Hâkim] (Demek ki kâfir olan da Allah'a kavuşuyor, yani diriliyor.)

(Müslümanın her iyiliği için, on katından yedi yüz katına kadar sevap yazılır. Her günahı için ise bir misli yazılır. Allah'a kavuşuncaya [kıyamete] kadar böyle devam eder.) [Müslim]

(Bir tüccar, alacaklarını tahsil eden adamına, "Borcunu veremeyecek fakirden alma, onu hoş gör" derdi. Allah'a kavuşunca [ahirette], Allah da onu hoş görüp, affetti.) [Buhari]

(Mümin için, Allah'a kavuşmadan [ölmeden], rahat yoktur.) [Müslim]

(Bir Müslüman, "Sübhanallahu ve bihamdihi ve estagfirullah ve etübü ileyh" derse, bu söz arşa asılır ve o kimse Allah'a kavuşuncaya [ahirete] kadar sahibinin işlediği hiçbir günah onu silmez ve o, söylediği gibi mühürlü olarak kalır.) [Taberani]

(Bela müminin bedeninde, malında ve evladında devam eder. Tâ ki üzerinde hiç bir günah kalmadan Allah'a kavuşuncaya [ahirete] kadar.) [Hâkim]

(En çok gıpta edilen mümin, yükü hafif olan, namazını doğru kılan, Allah'a kavuşuncaya [ahirete] kadar kendisine yetecek az rızka sabreden, kulluk vazifesini güzel bir şekilde yerine getiren, halk arasında fazla tanınmayan, musibeti dünyada iken verilen, mirası ve ardından ağlayanı az olan kimsedir.) [Tirmizi, İbni Mace]

(Allah'ım, sana kavuşana [ahirete] kadar dünyadan ihtiyaç bağlarımı kopar.) [Ebu Nuaym]

(Hiç kimsenin bende bir hakkı olmadığı halde Rabbime kavuşmak isterim.) [Ebu Davud]

(**Allahü teâlâ**, kıyamette Müslümanlara, "Bana kavuşmayı arzu eder miydiniz?" buyurur. Onlar "Evet" derler. **Allahü teâlâ**, "Niçin" diye sorar. Onlar, "Affını umardık" derler. **Allahü teâlâ**, "Ben de sizi affettim" buyurur.) [İ. Ahmed]

(**Allahü teâlâ** buyurdu ki: Oruçlunun iki sevinci vardır. Biri iftar zamanı, diğeri orucu ile bana kavuştuğu zaman.) [Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai]

(Her gün bir öncekinden kötü olur. Rabbinize kavuşana [kıyamete] kadar böyle devam eder.) [Buhari]

(**Allahü teâlâ** buyurdu: Bana kavuşmak isteyen kuluma ben de kavuşmak isterim. Bana kavuşmaktan hoşlanmayandan ben de hoşlanmam.) [Buhari, Müslim, Tirmizi, Darimi]

Âişe validemiz bildirir:

Resulullah, "Kim Allah'a kavuşmak isterse, Allah da ona kavuşmak ister. Kim Allah'a kavuşmak istemezse, Allah da ona kavuşmak istemez" buyurdu. [Âişe validemiz, Allah'a ancak ölmekle kavuşulacağını bildiği için] Ya Resulallah, ölümü sevmediği için mi kavuşmak istemez? Eğer öyle ise hepimiz ölümü sevmeyiz, dedim. **Resulullah** buyurdu ki:

(Hayır, öyle değil. Mümine Allah'ın rahmeti, rızası ve Cenneti müjdelendiği zaman **Allahü teâlâ**ya kavuşmak ister [ölüm ona kötü gelmez]; işte o zaman Allah da ona kavuşmak ister. Kâfire Allah'ın azabı, gazabı haber verildiği zaman Allah'a kavuşmaktan hoşlanmaz; Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz.) [Buhari, Müslim, Tirmizi, Nesai, İbni Mace]

Bu hadis-i şeriflerin hepsi de, Allah'a kavuşmanın, dirildikten sonra Allah'ın manevi huzuruna çıkmak olduğunu bildirmektedir. Tek istisnası yoktur.

Allah'a yaklaşmak

Soru: Allah'a nasıl yaklaşılır? Allah'a ulaşmakla aynı şey midir?

CEVAP:

Dinimizde Allah'a kavuşmak tâbiri vardır. Allah'a ulaşmak diye bir tâbir olmadığı gibi ölmeden önce ruhun Allah'a ulaşması diye de bir şey yoktur. Bir âyet-i kerimede, öldükten sonra, (Bize kavuşmayı ummayanlar, işledikleri günahlar yüzünden Cehenneme gideceklerdir) buyuruluyor. Öldükten sonra Allah'a kavuşmayı inkâr etmek, dirilmeyi inkâr etmektir. Dirilmeyi inkâr eden de kâfir olur, ebedî Cehennemde kalır.

Allah'a yaklaşmak, Allah'ın rızasına kavuşmak demektir.

Bu da iki yolla olur:

1- Doğru itikat sahibi olduktan sonra, ihlâsla ibadet etmekle, Allah'a yaklaşılır. Bu yol zor ve uzundur, ama imkânsız değildir. Genelde bütün Müslümanlar bu yolla Allah'a yaklaşmış olurlar.

2- Mürşid-i kâmilin sohbetidir. Allah adamları görülünce Allah hatırlanır ve Allah'ın feyzi alınır. Bu yolla çok kolay Allah'a yaklaşılmış olur. Mürşid-i kâmil bulunmadığı zamanlarda, onların kitapları okunarak da Allah'a yaklaşılır. Çünkü (Onların kitaplarını okumak sohbetin yarısıdır) buyuruluyor. Demek ki, iki saat kitap okuyan bir saat sohbette bulunmuş gibi feyze kavuşur.

Hidayet nedir?

Soru: Hidayet nedir?

CEVAP:

Hidayet; Hakkı hak, batılı batıl olarak görüp doğru yola girmek, doğru yola iletmek, dalâletten ve batıl yoldan uzaklaşmak, iman etmek, Müslüman olmak, yol gösterici, Kur'an, tevhid gibi anlamlara gelir.

Hidayet, doğru yolu gösterme, **Allahü teâlâ**nın razı olduğu yolda bulunma, cenab-ı Hakkın insanın kalbinden her sıkıntı ve darlığı çıkarıp, yerine rahatlık, genişlik verip, kendi emir ve yasaklarına uymada tam bir kolaylık ihsan etmesi ve kulun rızasını kendi kaza ve kaderine tâbi eylemesi demektir. İhtidanın manası da hidayete erme demektir, yani Müslüman olma, din olarak İslamiyet'i seçme.

Aşağıdaki âyet meallerinde parantez içinde tefsirlerdeki manaları bildiriliyor:

(Rabbimiz, her şeye bir özellik veren, sonra da hidayet eden [doğru yola eriştiren]dir.) [Taha 50]

(Onların hepsini [İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u] emrimizle [vahyimizle] hidayeti [doğru yolu; İslamiyet'i] gösterecek imamlar [rehberler] kıldık, kendilerine hayırlı işler yapmayı, namazı doğru kılmayı, zekât vermeyi vahyettik. Onlar [puta tapmazlardı] bize ibadet eden kimselerdi.) [Enbiya 73]

(Allah, dilediğini doğru yola hidayet eder, iletir.) [Bakara 213]

([İman ederek] hidayeti kabul edenlerin [Müslümanların] hidayetlerini [doğru yoldaki başarılarını, İslamiyet'e uymalarını **Allahü teâlâ**] artırmış, onlara kötülükten sakınma çarelerini ilham etmiştir [açıklamıştır].) [**Muhammed** 17]

(Kim Allah'a inanırsa, Allah onun kalbini hidayete [doğruluğa, İslamiyet'e] erdirir.) [**Tegabün** 11]

(Altlarından ırmaklar akan cennet ehli, "Allah'a hamd olsun ki, bizi, hidayeti ile [Müslüman yaparak] buna kavuşturdu. Eğer **Allahü teâlâ** bize hidayet vermeseydi [Müslüman yapmasaydı], kendiliğimizden bu yolu bulamazdık" derler.) [**Araf** 43]

(İman edip salih âmeller işleyenleri, Rableri, imanları sebebiyle altlarından ırmaklar akan nimeti bol Cennetlere hidayet eder [Cennetlere koyar].) [**Yunus** 9]

(Ey Resulüm de ki; "Cebrail'e düşman olan, Allah'a düşmandır." Çünkü o, Kur'anı, Allah'ın izniyle, kendinden önce gelen kitapları doğrulayıcı, bir hidayet [yol gösterici] ve müminler için müjdeci olarak senin kalbine indirmiştir.) [**Bakara** 97]

(Biz, hidayeti [Kur'anı] dinleyince, Ona iman ettik.) [**Cin** 13]

(Allah, [kâfirleri dost edinip, kendine] zulmedenlere hidayet etmez [doğru yola iletmez].) [**Maide** 51]

(Dilediğini sapıklıkta bırakır, dilediğine de hidayet eder [doğru yola, İslamiyet'e kavuşturur].) [**Fatır** 8]

(Allah, dilediğine hidayet verir [İslamiyet'e ulaştırır], dilediğini dalalette bırakır.) [**İbrahim** 4]

(İhtilafı şeyleri insanlara açıklayasın ve iman eden bir kavme de hidayet [doğru yolu gösterici rehber] ve rahmet olsun diye bu Kitabı sana indirdik.) [**Nahl** 64]

(Allah'a likayı [kavuşmayı] inkâr edip de, hidayetten [doğru yol olan İslamiyet'ten] uzak kalanlar, elbette en büyük ziyana uğramış olacaklardır.) [**Yunus** 45]

(Hidayet ancak Allah'ın hidayetidir [Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur].) [**Bakara**120]

(İşte onlar, Allah'ın hidayet verdiği [İslamiyet'e kavuşturduğu] kimselerdir.) [**Zümer** 18]

(Hidayete erenlerin [iman edenlerin, Müslüman olanların] Allah hidayetlerini [İslamiyet'e bağlılıklarını] artırır.) [Meryem 76, **Muhammed** 17]

(Onları hidayete erdirir [imana kavuşturur].) [**Muhammed** 5]

(Onlar hidayet [doğru yol] yerine dalaleti satın alanlardır.) [**Bakara** 175]

(Allah, Resulünü, hidayet ve hak din, İslamiyet'le gönderdi. İslam dinini, diğer dinler üzerine üstün kıldı. [**Muhammed** aleyhisselamın hak] **Peygamber** olduğuna şahid olarak Allah yeter.) [**Feth** 28]

Hidayeti kim verir?

Soru: Bir ateist, Kur'an-ı kerimde birkaç yerde geçen, (Allah, dilediğini hidayete kavuşturur, dilediğini sapıklıkta bırakır) mealindeki âyetleri gösterip, (Bakın Tanrı, dilediğini

Müslüman, dilediğini kâfir yapıyor. Sonra da, kâfiri cezalandırıyor. Olacak şey mi bu?) diyor. İşin doğrusu nedir?

CEVAP:

Kur'an-ı kerimin âyetleri, birbirini açıklar. Sadece bir âyeti almak, cümlenin yarısını almak gibi yanlışlıklara sebep olur. Aynı hataya **Cebriye** fırkası da düşüyor. Bir hükûmet düşünün, kötülere cezalandırıyor, iyilere mükâfat veriyor. Biri, kötülere cezalandırdığını görüp (Bu hükûmet, hep ceza yağıdır) derse, doğru söylememiş olur. Bunun gibi, başka biri de, (Bu hükûmet, herkese ödül veriyor) derse o da yanlıştır.

Kul hayır veya şer yapmayı ister, **Allahü teâlâ** da dilerse, kul irade-i cüz'iyesiyle onu işler. Yoksa kimseye zorla hayır veya şer işletmez. Öyle olsa, şer işleyen kimse, (Falancaya hayır işlettin, bana niye şer işlettin?) der.

Allahü teâlâ, kullarının iyilik mi, kötülük mü işleyeceklerini, cehennemlik mi, cennetlik mi olduklarını elbette bilir, bildiğini yazıyor. Yoksa yazdığı için kul, iyilik veya kötülük yapmak zorunda kalmıyor.

Allahü teâlâ, ezeli ilmiyle, kullarının yapacakları işleri bilir. Eğer Allah, yarattıklarının ne yapacağını bilmezse, bilmeyenden ilah olamaz. İlahın her şeyi bilmesi, her şeye gücü yetmesi gerekir. Bilmeyen, gücü yetmeyen, muhtaç olan, ölebilen ilah olamaz. **Cebriye** fırkası da, (Allah her işi zorla yaptırır. İnsan kaderine mahkûmdur. Hiç kimse, işlediği günahından mesul değildir) der. Bu, çok yanlıştır. Herkes yaptığından mesuldür. İyilik eden mükâfatını, kötülük eden cezasını görür. Kur'an-ı kerimde zerre kadar hayır ve şer işleyenin, karşılığını alacağı bildiriliyor. (Tekvir 14, Zilzal 7,8)

Muhammed Masum hazretleri buyuruyor ki: **Cebriye** denilen kimseler, insanın kesbini, iradesini inkâr ederek, (İnsan istese de, istemese de her hareketini, her işini Allah yaratır. İnsanın her işi, ağaç yapraklarının rüzgârdan sallanması gibidir. Her şeyi Allah zorla yaptırıyor. İnsan hiçbir şey yapamaz) dediler. Böyle söylemek küfürdür. Elin, ayağın titremesiyle, irade ederek hareket ettirilmesi, bir olur mu? Üç âyet-i kerime meali:

(**Allahü teâlâ**, onların yaptıklarının hepsini soracaktır.) [**Hicr** 92, 93]

(İsteyen iman etsin, dileyen inkâr etsin. İnkâr edenlere Cehennem ateşini hazırladık.) [**Kehf** 29]

(**Allahü teâlâ**, onlara zulmetmez. Onlar, kendilerine zulmediyorlar.) [**Nahl** 33]

(Yâ Resulallah, yaptığımız ve yapacağımız işler önceden takdir edilip yazıldığına göre, iş yapmanın ne önemi var?) diye soranlara, **Peygamber** efendimiz Şems sûresini okudu. İlgili kısmın meali şöyle:

(Cenab-ı Hak, hayrı ve şerri [taat ve günahı] ve bu ikisinin hâllerini öğretip bunlardan birini yapabilmesi için, insana ihtiyar [tercih hakkı, irade-i cüziyye] verdi. Nefsini tezkiye eden [kötülüklerden temizleyip faziletlerle dolduran] kurtuldu. Nefsini günahta, cehalette, dalalette bırakan, ziyan etti.) [**Şems** 8-10]

Görüldüğü gibi, **Allahü teâlâ**nın bilmesi, zorla yaptırması demek değildir. İşte, bir kimsenin günah işleyeceğini de, **Allahü teâlâ** elbette bilir. Bu, onun kaderinde yazılıdır. Yazılı olması, o günahı işleyeceği içindir; yoksa kaderinde yazılı olduğu için o günahı işlemez.

İnsana bela gelmez, Rabbimiz yazmadıkça,

Rabbimiz bela vermez, o insan azmadıkça.

Mutezile, (Kaderini herkes kendi belirler) der. Birinci mısra buna cevaptır. (**Allahü teâlâ** dilemedikçe insan bir şey yapamaz) deniyor.

Cebriye ise, (Allah, dilediğini hidayete kavuşturur, dilediğini sapıklıkta bırakır) âyet-i kerimesini yanlış anladığı için, (Her şeyi bize zorla yaptıran Allah'tır) der. İkinci mısradan, (Allah'ın takdiri insanların amellerine göredir) deniyor.

Tekvir sûresinin (Herkes [iyi kötü] ne getirmişse, onu görecektir) mealindeki 14. âyeti herkesin kendi iradesiyle günah veya sevab işlediğini bildiriyor. Kul kendi iradesi ile imanı ve küfrü seçmeseydi, günah ve sevap işlemeseydi, hâşâ peygamberler, Cennet, Cehennem lüzumsuz olurdu. **Allahü teâlâ**nın (Niye yaptın?) diye kullarına hesap sorması da yersiz olurdu.

Her şeyi **Allahü teâlâ**nın yarattığına dair birçok âyet vardır. **Cebriyeciler**, hâşâ, bunları Allah zorla yaptırıyor sanıyorlar. Hâlbuki günahlarımız sebebiyle bela geliyor. Bir âyette, (Başınıza gelen bir bela, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir, [bununla beraber] Allah çoğunu affeder) buyuruluyor. (Şura 30)

Demek ki bela, günahlarımız yüzünden geliyorsa da, gönderen yine Allah'tır. Âyet-i kerimenin devamında, (Allah çoğunu da affeder) deniyor. Bazıları, kötülükleri nefsimizin yarattığını söylüyorlar. Hâşâ, Allah'tan başka yaratıcı yoktur. Günahlarımızın ve nefsimizin kötülükleri sebebiyle Allah bela veriyor. Günahlarımız ve nefsimiz, sadece sebep oluyor.

Ateistin de, **Cebriye** fırkası gibi, âyetleri yanlış anlayıp, (Allah bize zorla günah işletiyor, bizi zorla kâfir yapıyor) demesi çok yanlıştır. Nahl sûresinin 33. âyeti şu mealdedir:

Hâşâ hiç zulmetmez, kula Huda'sı,

Herkesin çektiği, kendi cezası.

İnsanların kimi, içki içiyor, kumar oynuyor, hırsızlık ediyor. Kimi de, hiçbirini yapmıyor. Bunları Allah mı yaptırıyor, yoksa bizzat kendi iradeleri ile mi yapıyorlar? **Cebriye**'nin ve ateistin, (Allah yaptırıyor) demesi yanlıştır. Cezayı ve mükâfatı veren Allah ise de, suçları ve sevabları işleyen insanların kendileridir.

Ateistin sorduğu âyeti, **Ehl-i sünnet** âlimleri şöyle açıklıyor:

(Allah, dilediğini [irade-i cüz'iyyesini doğru yolda kullandığı için] hidayete kavuşturur, dilediğini de, [irade-i cüz'iyyesini kötü yolda kullandığı için] sapıklıkta bırakır.) [**Mektubat-ı Ma'sumiyye**]

Burada **Allahü teâlâ**nın dilemesinden maksat, onların sapıklıkta kalmasını istemek, beğenmek demek değildir. Onlar kendi iradeleriyle sapıklıkta kalmak isteyince, **Allahü teâlâ** da bunu irade edip yaratıyor. Bunun gibi, (Siz Allah'ın dilediğini arzu edersiniz) mealindeki âyet-i kerimeye de, İmam-ı Mâtürîdî hazretleri, (**Allahü teâlâ**nın iradesi, sizin iradenizle

beraberdır. Siz irade edince, **Allahü teâlâ**nın iradesini hazır bulursunuz) diye mânâ vermektedir. (F. Bilgiler)

Demek ki, doğru yola gitmek isteyenı doğru yola, yanlış yola gitmek isteyenı yanlış yola iletıyor. Daha kolay anlaşılması için şöyle bir örnek verelim:

Cehenneme gidecek işler yapıp Cehenneme giden trene bineni, Cehenneme götürüyor. Cennete gidecek işler yapıp Cennete giden trene bineni, Cennete götürüyor. Treni yapan, çalıştıran ve götüren **Allahü teâlâ**dır. İncelik buradadır. Yani (Kim nereye gitmek isterse, biz onu oraya götürürüz) deniyor. Ama zorla götürmüyor, binenleri götürüyor. Kişi, amelleriyle neresi için bilet almışsa oraya götürüyor.

Türk Müslümanlığı ne demek?

Soru: Osmanlı Müslümanlığı, Türk Müslümanlığı gibi ifadeler kullanmak doğru mudur?

CEVAP:

Her milletin âdetleri farklı olabilir, fakat Müslümanlık tektir. Bugün Şii'lerin ve Vehhabilerin Müslümanlıkları farklıdır. Bunlar dinlerine, bid'at fırkalarının görüşlerini karıştırmışlardır. Arap ülkelerinin Müslümanlıklarına da çok bid'at karışmış, sanki farklı bir Müslümanlık meydana gelmiştir.

Türkler ise, İslamiyet'e doğru olarak hizmet etmişlerdir. Selçuklu ve Osmanlı Türkleri, **Ehl-i sünnet** yolundan ayrılmamış ve bid'at ehliyle mücadele etmişlerdir. Türk Müslümanlığı veya Osmanlı Müslümanlığı, bu anlamda, yani Türklerin **Ehl-i sünnet** yolunda olduklarını anlatmak için söylenebilir. Yoksa, sanki farklı bir dinmiş gibi veya ırk ayrımı yaparak söylemek hiç uygun olmaz.

Eshab-ı kiramdan sonra İslamiyet'e en büyük hizmeti, Osmanlı yapmıştır. Selçuklu hükümdarı Sultan Alparslan da, İslam dinine çok hizmet etti. İslamiyet'i içten yıkmaya çalışan gizli düşmanlara, Bâtını ve Hurufi hareketlerine karşı çok hassastı. Bunun için, (Biz temiz Müslümanlarız. Bid'at nedir bilmeyiz. Bu sebeptendir ki, **Allahü teâlâ**, halis Türkleri aziz kıldı) demiştir. (Rehber Ans.)

Bugün ise Türkler, bid'at fırkalarının ve yabancı fikirlerin etkisinde kaldığı için, Osmanlı'nın uyguladığı temiz Müslümanlıktan sapmalar başlamış, mezhepsizlik ortaya çıkmıştır. Yapılacak iş, bid'atlerden uzak durup İslamiyet'i katışıksız yaşamaktır.

Yanlış yazıyorsunuz

Soru: Sitenizde, imanın şartı altı deniyor. Hâlbuki başka bir sitede, beş diyor. Kadere iman diye bir şart yok dediği halde, siz nasıl imanın şartı altı diyebilirsiniz?

CEVAP:

Başka bir okuyucu da bizi şöyle eleştirmişti:

(Siz imanın şartı altı diyorsunuz. Hâlbuki başka bir sitede yedi diye yazıyor. Allah'a ulaşmak da imanın yedinci şartı diyor. Siz nasıl imanın şartı altı diyebilirsiniz?)

Dikkat edilirse, okuyucu, diğer bir sitedeki yazıya göre sitemizi tenkit ediyor. Bizim sitedeki yazıyı okuyan da öteki siteleri tenkit eder. Böyle tenkitler ilmî olmaz. Ölçü, başka bir

site olmamalı, muteber din kitapları, yani edille-i erbaa denilen edille-i şer'iyeye dayanmalıdır. Bu dört delile dayanmayan görüşler geçersizdir. Hele bir siteyi, başka siteye göre tenkit etmek çok cahilce bir iştir. İmanın şartının altı olduğu sitemizde vesikalarla açıklanmıştır. Beş veya yedi diyenler **Ehl-i sünnet** dışıdır.

İmanda iki önemli şart

Soru: Bir kimse, Amentü'de bildirilen imanın altı şartına inandığı halde, Allah dostlarını sevmese, Allah düşmanlarına muhabbet beslese, kâfir mi olur?

CEVAP:

Amentü'ye inanmanın geçerli olması için, çok önemli iki şart vardır:

1- Hubb-i fillah ve buğd-i fillah:

Hubb, sevmektir, dostluktur. Hubb-i fillah, sevdiğini Allah için sevmek, Allah için dost olmaktır. Buğd, sevmemektir, düşmanlıktır. Buğd-i fillah, sevmediklerini Allah için sevmemek, Allah için düşmanlık etmektir. Bu konudaki bir hadis-i şerif meali:

(Allah'ın düşmanlarını düşman bilmeyen, hakiki iman etmiş olmaz. Müminleri Allah için seven ve kâfirleri düşman bilen, Allah'ın sevgisine kavuşur.) [**İ. Ahmed**]

Eshab-ı kiram, hubb-i fillah, buğd-i fillah üzere idi. İki âyet-i kerime meali:

(Allah'ın Resulüyle birlikte bulunanların [**Eshab-ı kiram**ın] hepsi, kâfirlere karşı çetin, fakat birbirlerine karşı merhametli, yumuşaktır.) [Feth 29]

(Allah onları [**Eshab-ı kiram**ı ve diğer salihleri] sever, onlar da Allah'ı severler; müminlere karşı yumuşak, kâfirlere karşı onurlu ve şiddetlidir; Allah yolunda savaşır, hiç kimsenin kınamasından korkmazlar. Bu, Allah'ın bir lütfudur, onu dilediğine verir.) [Maide 54]

2- Gayba iman etmek:

İmanda esas olan, gayba inanmaktır. Gayba iman, **Resulullah**'ın, **Peygamber** olarak bildirdiği İslam dinini, akla, tecrübeye ve felsefeye uygun olup olmadığına bakmadan tasdik etmek yani kabul edip, beğenerek inanmaktır. Üç âyet-i kerime meali:

(O **müttekiler** ki, gayba [Resulümün bildirdiklerine, görmeden] inanırlar, namaz kılarlar ve kendilerine verdiğimiz mallardan [zekât ve her türlü hayır hasenat için] harcarlar.) [**Bakara** 3]

(Allah'ın dinine ve Resullerine gayba inanıp yardım edenleri belirlemek için...) [**Hadid** 25]

(Sen ancak görmeden Rablerinden korkanları ve namaz kılanları uyarırsın.) [Fatır 18]

Bir hadis-i şerif meali de şöyle:

(**Allahü teâlâ**, hayır murat ettiği kulunun kalb gözünü açar, kul da gayba inanır.) [**Deylemi**]

İman etmek için araştırmak gerekir mi?

Soru: (Tahkik etmeden, körü körüne inanmak iman değildir) deniyor. İman gayba olmaz mı?

CEVAP:

Akılla, tahkikle yani araştırmakla, iman kuvvetlenmez, hattâ aksine şüphelerin artmasına sebep olabilir. İbni Sakka isimli bir âlim, her şeyi akılla ispata kalkardı. Allah'ın varlığını, birliğini 99 delille ispat ederdi. Zamanla aklının almadığı konular da çıktı, şüpheleri arttı. Yusuf-i Hemedanî hazretleri, onun bir sorusu için, (Senin sözünden küfür kokusu geliyor) buyurdu. İstanbul'a elçi olarak gidince Hristiyan oldu. 100 delille, hâşâ üç ilah olduğunu ispata kalkıştı. Bunun için, akıl tek başına ölçü olmaz. İki hadis-i şerif:

(Dini akıyla ölçen kadar, zararlı kimse yoktur.) [Taberanî]

(Ahir zamanda, kocakarı gibi inanın!) [Deylemî]

Bu hadis-i şerif, (Körü körüne inanın) demiyor. (Dinimizin bildirdiklerine, akılla ölçmeden, delil aramadan inanın) demektir. Âhret ve Sırat Köprüsü, akılla, mantıkla ispat edilemez. Mutezile; Sırat Köprüsü ve Mirac gibi şeyleri inkâr etmiştir. Tahkik eden de, şüpheden kurtulamaz. Mesela, Sırat Köprüsü'nü akılla izah edemez ve inkâr etmek zorunda kalır; Hazret-i Ebu Bekir gibi, (O söylemişse doğrudur) diyemez. Diyebilse tahkike lüzum görmez. Onun için tahkikçi büyük tehlike içindedir.

Müşrikler, tahkikçi mantığıyla, **Peygamber** efendimizin miracını inkâr ederken, Hazret-i Ebu Bekir, akılı işe karıştırmadan, (O söylediye doğrudur) diyerek imanın zirvesine çıkmış, (Siddık) ismiyle şereflenmiştir. Aklını atıp, **Resulullah**'ın bir anda Mirac'a gidip geldiğini tasdik etti, imanı Güneş gibi parladı. **Peygamber** efendimiz, (Ebu Bekir'in imanı, bütün insanların imanları toplamıyla tartılsa, onun imanı daha ağır gelir) buyurdu. Bu, tahkikle değil, tasdikle olmuştur.

İman esasları tahkik edilmez, yani araştırılmaz. Kur'an-ı kerimde, sâlihler övülürken, (O müttekîler ki, gayba inanırlar) buyuruluyor. (Bakara 3)

Seyyid Abdülhakîm Arvâsî hazretleri buyuruyor ki:

İman, **Muhammed** aleyhisselamın, peygamber olarak bildirdiği şeyleri, tahkik etmeden, akla, tecrübeye ve felsefeye danışmadan tasdiktir. Akla uygun olduğu için tasdik etmek, akılı tasdik olur, Resulü tasdik olmaz. Yahut Resulü ve akılı birlikte tasdik olur ki, o zaman **Peygamber**e itimat tam olmaz. İtimat tam olmayınca, iman olmaz.

İslamcılık ve iman

Soru: İslamcılık Müslümanlık mı ve iman hakikatleri denilen şey hakiki iman mı oluyor? İnsan, aklî delillerle yazılmış bir kitabı okumakla hakiki imana kavuşabilir mi?

CEVAP:

Muteber din kitaplarında, İslamcılık diye bir tâbir olmadığı gibi, iman hakikatleri diye bir tâbire de rastlamadık. Günümüzde genelde, Allah'ın varlığını ispat için, araştırma yapılarak, olaylar tahkik edilerek, akılla anlatılmaya çalışılan bilgilere iman hakikatleri diyorlar. İslamcılık Müslümanlık olmadığı gibi, iman hakikatleri denilen şey de, hakiki iman

değildir. O kişinin öyle zannetmesinden başka şey değildir. Böyle nakli esas almayan din kitabı okumakla, Allah'ın varlığını ispata kalkışmakla hakiki imana kavuşulmaz. Tasavvuf, fena makamına kavuşmakla hakiki imana kavuşulur. İmam-ı **Muhammed** Ma'sum hazretleri buyurdu ki:

Tasavvuf büyüklerinde nefis de imana geldiği için, iman yok olmaktan korunmuştur. (Yâ Rabbî, senden sonu küfür olmayan iman istiyorum) hadisi ve **Nisa** sûresinin, (Ey iman edenler, iman edin!) mealindeki 136. âyeti, hakiki imanı göstermektedir. Bu âyet, (Hakiki imana kavuşun) demektir. (2/61)

Senallah-i Dehlevî hazretleri buyurdu ki: Tasavvufta fenâ makamına kavuşan, hakiki iman sahibi olduğu için muhakkak imanla ölür. **Bakara** sûresinin, (Allah, imanınızı zayi etmez) mealindeki 143. âyet-i kerimesi ve (**Allahü teâlâ**, [fenâ makamına kavuşan] kulların imanlarını geri almaz) hadis-i şerifi, hakiki imanın geri alınmayacağını göstermektedir. (İrşad-üd-tâlibin)

Hakiki iman hakkında, İmam-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki:

Tasavvuf, **Ehl-i sünnet** itikadının sağlamlaşması, şüphe getiren tesirlerle sarsılmaması içindir. Akılla, delille, tahkikle kuvvetlendirilen iman, böyle sağlam olamaz. Ra'd sûresinin 28. âyetinde mealen, (Kalblere imanın sinmesi, yerleşmesi ancak ve yalnız zikirle olur) buyuruldu. (1/266)

Allah'ı hiç unutmamak

Soru: İslam Ahlakı kitabında 54 farzın ilk maddesinde, (Allah'ı bir bilip, hiç unutmamak farzdır) deniyor. Biz, sabahtan akşama kadar çok unutuyoruz. Bu farzı terk ediyorsak, hep haram mı işlemiş oluyoruz?

CEVAP:

Beş vakit namaz kılıp haramlardan sakınan bir Müslüman, Allah'ı unutmuş sayılmaz. Bir vakit namazı kılıp, öteki namazı beklemekle, hep ibadet etmiş, Allah'ı unutmamış oluyoruz. Sabah namazına kalkmak niyetiyle gece yatınca, sabaha kadar uykuda bile ibadet etmiş, Allah'ı unutmamış oluyoruz. Hâlbuki uyku tam bir gaflettir. Buna rağmen, sırf niyetimizden dolayı uykumuz da ibadet oluyor.

Beş vakit namazı kılıp doğru niyet ederek çalışanın her yaptığı iş ibadet olur.

Allahü teâlâ çok şefkatli, çok merhametli, çok affedici olduğu için, namazlar arasındaki hatalarımız silinsin diye beş vakit namazı emretmiştir. Bir hadis-i şerif mealî şöyledir:

(Günde beş kere yıkananın kirleri temizlendiği gibi, beş vakit namaz kılanın da günahları temizlenir.) [**Buhari**]

İslam âlimleri, (Beş vakit namazını doğru kılan, bütün nimetlerin şükrünü eda etmiş olur) buyurmuşlardır. 24 saat devamlı **Allahü teâlâ**yı anmak, hatırlamak, Ona şükretmek gerekir. Bu ise, gafletteyken mümkün olmaz. (Kim beş vakit namazı kılsa, bir vakitten sonra diğer vakti düşüneneği için, yatarken sabah namazını düşüneneği için, bütün gün

Allah'ı hatırlamış ve Ona şükretmiş olur) buyuruluyor. Beş vakit namazı kılanlar için böyle çok müjde verilmiştir.

Allahü teâlâyı hiç unutmamak demek, her şeyi İslamiyet'e uygun yapmaya çalışmak demektir.

Her sabah, (Kendimin ve ailemin rızkını kazanmak, onları kimseye muhtaç bırakmamak, **Allahü teâlâ**ya rahat ve temiz ibadet edebilmek, âhiret yolunda yürüyebilmek için işime gidiyorum) diye niyet eden bir kimse, hep sevab kazanır. Onun her işi, ibadet olur. (K. Saadet)

Okula giden bir öğrenci, (Okula, eğitimim bitince Müslümanlara, insanlara hizmet etmek için gidiyorum. Yâ Rabbi, bana faydalı ilim nasip eyle!) diye niyet ederse, okulda ve evde ders çalışırken her an sevab alır. Allah'ı unutmuş sayılmaz.

(Şu günahdır) diyerek sakınmaya çalışanın veya (Şu sevabdır) diyerek yapmak isteyen Allah'ı unutmadığı anlaşılır.

İmansız cemaat

Soru: İmam-ı **Deylemi**'nin bildirdiği hadis-i şerifte, (Âhir zamanda bir camide binden fazla kişi namaz kılacak, fakat içlerinde bir tane mümin bulunmayacaktır) buyuruluyor. Mümin olmayan ve namazları da kabul edilmeyen insanlar, niye camiye geliyor ki?

CEVAP:

Bunlar, kendilerini Müslüman zanneden, ama küfre düşmüş kimselerdir. Mesela, kaderi inkâr eden, (İnsan kaderini kendi çizer) diyen ve amelin imandan bir parça olduğunu söyleyen akılcı **Mutezile** fırkası küfre girmiştir. **Peygamber** efendimiz bu fırka için buyuruyor ki:

(Şer takdir edilmedi diyen Kaderiye'nin [**Mutezile**'nin] İslam'dan nasibi yoktur.) [**Beyheki**]

(Günahı bize Allah zorla işletiyor) diyen Mürkiye yani **Cebriye** fırkası da küfre girmiştir. **Peygamber** efendimiz, bunlar için şöyle buyuruyor:

(Mürkiye [**Cebriye**] ve Kaderiye'nin [**Mutezile**'nin] İslamiyet'ten nasibi yoktur.) [**Buhari**]

Amentü'deki altı esastan birini bile inkâr edenler de küfre girmiştir. Mesela, (La ilahe illallah demek yeter, **Muhammedün Resulullah**) demeye gerek yoktur veya (Hristiyan ve Yahudi kâfirleri de Cennete girecektir) diyenler yahut herhangi bir şekilde küfre girenler, o camide binden fazla kişiyle beraber bulunacaklardır.

İnsanları küfre sürükleyen işlerin başında bid'at gelmektedir. Bid'at, Allah ve Resulü'nün emrini eksik bulup (Günümüzün şartlarında şöyle olması daha iyi olur) diyerek yeni hükümler koymaktır. Bid'at fırkalarının çoğu böyledir. Bunların imanları düzgün olmadığı için amelleri kabul olmaz. Dört hadis-i şerif meali şöyledir:

(Bir bid'at çıkarmanın namazı, orucu, haccı, umresi, cihadı, tevbesi, farzı, nafilesi ve hiçbir iyiliği kabul olmaz. Yağdan kıl çıkar gibi, dinden çıkması kolay olur.) [**İbni Mace**]

(**Allahü teâlâ**, bid'at ehlinin duasını, zekâtını, haccını ve namazını kabul etmez.)
[Deylemi]

(Bid'at ehli, bid'atini Allah rızası için terk etmedikçe, hiçbir ameli kabul olmaz.)
[Deylemi, İbni Neccar, Ebu Nasr, İbni Ebi Asım]

(Kur'anı mizmarlardan [çalgı da çalınan aletlerden] okuyanlara Allah lanet eder.)
[Müsamere]

Demek ki, bid'at ehli, bid'at işleyerek imanları gideceği için, hadis-i şerifte, (Bir camide binden fazla kişi namaz kılacak, fakat içlerinde bir tane mümin bulunmayacaktır) buyurulmuştur. Bunun için bid'atlerden çok uzak durmalı. İbadetleri **Resulullah** efendimizin yaptığı gibi yapmalı, onun bildirdiği şekilde namaz kılmalı, (O gün öyleymiş, ama bugün böyle namaz kılmak daha iyidir. **Resulullah** da olsa böyle namaz kılardı) dememeli ve ibadete bid'at karıştırarak küfre girmemelidir. Hindistan'da bazı camilere ekran konmuş, merkez camideki imamın görüntüsüne uyarak namaz kılınmaktaymış. Bugün Türkiye'de bile, (TV'yi açıp Mekke'deki imama uyalım) diyenler çıkmıştır. Bid'atlerden çok sakınmalı, camilerdeki namazları kabul olmayan bozuk imanlı kişilerden olmamalıdır.